

UAB “PZU Lietuva gyvybės draudimas“
Mokumo ir finansinės padėties
ataskaita 2023

TURINYS

SANTRAUKA	5
Įžanga	5
Valdymo sistema	5
Rizikos pobūdis	5
Vertinimas mokumo tikslais	6
Kapitalo valdymas	6
A. VEIKLA IR REZULTATAI	7
A.1 Veiklos informacija	7
A.2 Investavimo veiklos rezultatai	12
A.2.1 Pelnas ir nuostolis tiesiogiai įtraukti į nuosavą kapitalą	15
A.2.2 Investicijos į pakeitimo vertybiniais popieriais priemonės	15
A.3 Kitos veiklos rezultatai	15
A.4 Kita informacija	16
B. VALDYMO SISTEMA	16
B.1 Bendrieji valdymo reikalavimai	16
B.1.1 Valdymo sistemos struktūra	16
B.1.2 Atlyginimų politika	19
B.1.3 Svarbūs ataskaitinio laikotarpio sandoriai	20
B.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai	20
B.2.1 Įgūdžių, žinių ir patirties reikalavimai	20
B.2.2 Kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas vertinimas	21
B.3 Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą	21
B.3.1 Rizikos sistemos aprašas	21
B.3.2 Savo rizikos ir mokumo vertinimas	24
B.4 Vidaus kontrolės sistema	26
B.4.1 Atitikties funkcija	27
B.4.2 Vidaus audito funkcija	28
B.4.3 Aktuarinė funkcija	28
B.4.4 Rizikos valdymo funkcija	29
B.5 Užsakomosios paslaugos	29
B.6 Valdymo sistemos vertinimas	30
B.7 Kita informacija	31
B.7.1 Investavimo principai	31
C. RIZIKOS POBŪDIS	31
C.1 Draudimo veiklos rizika	32
C.1.1 Bendrovei kylanti draudimo rizika	32
C.1.2 Draudimo rizikos matavimas ir vertinimas	32

C.1.3	Draudimo rizikos valdymas.....	34
C.2	Rinkos rizika	34
C.2.1	Bendrovei kylanti rinkos rizika	34
C.2.2	Rinkos rizikos matavimas, vertinimas ir valdymas	35
C.2.3	Palūkanų normos rizika	36
C.2.4	Nuosavybės vertybinių popierių rizika	37
C.2.5	Turto rizika	38
C.2.6	Skirtumo rizika	38
C.2.7	Koncentracijos rizika	38
C.2.8	Užsienio valiutos rizika	39
C.3	Kredito rizika	39
C.4	Likvidumo rizika	39
C.4.1	Prognozuojamo pelno suma, įtraukta į būsimas įmokas	41
C.5	Operacinė rizika	41
C.5.1	Bendrovei kylanti operacinė rizika	41
C.5.2	Operacinės rizikos matavimas, vertinimas ir valdymas	41
C.6	Kita reikšminga rizika	43
C.7	Kita informacija	43
C.7.1	Nebalansiniai straipsniai	43
C.7.2	Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis	43
D.	VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS	46
D.1	Turtas	46
D.1.1	Atidėtos įsigijimo sąnaudos, prestižas ir kitas nematerialusis turtas	46
D.1.2	Atidėtieji mokesčiai	46
D.1.3	Nekilnojamasis ir materialusis turtas, laikomas nuosavoms reikmėms	47
D.1.4	Investicijos.....	47
D.1.5	Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos	48
D.1.6	Gautinos sumos	48
D.1.7	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	48
D.1.8	Kitas turtas	48
D.2	Įsipareigojimai	49
D.2.1	Techniniai atidėjiniai	49
D.2.2	Kiti įsipareigojimai	52
D.3	Metodų ir prielaidų vertinimo pagal TFAS ir MII skirtumų aprašymas.....	53
D.4	Kita informacija	55
D.4.1	Prielaidos dėl būsimų valdymo veiksmų	55
D.4.2	Prielaidos dėl draudėjų elgesio	55
E.	KAPITALO VALDYMAS	55
E.1	Nuosavos lėšos	57

E.2	Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas	57
E.2.1	Minimalaus kapitalo reikalavimas.....	57
E.2.2	Mokumo kapitalo reikalavimas	58
E.2.3	Informacija apie naudojamus standartinės formulės parametrus	59
E.3	Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant kapitalo reikalavimą	59
E.4	Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai	59
E.5	Kapitalo reikalavimų nesilaikymas	59
E.6	Kita informacija.....	59
PRIEDAS. KIEKYBINĖS INFORMACIJOS LENTELĖS.....		59

SANTRAUKA

Ižanga

Ši mokumo ir finansinės padėties ataskaita parengta vadovaujantis Europos Parlamento ir tarybos direktyvoje 2009/138/EB apibrėžtais reikalavimais. Šios ataskaitos struktūra atitinka Komisijos delegalotąjį reglamentą (ES) 2019/981 (toliau – Delegalotasis reglamentas) ir pritaikyta atskleisti informaciją apie UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ (toliau – Bendrovė).

Ši mokumo ir finansinės padėties ataskaita parengta remiantis šiomis nuostatomis:

- LR Draudimo įstatymu;
- Delegalotuoju reglamentu;
- EIOPA gairėmis;
- Kitais susijusiais dokumentais.

Turto ir įsipareigojimų, išskyrus techninius atidėjinius, vertinimas buvo atliktas vadovaujantis Draudimo įstatymo, Delegalotojo Reglamentas ir EIOPA turto ir įsipareigojimų, išskyrus techninius atidėjinius, pripažinimo ir vertinimo gairių nuostatomis.

Techninių atidėjinių vertinimas buvo atliktas vadovaujantis Draudimo įstatymo, Delegalotojo Reglamentas ir EIOPA techninių atidėjinių vertinimo gairių nuostatomis.

Nuosavų lėšų vertė buvo įvertinta vadovaujantis Draudimo įstatymo, Delegalotojo Reglamentas ir EIOPA nuosavų lėšų klasifikavimo gairių nuostatomis.

Mokumo kapitalo reikalavimas skaičiuojamas naudojant Mokumas II standartinę formulę ir apibrėžia Bendrovės kapitalo reikalavimą. Mokumo kapitalo reikalavimo tikslas yra pilnai įvertinti rizikas, susijusias su esamomis veiklomis ir operacijomis, kurios bus vykdomos per ateinančius 12 mėnesių. Visi rizikos modulių ir submodulių skaičiavimai atliekami naudojant metodus, apibrėžtus Delegalotajame Reglamente.

Ataskaitoje visi skaičiai pateikiami tūkstančiais eurų, jei nurodyta kitaip. Ataskaitinis laikotarpis – 2023 metai, kurie yra lyginami su 2022 metais, jei ataskaitoje nėra nurodyta kitaip.

Valdymo sistema

Bendrovės valdymo sistema, įskaitant ir organizacinę struktūrą, atitinka Bendrovės veiklos mastą, funkcijų apimtį, rizikų prisiėmimo lygį ir sudėtingumą, padeda efektyviai įgyvendinti strateginius bei dabartinius verslo ir veiklos tikslus.

Parengti ir įgyvendinti Bendrovės organizacinės struktūros ir valdymo pokyčiai, kurie įsigaliojo nuo 2023 m. rugsėjo 11 d.:

- Valdybos nariams ir Direktoriams naujai priskiriamos kuruojamos sritys;
- Suformuojamas naujas Pokyčių ir plėtos skyrius, apjungiant buvusių Pokyčių ir produktų bei Rinkodaros skyriaus funkcijas;
- Atskiriami į savarankiškus padalinius Rizikos valdymo ir Operacijų skyriai;
- Komanda pastiprinama bendrais grupės įmonės AB „Lietuvos draudimas“ darbuotojais – priimami Operacijų ir IT direktorius, Operacijų vadovė ir Projektų portfelio valdymo vadovė;
- Į naujai suformuotą Produktų ir plėtos skyrių priimta nauja skyriaus vadovė.

2024 m. darbą pradeda naujos sudėties investicijų komanda – Investicijų direktorius Baltijos šalims ir Investicinio portfelio valdytojas.

Valdybos sudėtyje įvykę pokyčiai išsamiau aprašyti B.1.1.5. poskyryje.

Rizikos pobūdis

Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika, tačiau vykdydama įprastą ir investicijų valdymo veiklą, Bendrovė susiduria ir su įvairia finansine rizika, įskaitant kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką.

Detali informacija apie Bendrovės rizikos pobūdį pateikiama C dalyje.

Vertinimas mokumo tikslais

Vadovaujantis Mokumo Deleguotuoju reglamentu Bendrovė turtą ir įsipareigojimus Mokumo tikslais vertina taip:

- turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsikeisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis;
- įsipareigojimai įvertinami suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys sąžiningos konkurencijos sąlygomis galėtų juos perleisti viena kitai arba apmokėti.

Bendrovė vertindama turtą ir įsipareigojimus laikosi toliau nustatytos vertinimo hierarchijos ir atsižvelgia į turto arba įsipareigojimų savybes, taip pat, jei rinkos dalyviai, nustatydami turto arba įsipareigojimų kainą vertinimo dieną, atsižvelgtų į tas savybes.

Pagal numatytąjį vertinimo metodą draudimo ir perdraudimo įmonės turtą ir įsipareigojimus vertina naudojamos to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Kai to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamų rinkos kainų aktyvioje rinkoje naudoti neįmanoma, Bendrovė turtą ir įsipareigojimus vertina atsižvelgdama į skirtumus palyginus panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Detali informacija apie naudotus vertinimo metodus ir skirtumus rengiant finansines ataskaitas pateikiama D dalyje.

Kapitalo valdymas

Mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti Bendrovė naudoja standartinę formulę. Bendrovė yra gerai kapitalizuota, jos mokumo būklė stabili.

2023 metų gruodžio 31 dienai mokumo kapitalo reikalavimas (SCR) yra lygus 23.117 tūkst. eurų. Jis yra padengtas 49.506 tūkst. eurų tinkama kapitalo atsarga, sąlygojančia 26.389 tūkst. eurų Mokumas II kapitalo perviršį ir 214 proc. (2022 m. gruodžio 31 d. 217%) mokumo padengimo rodiklį.

SCR ir mokumo padengimo rodiklio pokyčiui per 2023 metus didžiausią įtaką darė nerizikingų palūkanų normų kreivės didėjimas.

2023 m. Bendrovė realizavo vienkartinį 140 tūkst. eurų nuostolį pardavusi Mexican Oil (PEMEX) obligacijas dėl sekamos agentūros sumažinto reitingo, kuris neatitiko Bendrovės investavimo strategijoje nustatyto minimalaus investicinio reitingo.

A. VEIKLA IR REZULTATAI

A.1 Veiklos informacija

UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ įsteigta ir įregistruota Lietuvos Respublikos įmonių registre 2001 m. balandžio 25 d. Licencija gyvybės draudimo veiklai vykdyti gauta 2001 m. balandžio 10 d. (aktualus licencijos Nr. 000022).

Pagrindinė Bendrovės veikla – draudimas ir su juo susijusi veikla. 2023 m. Bendrovė vykdė pagal Mokumas II klasifikuojamų draudimo rūšių – draudimo, suteikiančio teisę gauti pelno dalį, su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo, sveikatos ir kito gyvybės draudimo veiklą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Per 2023 m., įmonės draudimo veiklos pajamos sudarė 9 628 tūkst. Eur (2022 m. – 9 020 tūkst. Eur), pajamų padidėjimas sudarė 6,7% palyginti su 2022 m. Prognozuojama, kad 2024 m. draudimo pajamos augs 7%.

Per 2023 m. Bendrovė uždirbo 1,264 tūkst. Eur pelno (2022 m. – 1,225 tūkst. Eur pelno).

Visų draudimo paslaugų išlaidų suma, apskaičiuota praėjusiais metais, sudarė 7 593 tūkst. Eur (2022 m. – 7 091 tūkst. Eur), padidėjo 7,1%.

2023 m. pabaigoje Bendrovė turėjo 69,0 mln. Eur draudimo sutarčių įsipareigojimų, kurie buvo visiškai padengti turimomis investicijomis (2022 m. – 56,9 mln. Eur).

Bendras įmonės turtas 2023 m. gruodžio 31 d. sudarė 96,9 mln. Eur, ir per metus jis padidėjo 15,9% (2022 m. gruodžio 31 d. - 83,6 mln. Eur). Nuosavybė ir rezervai 2023 m. pabaigoje sudarė 22,0 mln. Eur ir per metus suma mažėjo 1,36 mln. Eur dėl sumažėjusių kitų bendrųjų pajamų iš draudimo sutarčių.

Po 2023 m. gruodžio 31 d. Bendrovėje neįvyko jokių svarbių pokyčių.

2023 metais gyvybės draudimo sektoriuje veikė 8 Bendrovės. Lietuvos gyvybės draudimo rinka yra labai koncentruota. 2023 m. gruodžio pabaigoje trijų didžiausių gyvybės draudimo bendrovių bendrų pasirašytų įmokų dalis siekė 62,9 proc., ir tai yra 0,4 procentinio punkto daugiau nei 2022 metų pabaigoje. Bendra gyvybės draudimo įmonių pasirašytų įmokų suma 2023 m. sudarė 354,5 mln. Eur ir padidėjo 4,3 proc. lyginant su praėjusiais metais, kai tuo tarpu pasirašytų naujų periodinių įmokų suma didėjo 5,8 proc., nuo 321 mln. Eur iki 340 mln. Eur. Sudarytų draudimo sutarčių skaičius mažėjo 15,6 proc. (sudaryta 15 tūkst. mažiau sutarčių lyginant su 2022 m.), o tam turėjo įtakos makroekonominė aplinka – įtempta geopolitinė situacija, aukštas palūkanų normų ir infliacijos lygis šalyje.

Naujų pardavimų apimtis 2023 m. sumažėjo 10,7%, tai reiškia, kad rinka stagnavo. Ženkliai sumažėjo nauji pardavimai Swedbank (-18%) ir Compensa (-20%), taip pat sunkumus patyrė SEB (-8%), INVL (-12%). Po 2022 m. verslų sujungimo SB ir INVL sustiprino poziciją naujų pardavimų srityje dėl aktyvaus bendradarbiavimo su agentūromis.

Gyvybės draudimo rinka šiuo metu yra patiria nemažai iššūkių (pavyzdžiui, nepaisant itin aukštos infliacijos, 2023 m. gegužės mėn. visas gyvybės draudimo sektorius susitraukė -1%, gegužės, birželio ir liepos mėnesiais nauji pardavimai sumažėjo -10%, rugsėjo -16%, spalio -22%, lapkričio -24%, gruodžio -21%). Svarbiausi neigiamą įtaką darę veiksniai:

- Geopolitinės situacijos įtampa riboja naujų pardavimų vystymąsi;
- Aukšta infliacija sumažino sukauptą kapitalą klientų sąskaitose;
- Padidėjusios palūkanų normos paskoloms – klientai skiria daugiau lėšų paskolų mokėjimams ir atideda gyvybės draudimo įmokų mokėjimus;
- 2022 m. akcijų rinkų įvykiai įtakoją draudimo sutarčių nutraukimų rodiklį 2023 m.

Bendrovės ekspertų vertinimu, 2024 metai Lietuvos gyvybės draudimo rinkai bus labai sudėtingi, naujų pardavimų apimtys gali sumažėti apie 30 proc., pasirašytų įmokų dinamika gali neviršyti 3 proc., ir nežymų rinkos augimą turėtų palaikyti stabilus periodinių gyvybės draudimo įmokų augimas. Vienkartinės įmokos rinkoje gali mažėti, galimi teisės aktų pakeitimai gali riboti vienkartinių įmokų rinkos plėtrą, taip pat neigiamą poveikį gali turėti aukštos palūkanų normos ir brangus skolinimasis, kuris įtakoją mažėjančias fizinių asmenų galimybes daugiau lėšų skirti taupymui.

Bendrovės rinkos dalis 2023 m. – 6,7%, padidėjo 0,2 p.p. Tik trys bendrovės pasiekė didesnę augimą nei visa rinka (Compensa, SB draudimas ir PZUGD). PZUGD pasiekė vieną iš geriausių vienkartinės įmokos augimų rinkoje – 9,7%. PZUGD bruto rinkos įmokų augimas 2023 m. – 6,6%, 2,3 p.p. didesnis nei rinka.

Patvirtintą Bendrovės administracijos etatų struktūrą 2023 m. pabaigoje sudarė 73 darbuotojų etatai (2022 m. pabaigoje – 71 darbuotojų etatas). Pareigybių pokyčiai sąlygoti Bendrovės valdymo ir vidinės struktūros pakeitimų, kurie atlikti atsižvelgiant į įmonės strateginių tikslų vykdymą bei tam tikrų funkcijų grupės įmonėse (UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ ir AB „Lietuvos draudimas“) apjungimą.

Informacija apie Bendrovę

Bendrovės pavadinimas	UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“
Teisinis statusas	Uždaroji akcinė bendrovė
Registracijos numeris, data ir vieta, licencijos numeris, data	110082737, 2001 m. balandžio 25 d., Juridinių asmenų registras Licencija gyvybės draudimo veiklai vykdyti gauta 2001 m. balandžio 10 d. (aktualus licencijos Nr. 000022)
Adresas	J. Basanavičiaus g. 10B, LT-01118, Lietuva
Kontaktiniai duomenys	Tel. 19191, (+370 5) 210 8630 www.pzu.lt , info@pzu.lt
Akcininkai	„Powszechny Zakład Ubezpieczeń“ S.A. Rondo Daszyńskiego 4, 00-843, Varšuva, Lenkija Registro nr. 0000009831 (toliau „PZU“ S.A.) – 99,34 % Fiziniai asmenys – 0,66 %
Įstatinio (pasirašytojo) kapitalo dydis	7 168 758,40 Eur
Akcijų skaičius	247 540
1 akcijos nominalioji vertė	28,96 Eur
„PZU“ S.A. priklausančios įmonės Lietuvoje 2023 m. ir 2022 m. gruodžio 31 d.	UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ AB „Lietuvos draudimas“
Auditorius	„KPMG Baltics“, UAB Konstitucijos pr. 29, Vilnius LT - 08105, Lietuva
Perdraudikai	Munich Re RGA
Partneriai, vykdančys investavimo kryptių valdymą	UAB FMĮ „INVL Financial Advisors“
Priežiūros institucija	Lietuvos banko Priežiūros Tarnyba Totorių g. 4, Vilnius LT - 01121, Lietuva
Bendrovės pagrindinis akcininkas pagal valdomą įstatinio kapitalo dalį (99,34 %) yra „Powszechny Zakład Ubezpieczeń“ S.A. Bendrovė savo veikloje, vadovaujantis protingumo kriterijais bei atsižvelgiant į strateginius Bendrovės tikslus, nuosekliai vysto ir efektyvina savo valdymo ir veiklos sistemas.	
Bendrovės vadovas	Arūnas Rumskas, generalinis direktorius
Stebėtojų tarybos nariai	Katarzyna Galus, pirmininkė Lidia Orzechowska Marcin Goral Weronika Dejneka Krzysztof Sołtysik

Valdybos nariai	Arūnas Rumskas Zbignev Gaverski Eugenija Bieliauskienė Julius Kondratas
Finansiniai metai	Bendrovės finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.
Darbuotojai	Patvirtintą Bendrovės administracijos etatų struktūrą 2023 m. pabaigoje sudarė 73 darbuotojų etatai (2022 m. pabaigoje – 71 darbuotojų etatas). Pareigybių pokyčiai sąlygoti Bendrovės valdymo ir vidinės struktūros pakeitimų, kurie atlikti atsižvelgiant į įmonės strateginių tikslų vykdymą bei tam tikrų funkcijų grupės įmonėse (UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ ir AB „Lietuvos draudimas“) apjungimą.
Bendrovės filialai ir atstovybės	Bendrovė 2023 m. ir 2022 m. gruodžio 31 d. įregistruotų filialų ir atstovybių neturėjo. Visa gyvybės draudimo veikla buvo vykdoma pagrindinėje buveinėje Vilniuje per draudimo agentus.
Patronuojamosios ir asocijuotosios įmonės	Bendrovė 2023 m. ir 2022 m. gruodžio 31 d. patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių neturėjo.

Svarbūs 2023 m. įvykiai:

Finansiniai rodikliai:

- Pasirašytų įmokų (GWP) augimas didesnis nei rinkos – 6,6% prieš 4,3%;
- Padidėjo naujų pardavimų rinkos dalis (+0,3 p.p.):
 - Q4, 2023 naujų pardavimų dinamika: -13,0% PZU / -23,5% rinka;
 - rekordiška aukšta naujų pardavimų rinkos dalis 2024 m. sausį –7,2%.
- Istoriskai didžiausi GWP ir pelnas:
 - GWP 23,7 mln. Eur;
 - Grynasis pelnas 1,3 mln. Eur.

Skaitmenizavimas ir tvarumas:

- Pardavimų proceso skaitmenizavimas:
 - PZU Life UX dizainas ir papildomos funkcijos;
 - Elektroninis parašas (Dokobit);
 - Klientų identifikavimo pagerinimas (Ondato).
- Savitarnos atnaujinimas;
- Popieriaus mažinimas (dokumentų skaitmenizavimas);
- Įmokų gertinimo automatizavimas/vystymas (naujas įmokos kodas P);
- Vidaus kontrolės gerinimas.

Bendrovės augimo iniciatyvos:

- Naujas centrinio biuro pastatas;
- Darbuotojų nuomonės tyrimas;
- Nauji nuosavo pardavimo tinkle veiklos organizavimo principai;
- Naujas rizikinis produktas atliepiant priežiūros institucijos požiūrį ir gyvybės draudimo rinkos vystymąsi;
- B2B projekto startas – pardavimų verslo klientams stiprinimas;
- Nauja marketingo strategija – stiprinamas bendrovės vardo ir produktų matomumas.

Išoriniai verslą veikiančys veiksniai, strateginės iniciatyvos ir pardavimų sistemos atnaujinimas:

- Po viešųjų konsultacijų spalio 2 d. Lietuvos Bankas iš esmės pakartojo savo pradinę poziciją uždrausti agentams mokėti komisinius atlyginimus, įvesti papildomus privalomus reikalavimus, kad klientams būtų teikiamos produktų tinkamumo rekomendacijos, pagrįstos klientų poreikių analize ir griežtais agentų kvalifikacijos reikalavimais;
- Lietuvos Bankas reklamuoja reguliariai atnaujinamą gyvybės draudikų mokesčių lyginamąją lentelę, o tai sugriežtina konkurencinę aplinką;
- 2024 m. sausio mėn. Lietuvos bankas pradėjo plačią švietėjišką kampaniją „Neskubėk“, skirtą investicinio draudimo pirkėjams;
- Vyriausybės įstatymų leidybos iniciatyvos panaikinti gyvybės draudimo mokesčių lengvatas ir padidinti apmokestinimą privatiems verslininkams (nuosavo pardavimo tinklo pagrindas) atidėtos;
- Kai kurie socialinių tinklų platformų nuomonės formuotojai pateikia informaciją, atskleidžiančią klientų manipuliacijas dabartinėje investicinio draudimo platinimo praktikoje.

Strateginės verslo plėtros, didesnio efektyvumo ir skaitmeninimo iniciatyvos:

- Atnaujintas savitarnos portalo dizainas, kuriame klientai gali tvarkyti savo sutartis;
- PZU Life plėtros sistemos atnaujinimas su užduočių funkcionalumu agentams, veiklos ir rezultatų stebėjimu;
- Atnaujinkite priemonių suderinimą, kad būtų automatizuotas įmokų derinimo ir skolų valdymo procesas.
- Sumažinti išorėje ir viduje naudojamų popierinių dokumentų kiekį. Žymiai mažėja neelektroninių dokumentų išorėje (60 proc. naujų klientų visus dokumentus gauna elektronine forma). E parašo funkcija pradėta naudoti rugpjūtį.
- Grupinis gyvybės draudimas įvertina galimybes kurti grupinius darbuotojų draudimo produktus.
- Atliktas darbuotojų įsitraukimo tyrimas, skirtas įvertinti darbuotojų pasitenkinimą darbu Bendrovėje (vertintas darbuotojų lojalumas ir nuomonė apie karjerą, mokymosi galimybes, darbą su tiesioginiu vadovu, vidinę komunikaciją). Atlikus tyrimą buvo sudarytas veiksmų planas, kurio pagalba sieksime gerinti darbuotojų pasitenkinimo rodiklį. Įgyvendinant planą dalyvaus vadovybė, personalo ir padalinių vadovai. Kitą tyrimą planuojama atlikti po 1 metų.
- Organizacinės struktūros kūrimas - naujas produktų ir plėtros skyriaus vadovas.

Pardavimų sistemos naujinimas:

Planuojami šie pakeitimai:

- Stipri tiesioginių pardavimų struktūra – organizacinės struktūros pokyčiai, naujų pardavimo procesų/standartų kūrimas, naujų įrankių įdiegimas.
- Pradėti B2B pardavimą – organizacinės struktūros pokyčiai, naujų pardavimo procesų kūrimas, norint pradėti struktūruotą darbą su verslo klientų segmentu.
- Vadybininkų akademija – vadovų mokymo proceso peržiūra ir tobulinimas, naujos mokymo platformos Educton įdiegimas.

- Brokerių ir agentūrų kanalų plėtra – naujos atlygio sistemos įvedimas.
- Pardavimų komandos personalas – tobulesnio padalinio vadovo profilio kūrimas ir stiprių padalinių vadovų pritraukimas į regioninius pardavimų padalinius.
- Naujos klientų savitarnos sistemos kūrimas.
- Verslo plėtra taikant darnaus verslo plėtros principus.

Bendrovės veiklos planai ir prognozės 2024 m.

- Tolimesnė „Mylintiems gyvenimą“ plėtra (naujų papildomų draudimų diegimas ir kt.);
- Specialių pasiūlymų verslo klientams rengimas (individualūs darbuotojų draudimo pasiūlymai, Grupinis gyvybės draudimas);
- Naujų pardavimo kanalų kūrimas (B2B);
- Portfelio indeksavimas;
- E-mokymosi sistemos vystymas ir mokymosi įpročių ugdyimas;
- Pardavimų valdymo sistemos peržiūra;
- Įrankių analitinių ataskaitų ruošimui diegimas, naudojant modernią analitines ir vizualizavimo priemones;
- Nuolatinis PZULife sistemos optimizavimas siekiant klientų ir agentų pasitenkinimo;
- Nuolatinis PZULife sistemos optimizavimas siekiant geresnės klientų ir agentų patirties;
- Savitarnos sistemos tobulinimas;
- Duomenų saugyklos vystymas.

Bendrovė, atsižvelgiant į PZU grupės reikalavimus, kaupiamuosius draudimo produktus skaido į tradicinius kaupiamuosius ir investicinius produktus, rizikinius draudimo produktus skaido į individualius rizikinius ir grupinius rizikinius draudimus. Draudimo veiklos rezultatai pagal Tarptautinius apskaitos standartus pateikiami lentelėje apačioje. Detalesnis įmokų, išmokų ir sąnaudų skaidymas pagal Mokumas II draudimo rūšis pateikiamas Priedo S.05.01.02 lentelėje. Bendrovė nevykdė veiklos kitose šalyse (Priedo S.05.02.01 lentelė).

Tūkst. Eur	Universalus gyvybės draudimo produktai su garantuotomis palūkanomis	Su investiciniais susieti produktai	Kapitalo kaupimo produktai su garantuotomis palūkanomis	Individualūs terminuotojo gyvybės draudimo produktai	Grupiniai terminuotojo gyvybės draudimo produktai
Draudimo pajamos	2 755.5	6 417.3	4.1	337.8	113.8
Draudimo paslaugų sąnaudos	-2 271.9	-4 895.9	-41.6	-312.2	-71.7
Patirtų draudimo žalų sąnaudos	-571.3	-1 253.8	23.6	-241.2	-16.0
Nuostolingų sutarčių nuostoliai	-14.1	-106.6	-65.2	-4.5	-13.7
Įsigijimo sąnaudos	-774.0	-1 324.8	4.0	-16.9	-24.7
Veiklos sąnaudos	-912.5	-2 210.7	-3.9	-49.6	-17.3
Draudimo paslaugų rezultatas, iš viso	483.6	1 521.4	-37.5	25.7	42.1

1 lentelė. Draudimo paslaugų rezultatai pagal draudimo grupes

A.2 Investavimo veiklos rezultatai

Leidžiamas investicijas Bendrovėje sudaro:

- LR Vyriausybės, užsienio valstybių, savivaldybių išleisti skolos vertybiniai popieriai;
- įmonių išleisti skolos vertybiniai popieriai;
- nuosavybės vertybiniai popieriai;
- kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniai popieriai (toliau – KIS);
- indėliai kredito įstaigose;
- išvestinės finansinės priemonės;

- investicinis nekilnojamas turtas.

Bendrovės visas turtas Mokumas II verte 2023 m. gruodžio 31 d. buvo 90,9 mln. eurų ir per metus padidėjo 19,1 proc. (2022 metų gruodžio 31 d. – 76,3 mln. eurų). Bendrovės investicinis turtas padidėjo 12,8 proc. ir sudarė 42,3 mln. eurų

Bendrovė laikosi konservatyvios investavimo strategijos – turtas daugiausia investuojamas į investicinio reitingo skolos vertybinius popierius. 2023 m. gruodžio 31 d. tokios investicijos sudarė 94 proc. investicijų portfelio.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas Bendrovės investicinis turtas pagal turto klases.

Investicinis turtas pagal turto klases, tūkst. Eur	2023 m. gruodžio 31 d.	%	2022 m. gruodžio 31 d.	%
Vyriausybių skolos vertybiniai popieriai	35 177	83%	28 684	76%
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4 534	11%	7 128	19%
KIS	175	0%	377	1%
Akcijos	39	0%	9	0%
Indėliai	0	0%	0	0%
Pinigai	1 007	2%	1 050	3%
Nekilnojamas turtas	1 374	3%	287	1%
Iš viso	42 307	100%	37 535	100%

2 lentelė. Bendrovės investicinis turtas pagal turto klases

Apie 34% investicinio portfelio sudarė finansinės priemonės, išleistos Lietuvoje. Toliau pateikiamas Bendrovės investicinio turto geografinis pasiskirstymas.

Šalis	2023 m. gruodžio 31 d.	%	2022 m. gruodžio 31 d.	%
LT	13 983	34,17%	14 032	37,65%
PL	5 316	12,99%	2 991	8,03%
LV	3 270	7,99%	1 830	4,91%
ES	2 490	6,09%	1 065	2,86%
IT	2 348	5,74%	2 120	5,69%
HR	1 934	4,73%	643	1,73%
BG	1 889	4,62%	2 272	6,10%
HU	1 594	3,90%	2 427	6,51%
RO	1 347	3,29%	2 404	6,45%
ID	1 050	2,57%	962	2,58%
CL	999	2,44%	936	2,51%
EE	808	1,98%	1 298	3,48%
MA	703	1,72%	647	1,74%
RS	685	1,67%	618	1,66%
PE	678	1,66%	640	1,72%
MX	671	1,64%	1 306	3,50%
SI	559	1,36%	330	0,89%
CZ	419	1,02%	335	0,90%
IE	116	0,28%	159	0,43%
LU	57	0,14%	244	0,65%
IL	1	0,00%	3	0,01%
CO	0	0,00%	2	0,01%
Iš viso	40 917	100%	37 264	100%

3 lentelė. Bendrovės investicinis turtas pagal šalis

Bendrovės pagrindinė investavimo valiuta yra eurai. Daugiau nei 99% investicinio portfelio vertės sudarė investicijos eurai.

Turtas, kai investavimo rizika tenka draudėjui, yra perduotas valdyti investicijų valdymo įmonei: INVL Financial Advisors, UAB FMĮ.

Investicijų pajamos ir sąnaudos yra pripažįstamos pelne (nuostoliuose) laikantis kaupimo principo. Investicijų perleidimo pelnas ir nuostoliai pripažįstami tuo laikotarpiu, kuriuo investicijos buvo perleistos. Investicijų perleidimo pelnu pripažįstamas teigiamas skirtumas tarp perleidimo ir apskaitinės vertės, o perleidimo nuostoliais – neigiamas skirtumas.

Bendrovė dalijasi papildomu investicijų pelnu. Palūkanos, įrašytos į draudėjo sąskaitas, priskiriamos sumai, kuri sukaupiama kaip dividendai, didinant investicinių vienetų vertę.

Investicinės pajamos iš finansinių priemonių pasiskirstė taip:

Straipsnis	Skolos vertybiniai popieriai	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Investicijos, kai investavimo rizika tenka draudėjui	Gautinos sumos	Iš viso
2023 m. gruodžio 31 d.					
Palūkanų ir dividendų pajamos	805	-	-	-	805
Vertės padidėjimas	32	36	4 902	-	4 970
	-	-	-	-	-
Investicijų perleidimo pelnas	-	-	-	-	-
Pajamos iš žemės ir pastatų	-	-	-	-	-
Iš viso	837	36	4 902	-	5 775
2022 m. gruodžio 31 d.					
Palūkanų ir dividendų pajamos	645	-	-	-	645
Vertės padidėjimas	17	-	-	-	17
	-	-	-	-	-
Investicijų perleidimo pelnas	-	-	-	-	-
Pajamos iš žemės ir pastatų	-	-	-	-	-
Iš viso	662	-	-	-	662

4 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos pajamos pagal finansines priemones

Investicinės veiklos sąnaudos:

Straipsnis	Skolos vertybiniai popieriai	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Investicijos, kai investavimo rizika tenka draudėjui	Gautinos sumos	Iš viso
2023 m. gruodžio 31 d.					
Vertės sumažėjimas	41	-	-	2	43
	-	-	-	-	-
Investicijų perleidimo nuostoliai	194	-	-	-	194
Investicijų valdymo sąnaudos	-	-	-	-	178
Netiesioginės investicijų sąnaudos	-	-	-	-	107
Iš viso	235	-	-	2	522
2022 m. gruodžio 31 d.					
Vertės sumažėjimas	109	16	-	13	138
	-	-	5 126	-	5 126
Investicijų perleidimo nuostoliai	-	-	-	-	-
Investicijų valdymo sąnaudos	-	-	-	-	175
Netiesioginės investicijų sąnaudos	-	-	-	-	111
Iš viso	109	16	5 126	13	5 550

5 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos sąnaudos

2023 metai investicinėse rinkose buvo sėkmingi, augo tiek skolos tiek ir nuosavybės vertybinių popierių rinkos vertės, dėl ko bendrovės investicinės veiklos rezultatai teigiamai įtakoją bendrovės pelno didėjimą, taip pat ženkliai augo draudėjų turtas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai investavimo rizika tenka draudėjui.

Grynasis Bendrovės investicijų rezultatas (be investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui) 2023 m. gruodžio 31 d. sudarė 351 tūkst. eurų, investicijų grąža siekė 0,8 proc.

2023 metų investicinių pajamų pelningumas neviršijo prisiimtų įsipareigojimų klientams, todėl papildomas investicinis pelnas nebuvo skiriamas.

Priimant sprendimą dėl investicijų:

- įvertinama rizika, susijusi su investicijomis;
- nepasikliaujama vien tik trečiųjų šalių, tokių kaip finansų įstaigos, turto valdytojai arba reitingų agentūros teikiama informacija;
- naudojamos viešai prieinama informacija, skelbiama visuomenės informavimo priemonėse bei informacinėse sistemose.

Bendrovėje išvestinės finansinės priemonės gali būti naudojamos tik tada, jeigu jos patvirtintos Investavimo komiteto ir tik kaip rizikos mažinimo priemonė, kai atitinkamos susijusios rizikos yra gerai suprastos ir valdomos. Išvestinėmis finansinėmis priemonėmis siekiama apdrausti investicijų portfelį nuo galimų neigiamų rinkos pokyčių bei sumažinti rizikos veiksnių įtaką investicijų portfelio vertei. 2023 metais Bendrovė investicijų portfeliui išvestinių finansinių priemonių nenaudojo.

A.2.1 Pelnas ir nuostolis tiesiogiai įtraukti į nuosavą kapitalą

Bendrovei pirmą kartą pritaikius TFAS-17 apskaitos standarto reikalavimus, nuosavo kapitalo dalyje 2023 m. pabaigai buvo apskaitytas 4 721 tūkst. Eur draudimo sutarčių finansinių pajamų teigiamas rezultatas.

A.2.2 Investicijos į pakeitimo vertybiniais popieriais priemones

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė neturėjo jokių investicijų į turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas.

A.3 Kitos veiklos rezultatai

Kitos pajamos apima pajamas, uždirbtas suteikus kitas nei draudimo paslaugas.

Straipsniai	2023	2022
Ilgalaikio turto pardavimo pajamos	-	-
Perdraudimo komisiniai ir perdraudimų pelno dalis	11	11
Agentavimo komisiniai ir draudimo rizikos vertinimo paslaugos	32	25
Kitos pajamos (polisų administravimas)	2	2
Iš viso	45	38

6 lentelė. Bendrovės kitos veiklos pajamos

Kitas sąnaudas sudaro sąnaudos, nepriskirtos draudimo paslaugų sąnaudoms. Tai sąnaudos susijusios su agentavimo veikla, investicinių sutarčių sąnaudos, vienkartinės išlaidos, kitos sąnaudos, nepriskirtos draudimo paslaugų išlaidoms, apskaičiuotos pagal taikomą sąnaudų skaidymo metodiką.

Straipsniai	2023	2022
Sąnaudos, susijusios su agentavimo veikla	11	9
Sąnaudos, susijusios su investicinėmis sutartimis	593	511
Kitos draudimo paslaugų sąnaudoms nepriskirtos sąnaudos	594	811
Iš viso	1 198	1 331

7 lentelė. Bendrovės kitos veiklos sąnaudos

A.4 Kita informacija

Visa reikšminga su Bendrovės veikla ir su jos rezultatais susijusi informacija yra pateikta aukščiau.

B. VALDYMO SISTEMA

B.1 Bendrieji valdymo reikalavimai

Bendrovės valdymo sistemą sudaro šie elementai:

- Bendrovės valdymo sistema;
- Rizikų valdymo sistema;
- Vidinės kontrolės sistema;
- Pagrindinės funkcijos;

Bendrovėje įgyvendinta veiksminga valdymo sistema, kuria užtikrinamas patikimas ir riziką ribojantis veiklos valdymas. Bendrovės valdymo sistema užtikrina skaidrų, patikimą ir apdairų Bendrovės valdymą ir apima:

- Bendrovės organizacinę struktūrą su aiškiai apibrėžtomis atsakomybėmis bei funkcijų paskirstymu;
- Efektyvią keitimosi informacija sistemą;
- Atitikimą LR įstatymų ir kitų teisės aktų bei priežiūros institucijos reikalavimams.

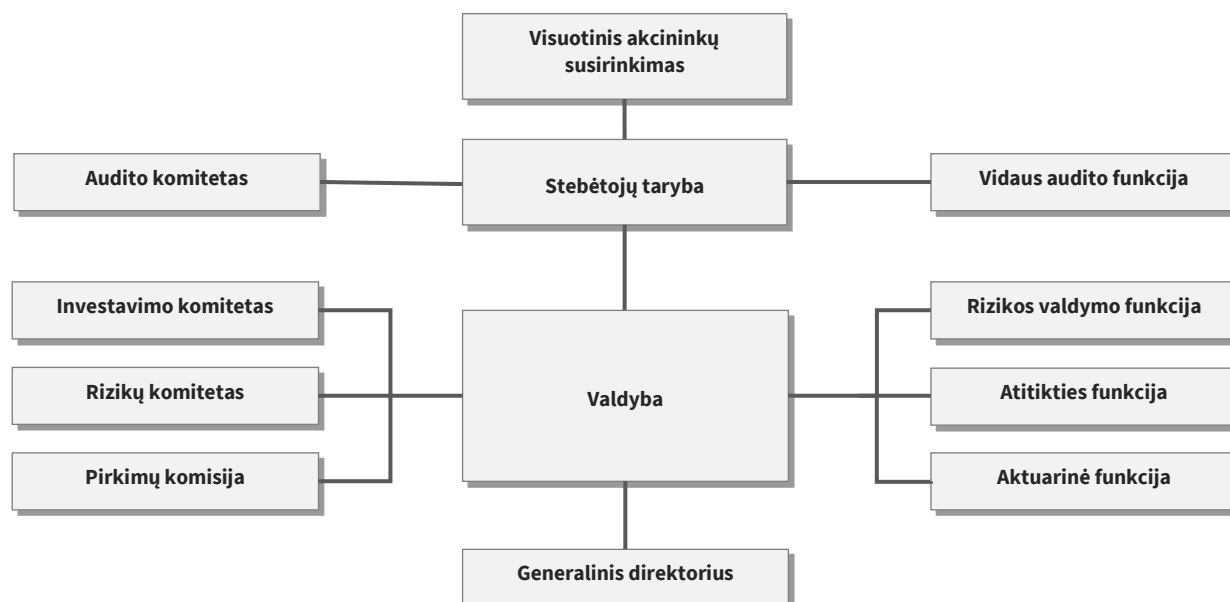
Valdymo sistema yra reguliariai, ne rečiau kaip kartą metuose, peržiūrima atsižvelgiant į vidaus ir išorės veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės veiklai. Bendrovės valdymo sistema yra proporcinga Bendrovės veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui.

B.1.1 Valdymo sistemos struktūra

Bendrovė savo veikloje, vadovaujantis protingumo kriterijais bei atsižvelgiant į strateginius Bendrovės tikslus, nuosekliai vysto ir efektyvina savo valdymo ir veiklos sistemas. Bendrovės akcininkai bei priežiūros ir valdymo organai siekia užtikrinti skaidrų, patikimą ir apdairų Bendrovės valdymą, kurdami efektyvią bei skaidrią organizacinę struktūrą, rizikų valdymo ir vidaus kontrolės, informavimo, stebėjimo ir reagavimo sistemas.

Pagrindiniai Bendrovės valdymo organai:

- Visuotinis akcininkų susirinkimas;
- Stebėtojų Taryba;
- Valdyba;
- Generalinis direktorius.

1 diagrama. Bendrovės valdymo sistemos struktūra

B.1.1.1 Visuotinis akcininkų susirinkimas

Visuotinis akcininkų susirinkimas – aukščiausias Bendrovės valdymo organas. Susirinkimas šaukiamas įstatymų ir Bendrovės įstatų nustatyta tvarka.

Pagrindinės visuotinio akcininkų susirinkimo funkcijos:

- Keisti Bendrovės įstatus;
- Rinkti ir atšaukti Stebėtojų tarybą ar jos narius, audito įmonę;
- Tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį;
- Priimti sprendimą padidinti arba sumažinti įstatinį kapitalą;
- Priimti sprendimus dėl pelno (nuostolių) paskirstymo ir kt.

B.1.1.2 Stebėtojų taryba

Bendrovės Stebėtojų taryba yra kolegialus veiklos priežiūrą atliekantis organas. Bendrovės Stebėtojų tarybą sudaro 5 nariai. Ją renka Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas 4 metų kadencijai.

Pagrindinės Stebėtojų tarybos funkcijos:

- Teikti pasiūlymus ir atsiliepiamus visuotiniam akcininkų susirinkimui dėl Bendrovės veiklos strategijos, metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno (nuostolių) paskirstymo;
- Teikti siūlymus Bendrovės Valdybai ir generaliniam direktoriui atšaukti jų sprendimus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos galiojantiems teisės aktams, Bendrovės įstatams ir visuotinio susirinkimo sprendimams;
- Rinkti ir atšaukti iš pareigų Valdybos narius;
- Skirti ir atleisti Bendrovės vidaus audito vadovą;

B.1.1.3 Valdyba

Valdyba yra kolegialus Bendrovės veiklą organizuojantis valdymo organas. 2023 m. pabaigoje bendrovėje Valdybą sudarė 4 Valdybos nariai. Bendrovės Valdybą 4 metų kadencijai renka Stebėtojų taryba.

Pagrindinės Valdybos funkcijos:

- Formuoti Bendrovės veiklos strategiją ir spręsti Bendrovės valdymo klausimus, siekiant racionaliai panaudoti Bendrovės finansinius ir kitus išteklius bei gauti pelną;
- Svarstyti ir tvirtinti veiklos strategiją, metinį pranešimą, persidraudimo strategiją, atlygio nustatymo politiką, valdymo struktūrą ir kt.;
- Priimti sprendimus sušaukti Bendrovės visuotinius akcininkų susirinkimus, išleisti obligacijas, Bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja ar dalyve, skirti asmenis atstovauti įmonę, steigti Bendrovės filialus ir atstovybes ir steigti Bendrovės komitetus;
- Nustatyti strateginius tikslus ir priemones šiems tikslams pasiekti;
- Nustatyti nepriklausomą rizikos valdymo strategiją, susijusią su vykdoma Bendrovės veikla;
- Nustatyti draudimo sutarčių sudarymo tvarką.

B.1.1.4 Komitetai

Siekiant Bendrovėje užtikrinti skaidrų, patikimą ir apdairų valdymą, yra įsteigti Komitetai ir Komisija, kurie užtikrina kolegialų sprendimų priėmimą ir veiksmų kontrolę. Žemiau aprašytos pagrindinės Bendrovės komitetų ir Komisijos atsakomybės bei funkcijos.

B.1.1.4.1 Rizikų komitetas

Komiteto pagrindiniai tikslai:

- Padėti Bendrovės Valdybai įgyvendinti ir kontroliuoti rizikų valdymo sistemą, siekiant užtikrinti, kad visos reikšmingos rizikos būtų tinkamai valdomos;

- Identifikuoti, visapusiškai išnagrinėti ir įvertinti rizikas, kurios kyla Bendrovei atsižvelgiant į patvirtintą Rizikos apetitą, politikas, rizikos tolerancijos ribas, kontroles ir kitus rizikų valdymo mechanizmus;
- Prižiūrėti kapitalo valdymo procesus, stebėti Bendrovės kapitalo lygį lyginant su reikalaujamu ir visas su kapitalu susijusias veiklas.

Pagrindinės komiteto funkcijos:

- Rengti ir teikti Bendrovės Valdybai pasiūlymus dėl rizikos apetito, rizikos profilio ir rizikos limitų;
- Vykdyti rizikos profilio, rizikos tolerancijos bei pagrindinių rizikos rodiklių, tame tarpe ir sukčiavimo bei atitikties, stebėseną ir vertinimą Rizikos apetite apibrėžtų limitų atžvilgiu;
- Analizuoti Bendrovės mokumo rodiklio pokyčius;
- Informuoti Bendrovės Valdybą apie visas reikšmingas rizikas bei teikti rekomendacijas iškilus papildomos rizikos prisiėmimo poreikiui;
- Įvertinti identifikuotas rizikas, jų tikimybę ir įtaką Bendrovei, teikti pasiūlymus įtraukti stebėjimui naujas Bendrovei aktualias rizikas (Rizikų žemėlapis);
- Aptarti identifikuotų rizikų mažinimo veiksmus, teikti pasiūlymus kuriant atitinkamus planus efektyviai rizikų stebėsenai ir valdymui;
- Analizuoti vidaus kontrolės sistemos efektyvumą, organizacinės struktūros ir veiklos procesų pažeidimus ir/ar trūkumus;
- Peržiūrėti ir įvertinti strategines gaires rinkos ir/ ar priežiūros institucijų iniciatyvų įgyvendinimui;
- Teikti Valdybai rekomendacijas dėl kapitalo pokyčių patvirtinimo – didinimo arba mažinimo, dividendų mokėjimo ir kitų Bendrovės balanso pokyčių;
- Svarstyti Aktuarinės funkcijos pateikiamą medžiagą apie Mokumas II techninių atidėjinių dydžius ir jų pokyčius, su Mokumas II techniniais atidėjimais susijusias ataskaitas ir kitą svarbią informaciją;
- Svarstyti Bendrovės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų sąrašą ir rezultatus, vidutinės trukmės kapitalo valdymo planą, savo rizikos ir mokumo vertinimo ataskaitą bei teikti rekomendacijas.

B.1.1.4.2 Investavimo komitetas

Komiteto tikslas – užtikrinti Bendrovės investicijų bei investicijų valdymo, atsižvelgiant į Bendrovės patvirtintą rizikos apetitą bei Rinkos rizikos valdymo politikoje nustatytus investavimo limitus, priežiūrą.

Komiteto funkcijos:

- Tvirtinti rinkos rizikos valdymo metodologijas ir principus;
- Svarstyti limitų sistemas ir kiekybinius bei kokybinius rinkos rizikos apribojimus, atsižvelgiant į rizikos valdymo strategiją ir rizikos apetito apribojimus
- Teikti nuomonę dėl Rinkos rizikos valdymo politikos nuostatų;
- Vykdyti Bendrovės rinkos rizikos apimties ir jos atitikties nustatytiems limitams peržiūrą;
- Analizuoti Bendrovės turto ir įsipareigojimų struktūrą, esant poreikiui, priimti sprendimus dėl struktūros pakeitimo;
- Pagal poreikį, informuoti Valdybą apie investicinio portfelio dydį bei pajamingumą;
- Teikti nuomonę dėl Investavimo kryptių rezultatų bei jų valdymo funkcijos kontrolės;
- Apsvarstyti Valdybai teikiamų investavimo ataskaitų turinį ir formą bei informacijos teikimo būdą;
- Teikti rekomendacijas dėl Bendrovės investavimo strategijos pokyčių.

B.1.1.4.3 Audito komitetas

Komiteto tikslas – stebėti finansinės atskaitomybės procesą ir teikti rekomendacijas dėl jo patikimumo užtikrinimo, informuoti Stebėtojų tarybą apie finansinių ataskaitų audito rezultatus ir paaiškinti, kaip auditas prisidėjo prie finansinių ataskaitų patikimumo.

Pagrindinės komiteto funkcijos:

- Stebėti metinių finansinių ataskaitų auditą;

- Peržiūrėti ir stebėti auditorių ir audito įmonių nepriklausomumą;
- Teikti rekomendacijas dėl išorės audito bendrovės parinkimo ir skyrimo (nustatant tinkamus atrankos kriterijus) ir kt.

B.1.1.4.4 Pirkimų komisija

Pirkimų komisija veikia pagal patvirtintas Pirkimų taisykles, priima sprendimus dėl pirkimų, kurių suma sudaro 15.000 Eur ir daugiau (nepriklausomai ar pirkimas yra vienkartinis, ar bus vykdomas 12 mėnesių laikotarpiu).

B.1.1.5 Svarbūs ataskaitinio laikotarpio pokyčiai

2023 m. keitėsi Bendrovės valdybos sudėtis – nuo 2023 m. birželio 30 d. valdybos narės pareigas nustojo eiti Malgorzata Piotrowska, o 2024 m. sausio 30 d. Lietuvos bankas patvirtino naują valdybos narį ir generalinio direktoriaus pavaduotoją Giedrių Kazlauską.

B.1.2 Atlyginimų politika

Bendrovės atlyginimo struktūrą reglamentuoja ir nustato Bendrovės Atlygio politika.

Bendrovės darbuotojų atlygį sudaro:

- bazinis atlyginimas;
- kintamas atlygis;
- skatinimas (naudos).

Bazinis atlyginimas sudaro didžiąją Bendrovės darbuotojų (išskyrus pardavimo darbuotojų) pilno atlygio už darbą dalį. Bazinis atlyginimas – tai kiekvienam darbuotojui pagal darbo sutartį garantuojamas piniginis atlygis neatskaičius mokesčių. Bendrovė, nustatydamą bazinį atlyginimą kiekvienai pareigybei, orientuojasi į Lietuvos darbo rinkos tendencijas ir strateginius Bendrovės tikslus, uždavinius bei vykdomą kaštų politiką.

Kintamas atlygis – tai piniginė atlygio dalis, priklausanti nuo individualių, padalinio (komandos) ar Bendrovės rezultatų bei nusistatytų tvarumo tikslų įgyvendinimo, profesionalaus, sąžiningo ir skaidraus elgesio su klientais, siekiant, kad klientai gautų objektyviai gerą ir sąžiningą paslaugą, atitinkančią kliento poreikius ir lūkesčius.

Kintamas atlygis Bendrovėje gali būti:

- Priedai – už mėnesinius, ketvirtinius, metinius ir kitus rezultatus;
- Komisinis atlyginimas – tai pagal Bendrovėje galiojančias komisinių apskaičiavimo tvarkas, už draudimo sutarčių sudarymą ir aptarnavimą apskaičiuotas atlyginimas.

Priedo dydį ir esmines priedo skyrimo sąlygas nustato ir tvirtina Bendrovės Valdyba. Sprendimas dėl priedų taikymo konkrečiam padaliniiui, pareigybei ar darbuotojui priimamas Bendrovės Valdyboje arba Generalinio direktoriaus įsakymu.

Priedai gali būti skiriami:

- Už mėnesinius ar ketvirtinius rezultatus;
- Už ataskaitinių (finansinių) metų rezultatus, susietus su ilgalaike Bendrovės strategija.

Pagrindiniai metinių priedų mokėjimo principai:

- Metiniai priedai mokami už ataskaitinių (finansinių) metų rezultatus, susietus su ilgalaike Bendrovės strategija;
- Priedai skiriami po Bendrovės metinių rezultatų ir pelno paskirstymo patvirtinimo eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime;
- Priedų fondą tvirtina Bendrovės Valdyba;
- Priedo Generaliniam direktoriui, Generalinio direktoriaus pavaduotojams dydis, išmokėjimo sąlygos bei principai, nustatomi Bendrovės Valdybos sprendimu arba remiantis individualiais tikslų susitarimais;
- Metinės premijos atidėjimas Bendrovėje taikomas Valdybos nariams, Generaliniam direktoriui, vyriausiajam finansininkui, už rizikos, atitikties, aktuarinę funkcijas atsakingiems darbuotojams bei vidaus auditoriui.

Metinis priedas susideda iš dviejų dalių:

- Neatidėtosios dalies, kuri sudaro 60% metinio priedo;

- Atidėtosios dalies, kuri sudaro 40% metinio priedo, viršijančio minimalų išmokamo priedo dydį, sąlyginai skiriamo darbuotojui po Bendrovės metinių rezultatų ir pelno paskirstymo patvirtinimo eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime ir atidedamos 3 metų laikotarpiui, išmokamos trimis lygiomis dalimis po 12, 24 ir 36 mėnesių nuo skyrimo datos, jeigu šiuo laikotarpiu neatsiras prielaidų sumažinti išmokos dydį.

Atidėtosios premijos, kuri buvo skirta darbuotojui sąlyginai už atitinkamus kalendorinius metus, atskiros dalys, į kurias darbuotojas dar neturi teisės, gali būti mažinamos, jeigu yra nustatoma, kad atsirado žemiau nurodytų reikšmingų ir ypatingų aplinkybių, kurios pagrindžia tokį išmokos dydžio sumažinimą:

- Atidėtoji premija buvo skirta pagal iš esmės neteisingas Bendrovės finansines ataskaitas;
- Darbuotojas sąmoningai dalyvavo perduodant iš esmės neteisingą informaciją apie Bendrovės finansines ataskaitas;
- Darbuotojas šiurkščiai pažeidė savo pareigas, tame tarpe šiurkščiai pažeidė teisės normas;
- Įvyko rimta rizikos valdymo klaida.

Kaip atlygio sistemos dalis Bendrovėje apibrėžiamos ir kitos naudos, kaip pvz. grupės darbuotojų draudimas, sveikatos draudimas, apdovanojimai už išskirtinius rezultatus, skiepijimas nuo gripo, laisva apmokama diena socialinėms veikloms ir pan.

B.1.2.1 Papildomos pensijų sistemos

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė netaikė papildomų pensijų ar ankstyvojo išėjimo į pensiją sistemų.

B.1.3 Svarbūs ataskaitinio laikotarpio sandoriai

Reikšmingi sandoriai su susijusiomis šalimis atskleisti Bendrovės finansinėse ataskaitose parengtose pagal Tarptautinius apskaitos standartus ir publikuojamose Bendrovės internetiniame puslapyje.

B.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai

B.2.1 Įgūdžių, žinių ir patirties reikalavimai

Bendrovei vadovaujantys asmenys ir asmenys, atsakingi už pagrindinių funkcijų įgyvendinimą, turi nuolat atitikti kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas reikalavimus. Bendrovėje galioja “Vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo politika”. Politika reglamentuoja pagrindinius principus ir procesus, kuriais vadovaujantis vertinama, ar vadovai ir/arba pagrindines funkcijas atliekantys asmenys tinka eiti pareigas. Politika parengta vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais privalomas normas Draudimo bendrovėms bei atsižvelgiant į Bendrovės veiklos specifiką ir Bendrovės tvarkas, nuostatus ir kitus dokumentus.

Vadovas ir (arba) pagrindines funkcijas atliekantis asmuo yra:

- Stebėtojų tarybos nariai;
- Valdybos nariai;
- Generalinis direktorius;
- Generalinio direktoriaus pavaduotojai;
- Visi Bendrovės struktūrinių padalinių vadovai;
- Vyriausiasis finansininkas;
- Vyriausiasis aktuaras;
- Vidaus audito tarnybos vadovas;
- Investicijų vadovas;
- Rizikos valdymo funkciją atliekantys specialistai;
- Atitikties funkciją atliekantys teisininkai;

Prieš skiriant minėtus asmenis į pareigas, siekiant išvengti galimų interesų konfliktų, užtikrinti, kad priimti sprendimai būtų naudingi Bendrovei, nešališki ir teisingi, bei siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimo atvejams, prieš šioms asmenims

pradedant eiti pareigas Bendrovėje, yra vertinama šių asmenų reputacija, kvalifikacija bei patirtis, taip pat atsižvelgiama ar kandidatas nebuvo teistas ar baustas administracine bauda.

Bendrovės Valdybos nariai ir generalinis direktorius turi turėti tinkamą kvalifikaciją, žinių ir įgijų darbo draudimo veiklos ar kitame finansų sektoriuje patirties. Generaliniam direktoriui papildomai keliami reikalavimai dėl finansinės apskaitos įgūdžių ir gebėjimo tinkamai vadovauti.

Be to, Bendrovės Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariai visi kartu turi turėti kvalifikaciją, patirties ir įgūdžių šiose srityse:

- Draudimo ir finansų rinkų;
- Verslo strategijos ir verslo modelio kūrimo;
- Valdymo sistemos;
- Finansinės ir aktuarinės analizės;
- Teisinės sistemos;
- Rizikos valdymo;
- Turto valdymo.

Asmenys, atsakingi už pagrindinių funkcijų įgyvendinimą, turi turėti pakankamai žinių ir patirties, pakankamų tinkamai atlikti funkcijas, atsižvelgiant į Bendrovės veiklos rizikingumą ir kompleksiskumą.

B.2.2 Kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas vertinimas

Kandidatų į vadovus ir kitas pagrindines funkcijas tinkamumo vertinimas atliekamas pagal nustatytus reikalavimus. Prieš paskiriant tokį asmenį eiti atitinkamas pareigas Bendrovė atlieka jo kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas įvertinimą: vertinama asmens profesinė kvalifikacija, žinios ir patirtis, reputacija, sąžiningumas ir patikimumas. Vertinimą sudaro šie etapai:

- Klausimyno pildymas;
- Papildomų dokumentų pateikimas (gyvenimo aprašymas, informacija apie teistumą, kvalifikaciją liudijantys dokumentai ir kt.);
- Atitikimo tikrinimas ir vertinimas.

Asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas prieš paskiriant asmenį eiti pareigas ir periodiškai atnaujinamas.

B.3 Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą

Rizikų valdymo sistema yra pagrindinė Bendrovės valdymo sistemos dalis. Rizikų valdymo sistema apima vidaus dokumentuose nustatytus ir veikloje įgyvendintus procesus, būtinus nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti įmonei kylančią arba galinčią kilti riziką tiek individualiu, tiek agreguotu lygiu, o taip pat procesus, būtinus užtikrinti tinkamą informavimą apie rizikas, jų rūšis ir jų tarpusavio priklausomybę. Rizikų valdymo sistema apibrėžia tęstinį visų žinomų ir atsirandančių išorinių rizikų, kurios trukdytų įgyvendinti strateginius ir veiklos tikslus, valdymą.

Rizikos valdymo strategija apibrėžia nuoseklią rizikos valdymo sistemą (įskaitant verslo saugą valdant operacinę riziką) ir vidaus kontrolės sistemą (įskaitant atitikties vertinimo funkciją), kaip pagalbinius Bendrovės rizikos valdymo sistemos elementus. Rizikos valdymo funkcijos tikslas yra sukurti Bendrovėje veikiančią Rizikos valdymo sistemą vadovaujantis proporcingumo principu. Šiame skyriuje aptariami pagrindiniai Rizikos valdymo sistemos elementai.

B.3.1 Rizikos sistemos aprašas

Rizikos valdymo sistema aprašyta Rizikos valdymo strategijoje, kurios tikslas yra padėti Stebėtojų tarybai, Valdybai, vadovybei bei kitiems Bendrovės darbuotojams įdiegti Bendrovės rizikos valdymo procesą. Tai apima:

- Vieningos Rizikos valdymo sistemos apibrėžimą, suteikiantį pagrindą veiksmingam rizikos valdymui Bendrovėje;
- Vieningų rizikos valdymo apibrėžimų nustatymą;

- Vieningų taisyklių įvedimą rizikos nustatymui, apskaičiavimui ir įvertinimui, stebėsenai ir kontrolei, ataskaitų teikimui bei valdymo veiksams atsižvelgiant į riziką Bendrovėje;
- Rizikos apetito apibrėžimą Bendrovės lygmeniu;
- Kiekvieno rizikos valdymo proceso dalyvio pareigų ir atsakomybių priskyrimą;
- Kitų pagrindinių Rizikos valdymo sistemos elementų – testavimo nepalankiausiomis sąlygomis bei savo rizikos ir mokumo vertinimo (toliau – ORSA) – apibrėžimą;
- Vidaus kontrolės sistemos įdiegimą;
- Pagrindinių rizikos valdymo krypčių nustatymą.

B.3.1.1 Rizikos valdymo dokumentai

Rizikos valdymo strategija yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis Bendrovėje veikiančią rizikos valdymo sistemą. Rizikos valdymo strategiją papildo rizikos valdymo politikos ir įvairūs papildomi dokumentai – tvarkos, metodikos ir kt. Rizikų apetito dokumentas yra neatskiriama Rizikos valdymo strategijos dalis, kuris nustato didžiausią priimtinos rizikos lygį apibrėždamas atskirų rizikos kategorijų limitus ir ribines reikšmes.

Bendrovės Rizikų valdymo strategija peržiūrima kartą per metus ir keičiama, atsižvelgiant į strateginių tikslų, veiklos arba verslo aplinkos pokyčius.

Atskiroms rizikoms valdyti yra parengtos politikos, atsižvelgiant į rizikų rūšis, pobūdį, reikšmingumą, valdymą ir kt. Pagrindinės rizikos valdymo politikos yra šios:

- Draudimo rizikos valdymo politika;
- Rinkos rizikos valdymo politika;
- Kredito ir koncentracijos rizikos valdymo politika;
- Operacinės rizikos valdymo politika;
- Atitikties politika;
- Likvidumo rizikos politika.

Be pagrindinių rizikos valdymo politikų yra kiti vidaus dokumentai, padedantys įgyvendinti rizikos valdymo sistemą Bendrovėje, kaip: tvarumo rizikos valdymo, informacinių ryšių ir technologijų bei pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos politikos.

B.3.1.2 Pareigų ir atsakomybės priskyrimas

Rizikos valdymo procesas Bendrovėje yra organizuotas pagal keturis kompetencijos lygius ir atitinka PZU Grupės nuostatas.

Pirmieji trys kompetencijos lygiai yra tokie:

- I. Stebėtojų Taryba prižiūri rizikų valdymo procesą;
- II. Valdyba organizuoja rizikos valdymo sistemą ir užtikrina jos funkcionalumą tvirtindama Strategiją ir pagrindines rizikos valdymo politikas, apibrėždama rizikų apetitą, rizikų profilį ir priimtina riziką pagal atskiras rizikos kategorijas;
- III. komitetai, vykdančios įvairias funkcijas apibrėžtose srityse, įskaitant atskirų rizikų mažinimą iki Rizikų apetito dokumente nustatyto lygio.

Ketvirtasis kompetencijų lygmuo yra susijęs su verslo lygmeniu, kuriame rizikos valdymo veiklos yra suskirstytos į tris gynybos linijas:

- I. Pirmoji gynybos linija – nuolatinis rizikos valdymas verslo lygmeniu ir su rizikos valdymo procesu susijusių sprendimų priėmimas. Vadovybė atsakinga už veiksmingos rizikos valdymo sistemos vadovybės atsakomybei priskirtoje srityje priežiūrą. Vadovybė kuria rizikos nustatymo, stebėsenos ir kontrolės sistemą, kuri yra neatskiriama procesų, užtikrinančių tinkamą atsiradusios rizikos valdymą, dalis, ir užtikrina veiksmingą jos veikimą. Verslas taip pat yra atsakingas už verslo plano vykdymą Rizikų apetito ribose.
- II. Antroji gynybos linija – Rizikos valdymo funkcijos vykdoma rizikos valdymo priežiūra. Rizikos valdymo funkcija užtikrina, kad veikloje būtų tinkamai atsižvelgta į visus svarbiausius rizikos veiksnius, teikia konsultacijas ir

pagalbą, padeda užtikrinti, kad priimant svarbiausius verslo sprendimus į riziką būtų tinkamai atsižvelgta. Rizikos funkcija taip pat atsakinga už pirmosios gynybos linijos kasdienėje veikloje naudojamos Rizikos valdymo sistemos vystymą, palaikymą ir privalo užtikrinti, kad pirmojoje gynybos linijoje rizikos valdymo sistema veiktų veiksmingai. Atitikties vertinimo funkcija yra atsakinga už atitikties rizikos valdymą, atitikties užtikrinimo sistemos sukūrimą, taip pat padeda vadovybei atlikti veiksmus, skirtus mažinti atitikties riziką. Aktuarinė funkcija yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimą, kad būtų tenkinami Mokumas II techniniams atidėjiniams keliami reikalavimai. Šią funkciją atlieka asmenys, turintys aktuarinės ir finansų matematikos žinių, susijusių su Bendrovės veiklos rizikos pobūdžiu, mastu ir sudėtingumu, ir turintys reikiamą profesinę patirtį.

- III. Trečioji gynybos linija – tai vidaus auditas, kuris atlieka nepriklausomą rizikos valdymo sistemos elementų ir Bendrovės veikloje įdiegtų kontrolės priemonių auditą. Šią funkciją atlieka Vidaus audito padalinys.

B.3.1.3 Rizikos valdymo procesas

Rizikos valdymo procesą sudaro tokie etapai:

- rizikos nustatymas;
- rizikos apskaičiavimas ir įvertinimas;
- rizikos stebėseną ir kontrolę;
- ataskaitų teikimas;
- valdymo veiksmai.

Rizikų valdymas Bendrovėje atliekamas vadovaujantis šiais principais:

- Rizikos valdomos atsižvelgiant į Bendrovės strategiją ir tikslus;
- Rizikų apetitas bei rizikų limitai ir tolerancijos ribos yra pagrindas rizikų valdymo įgyvendinimui;
- Rizikos, kurios gali sukelti grėsmę Bendrovės strateginių tikslų įgyvendinimui, valdomos vidinių kontrolių pagalba ir aktyviai stebimos;
- Rizikų valdymas orientuotas į ateitį, įvertinant Bendrovės pasiruošimą galimiems rizikų incidentams bei ekstremaliems įvykiams.
- Efektyviam rizikų valdymui atsižvelgiama į atitinkamus vidinius ir išorinius veiksnius, kurie gali turėti neigiamos įtakos Bendrovės veiklai;
- Rizikų bei jų tarpusavio ryšių matavimas skaidrus, atsižvelgiama į rizikas, mažinančių veiksmų efektyvumą ir įvairumą pagal rizikų kategorijas, draudimo rūšis ir geografiją;
- Rizikų valdymas atitinka teisinius reikalavimus.

B.3.1.4 Rizikos nustatymas

Rizikos nustatymo procesas prasideda nuo idėjos sukurti draudimo produktą, įsigyti finansinę priemonę ar keisti veiklos procesą, taip pat įvykus bet kokiam kitam įvykiui, dėl kurio gali atsirasti rizika. Procesas tęsiasi, kol baigia galioti visi su tokiu įvykiu susiję įsipareigojimai, gautinos lėšos ar veiklos.

Rizikų identifikavimas apima faktinių ir potencialių rizikos šaltinių nustatymą.

Riziką atskirose Bendrovės veiklos srityse nustato verslo atstovai padedant Rizikos valdymo funkcijai.

Nustatant riziką apibrėžiamas jos reikšmingumas. Jeigu su draudimo produktais, finansinėmis priemonėmis, procesais ar kitais įvykiais susijusi rizika yra nedidelė, rizikos nustatymo etapas gali būti praleistas. Visos identifikuotos rizikos analizuojamos atsižvelgiant į jų reikšmingumą ir klasifikuojamos į vieną iš šių grupių:

- reikšminga Bendrovės lygmeniu;
- reikšminga PZU Grupės lygmeniu;
- nereikšminga.

B.3.1.5 Rizikos apskaičiavimas ir įvertinimas

Kiekvienai rizikai, kuri laikoma reikšminga ir yra išmatuojama, taikomas vertinimo procesas, kurio metu nustatomos valdymo priemonės, kurios yra pakankamos atsižvelgiant į rizikos tipą ir jos reikšmingumą, galimus gauti duomenis, kiekybinį rizikos įvertinimą taikant apibrėžtus rodiklius ir ekspertų išvadas vertinant visą riziką.

Apskaičiavimo ir vertinimo metodai priklauso nuo rizikos charakteristikų bei reikšmingumo ir apima tokius elementus:

- scenarijaus metodas – vertės sumažėjimo dėl tariamų rizikos veiksnių pokyčio analizė;
- veiksnių (factor) metodas – supaprastinta scenarijaus metodo versija, pagal kurią vienam rizikos veiksmui taikomas vienas scenarijus;
- sukauptas nuostolis;
- pasirinktų rodiklių analizė;
- statistiniai duomenys;
- apimties ir jautrumo rodikliai;
- ekspertinis vertinimas;
- kiti metodai, atitinkantys rizikos specifiką, metodus ir priemones.

Bendras rizikos vertinimas nurodomas rizikos žemėlapyje, kuriame pateikiama sisteminė rizikos apimties vizualizacija.

B.3.1.6 Rizikos stebėseną ir kontrolę

Vykdamas rizikos stebėseną ir kontrolę, atliekama nuolatinė veiklos rodiklių nuokrypių nuo priimtų standartų, t. y. įvardintų limitų, ribinių reikšmių, planų, praėjusių laikotarpių reikšmių, rekomendacijų ar nurodymų, peržiūra.

Rizikų stebėseną vykdo visa Bendrovė, tačiau Rizikos valdymo funkcija vykdo visų nustatytų rizikų reikšmių pagal atitinkamus rizikų apetito, rizikų profilio, priimtinos rizikos ir rizikos limitus stebėseną, teikia informaciją Rizikų komitetui aptarimui bei sprendimų priėmimui. Bendrovės Stebėtojų taryba ir Valdyba yra nuolat supažindinama su rizikų valdymo rezultatais.

Toliau, remiantis ribinėmis (raudona, geltona, žalia) kategorijomis, pateikiami mokumui, pagrindiniam Rizikos apetito rodikliui, nustatyti kritiniai lygiai:

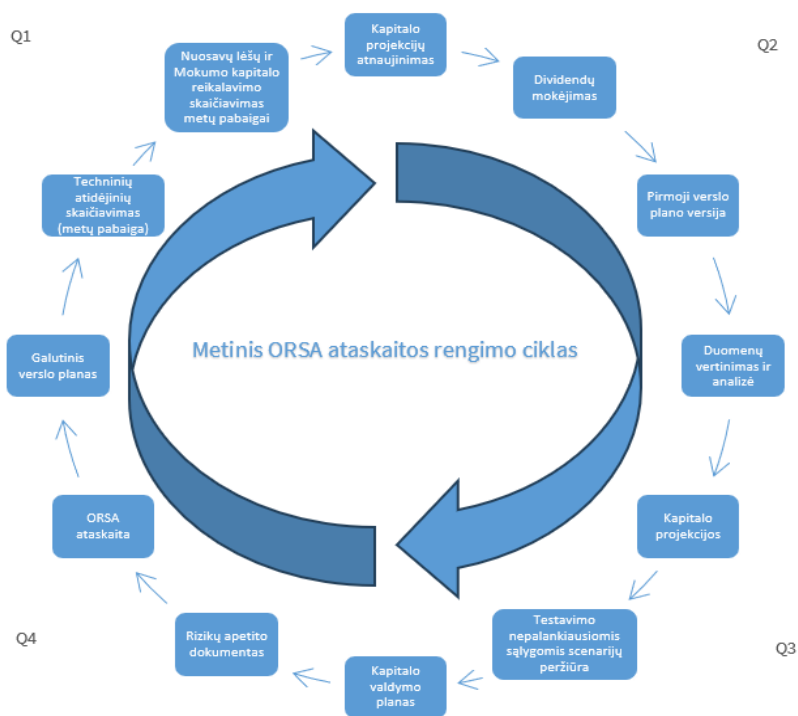
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus iki geltonosios zonos arba, remiantis prognozėmis, gali nukristi iki geltonosios zonos per artėjančius 12 mėnesių, Bendrovės Valdyba per tris mėnesius pateikia veiksmų planą Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus iki raudonosios zonos arba, remiantis prognozėmis, gali patekti į raudonąją zoną per artėjančius tris mėnesius, Bendrovės Valdyba per 1 mėnesį pateikia veiksmų planą Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus žemiau 100% arba, remiantis prognozėmis, per artėjančius tris mėnesius gali nukristi žemiau 100%, Bendrovės Valdyba informuoja priežiūros instituciją remiantis „Mokumas II“ direktyvos 138 straipsniu bei Lietuvos draudimo įstatymo 45 straipsniu.

B.3.2 Savo rizikos ir mokumo vertinimas

Bendrovėje savo rizikos ir mokumo vertinimo (toliau – ORSA) procesas yra dalis vieningos rizikos valdymo sistemos. Pagrindinis ORSA proceso tikslas yra užtikrinti, kad bet kuriuo metu Bendrovė turi pakankamai kapitalo savo strategijai įgyvendinti bei prisiimtai rizikai padengti.

ORSA yra atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus, atsižvelgiant į strateginio planavimo metu patvirtintus tikslus. ORSA sudaro kelios tarpusavyje susijusios veiklos, kurias vykdydama Bendrovė nustato:

- Rizikos, kurią Bendrovė siekia prisiimti, apimtį ir pobūdį;
- Kapitalo lygį, reikalingą tokiai rizikai prisiimti;
- Veiksmus, kurių Bendrovė imsis siekdama pasiekti ir išlaikyti reikiamą rizikos ir kapitalo lygį.

2 diagrama. Savo rizikos ir mokumo vertinimo procesas

ORSA proceso rezultatai ir pagrindinės išvados yra apibendrinami metinėje ORSA ataskaitoje.

Neplaninį savo rizikos ir mokumo vertinimą Bendrovė atliktų, jeigu reikšmingai nukryptų nuo Rizikos Apetite patvirtintų limitų, pradėtų vykdyti naujos draudimo grupės veiklą ir kitais atvejais, kai paaiškėja aplinkybės, kurios gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos Bendrovės mokumo pozicijai.

Atliekant kapitalo planavimą, kapitalo poreikis susiejamas su Bendrovės rizikos pobūdžiu: atsižvelgiama į numatomas potencialas rizikas bei ateities prognozes. Tam skirtas savo rizikos ir mokumo vertinimo procesas, kurio schema ir vykdomų veiklų aprašymas pateikiamas viršuje (2 diagrama).

B.3.2.1 Verslo planavimas, atsižvelgiant į strategiją

Remiantis Bendrovės strategija, rengiamas verslo planas, nurodant pagrindines rizikas, kurios gali kelti grėsmę Bendrovės verslo plane nustatytų tikslų pasiekimui. Vertinamos visos su Bendrovės veikla susijusios rizikos kategorijos: draudimo rizika, rinkos rizika, sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika, likvidumo rizika, veiklos rizika, reputacinė rizika ir išorės aplinkos rizikos.

B.3.2.2 Standartinės formulės tinkamumo vertinimas

Mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimui Bendrovė naudoja Mokumas II standartinę formulę. Standartinės formulės prielaidos ir jų atitikimas Bendrovės rizikos profiliui yra atliekamas kiekvienais metais, siekiant užtikrinti, kad Bendrovė alokuoja pakankamai kapitalo skirtingoms rizikoms.

B.3.2.3 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas bent kartą per metus siekiant nustatyti Bendrovės atsparumą tam tikriems nepalankiems pokyčiams ir apskaičiuoti kapitalo pakankamumą. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijai ir prielaidos peržiūrimi atsižvelgiant į Bendrovės verslo planavimo metu identifikuotas rizikas, siekiant tinkamai įvertinti su Bendrovės veikla susijusias rizikas bei jų galimą įtaką. Jei apskaičiavus įtaką Bendrovės finansiniams rodikliams nustatoma, kad nepalankiausių scenarijų padariniai gali daryti esminę įtaką Bendrovės veiklai, Bendrovės verslo planas ir strategija gali būti atnaujinami arba numatomi kiti kapitalo papildymo scenarijai.

B.3.2.4 Kapitalo pozicijos prognozės

Kapitalo prognozės ateinančiam laikotarpiui yra apskaičiuojamos rengiant Verslo planą. Pirmajam vertinimui pasitelkiamos pradinės ateinančių trejų metų prognozės prielaidos. Esant poreikiui kapitalo prognozės gali būti perskaičiuojamos.

B.3.2.5 Verslo planas

Prognozuojama įmokų pagal draudimo produktus suma pateikia indikaciją apie verslo siekiamos prisiimti draudimo rizikos dydį. Numatomo augimo lygis ir portfelio struktūros pokyčiai yra laikomi strateginio planavimo proceso dalimi ir yra apskaičiuojami ateinančių trejų metų laikotarpiui Verslo plane. Pradinis verslo apimčių tikslas yra peržiūrimas ir tikslinamas atsižvelgiant į prognozuojamą turimą kapitalą, atitinkamus prognozuojamus kapitalo reikalavimus bei testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus.

B.3.2.6 Kapitalo valdymo planas

Kapitalo valdymo planas pateikia informaciją apie Bendrovės kapitalo poziciją, nuosavų lėšų išleidimą ar išpirkimą ir įvertina prognozuojamą kapitalo poziciją vidutiniu laikotarpiu. Kapitalo valdymo plane pateikiama informacija apie:

- Prognozuojamą kapitalo poziciją 3 metų laikotarpiui, įvertintą remiantis Verslo planu;
- Poreikį atlaikyti galimą išorės įvykių poveikį, kaip numato testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai;
- Galimybę investuoti į naujus įsigijimus, operacijas ar pasinaudoti kitomis palankiomis aplinkybėmis;
- Galimybę pritraukti papildomo kapitalo;
- Galimybę imtis valdymo veiksmų siekiant sumažinti riziką.

B.3.2.7 Rizikų apetito limitų nustatymas

Remiantis testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais bei Kapitalo valdymo ir Verslo planu yra peržiūrimi ir nustatomi rizikų limitai.

B.3.2.8 Savo rizikos ir mokumo ataskaitos peržiūra ir patvirtinimas

Atsižvelgiant į aukščiau minėtų etapų išvadas ir rezultatus, parengiama savo rizikos ir mokumo vertinimo ataskaita ir teikiama Bendrovės Valdybai peržiūrėti ir patvirtinti.

B.3.2.9 Bendrovės rizikos pagal nustatytus limitus stebėseną

Rizikos stebėseną vykdo visa Bendrovė, tačiau Rizikos valdymo funkcija vykdo visų nustatytų rizikų ir rizikos reikšmių pagal Rizikų Apetito sistemos rodiklius stebėseną. Detali informacija apie prisiimtos rizikos ir limitų palyginimą pateikiama ketvirtinėse Rizikų komiteto ataskaitose bei ataskaitose Valdybai. Esant reikšmingiems nuokrypiams nuo Bendrovės patvirtinto Verslo plano ar Kapitalo valdymo plano, analizuojamas poreikis atlikti neeilinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis bei savo rizikos ir mokumo vertinimą.

B.4 Vidaus kontrolės sistema

Vidaus kontrolės sistema padeda įgyvendinti Bendrovės rizikos valdymo sistemą, nustatydama procesus ir sistemas, reikalingas vykdyti įstatymų ir teisės aktų reikalavimus, ir užtikrinti veiksmingą bei efektyvų strateginių tikslų vykdymą, įskaitant finansinės ir nefinansinės informacijos patikimumą ir prieinamumą.

Pagrindiniai vidaus kontrolės sistemos tikslai yra šie:

- Bendrovės veikla turėtų būti grindžiama veiksmingu Bendrovės turto ir kitų išteklių naudojimu, siekiant užkirsti kelią galimiems Bendrovės nuostoliams;
- Bendrovės vidaus reikmėms naudojama finansinė ir nefinansinė informacija, taip pat priežiūros institucijoms ar kitoms šalims teikiama informacija turėtų būti patikima, tinkama ir teikiama laiku;

- Bendrovės veikla turėtų atitikti Bendrovės veiklos strategiją, taip pat atitikti Lietuvos įstatymus, kitus teisinius reikalavimus bei nustatytas vidaus procedūras.

Bendrovės vidinės kontrolės sistema sudaryta iš trijų kontrolių grupių, kurias sudaro šie pagrindiniai elementai:

- Išankstinė vidaus kontrolė, kuria siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimams, išvengti veiklos klaidų, klaidinančių arba neteisingų duomenų įtraukimo į duomenų bazes, į apskaitą arba finansines ataskaitas. Išankstinę vidaus kontrolę sudaro:
 - Politikų ir procedūrų nuostatos;
 - Finansinių kontrolių sistema;
 - Reikalavimų atitikties sistema;
 - Deleguotų atsakomybių sistema;
 - IT ir operacijų vidinė kontrolė;
 - Ataskaitų sistema.
- Specialioji (momentinė) vidaus kontrolė, kurią vykdomas netikėtus atskirų procesų, operacijų, turto ar jo dalies patikrinimas operacijų metu arba tuoj pat jas atlikus.
- Paskesnioji vidaus kontrolė yra skirta piktnaudžiavimams, klaidoms, netikslumams, apgaulės atvejams, neteisingiems arba klaidinantiems duomenims, atsiradusiems apskaitoje arba finansinėse ataskaitose, šalinti ar ištaisyti. Paskesniąją vidaus kontrolę sudaro:
 - Nuolatinė vidinė kontrolė;
 - Žalų procesų ir valdymo kontrolė;
 - Politikų įgyvendinimo įsivertinimas.

B.4.1 Atitikties funkcija

Atitikties vertinimo funkcija (toliau - Atitikties funkcija) yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima atitikties rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną ir valdymą bei su tuo susijusį konsultavimą ir ataskaitų teikimą. Asmenis, atsakingus už atitikties funkcijos vykdymą, skiria ir atšaukia Bendrovės Valdyba. Atitikties funkcija yra tiesiogiai atskaitinga Valdybai.

Atitikties funkciją vykdo Teisės, atitikties ir rizikų valdymo skyriaus teisininkai.

Atitikties funkcija priskiriama antrai gynybos linijai ir yra atsakinga už efektyvios atitikties sistemos sukūrimą, įgyvendinimą bei priežiūrą.

Atitikties funkcijos tikslas yra užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų įstatymų, kitų teisės aktų ir Bendrovės vidaus dokumentų reikalavimus bei nustatytas PZU Grupės ir Bendrovės politikas bei elgesio standartus. Atitikties funkcija taip pat yra atsakinga už Atitikties rizikos nustatymą ir vertinimą.

Atitikties funkcija įgyvendinama atliekant:

- teisės aktų, Bendrovės įstatų, Bendrovės Stebėtojų tarybos ir Valdybos nutarimų, generalinio direktoriaus įsakymų ir kitų vidaus teisės aktų laikymosi ir įgyvendinimo vertinimą ir patarimą Bendrovės Valdybai atitikties Draudimo įstatymui ir bei kitiems teisės aktams, priimtiems pagal 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), Bendrovės vidaus teisės aktams klausimais;
- teisės aktų pasikeitimų stebėjimą ir galimo jų poveikio Bendrovei vertinimą, atitikties rizikos nustatymą ir vertinimą;
- Bendrovės veiklos atitikimo įstatymų, Bendrovės vidaus taisyklių ir elgesio standartų reikalavimams rizikos nustatymą ir vertinimą;
- atitikties kultūros stiprinimą ir skatinimą laikytis Bendrovės veiklą reguliuojančių teisės aktų reikalavimų;
- bendradarbiavimą ir pozityvių ryšių sukūrimą ir palaikymą su priežiūros institucijomis;
- tinkamos vidaus kontrolės sistemos rengimą bei įdiegimą.

Atitikties politika yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis atitikties rizikos valdymą Bendrovėje. Ši politika nustato Atitikties funkcijos teises, pareigas ir atsakomybę.

Atitikties priežiūros valdymas vykdomas vadovaujantis Atitikties priežiūros planu. Atitikties priežiūros plane nustatomi veiksmai, kurių turi būti imamasi siekiant užtikrinti atitiktį, pagal Atitikties rizikų valdymo politikoje nurodytas Bendrovės veiklos sritis, susijusias su teisės aktų laikymusi. Šis planas taip pat apima visus veiksmus, kurių Bendrovė imasi reaguojant į teisės aktų pažeidimus, tų veiksmų įgyvendinimo bei efektyvumo priežiūrą. Taip pat plane nustatomi organizuojami mokymai.

Atitikties funkcija ne rečiau kaip kas ketvirtį Bendrovės Rizikų komitetui teikia informaciją apie atitikties rizikos valdymą ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus Bendrovės Valdybai teikia išplėstinę Atitikties ataskaitą, apimančią visą Bendrovės veiklą.

B.4.2 Vidaus audito funkcija

Vidaus audito funkcija (toliau – Vidaus auditas) nepriklausoma, objektyvi bei vykdoma patarimojo pobūdžio veikla funkcija, kurios tikslas yra tobulinti Bendrovės operacinę veiklą, sukuriant jai pridėtinę vertę.

Vidaus audito funkcija atlieka nepriklausomą rizikos vertinimą, visų padalinių, produktų, sistemų, verslo procesų, rizikos valdymo procesų tyrimą, tokiu periodiškumu, kuris priklauso nuo identifikuotų rizikos sričių ir realaus rizikos lygio, o taip pat nuo vidinės kontrolės svarbos ir veiksmingumo siekiant šią riziką mažinti.

Vidaus audito nepriklausomumą garantuoja:

- Vidaus audito tarnybos funkcinė atskaitomybė Stebėtojų tarybai;
- Vidaus audito tarnybos teisė į objektyvų ir nepriklausomą audito apimtį nustatymą bei audito rezultatų pateikimą.

Vidaus audito tarnyba informuoja Valdybos Pirmininką ir Stebėtojų tarybos pirmininką apie kiekvieną bandymą apriboti audito apimtį.

Vidaus audito funkcija savo veikloje vadovaujasi Tarptautiniais Profesinės Vidinio Audito Praktikos Standartais.

Vidaus audito tikslas užtikrinti kad:

- numatyti tikslai yra realizuojami, o visos realios rizikos, galinčios daryti įtaką teisingai procesų realizacijai, buvo identifikuotos;
- nuostatai, taisyklės ir procedūros, kurios kyla iš bendrai galiojančių teisės normų ar vidinių aktų, yra patvirtintos bei jų laikomasi;
- mechanizmai ir procedūros, sudarantys vidinės kontrolės sistemą yra adekvatūs identifikuotų rizikų atžvilgiu ir veiksmingi, atsižvelgiant į teisingą bendrovės veiklą, bei leidžia išvengti galimų problemų atsiradimo, taip pat leidžia nustatyti neatitikimus ir minimizuoti nuostolius.

Vidaus auditai vykdomi vadovaujantis metiniu audito planu. Audito planas parengiamas remiantis reikšmingomis Bendrovės veiklos sritimis, įvertinant galimą poveikį rizikai. Vidaus audito planą tvirtina Bendrovės Stebėtojų taryba.

Vidaus auditas rengia rašytinę ataskaitą, kuri teikiama Bendrovės Valdybai ir Stebėtojų tarybai ne rečiau kaip kartą per metus. Ataskaitoje pateikiama informaciją apie įvykdytus auditus ir jų išvadas bei vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemos vertinimus.

B.4.3 Aktuarinė funkcija

Aktuarinė funkcija yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimą, kad būtų tenkinami Mokumas II techniniams atidėjiniams keliami reikalavimai. Šią funkciją atlieka asmenys, turintys aktuarinės ir finansų matematikos žinių, susijusių su Bendrovės veiklos rizikos pobūdžiu, mastu ir sudėtingumu bei turintys reikiamą profesinę patirtį.

Aktuarinės funkcijos tikslas yra nustatyti Bendrovės įsipareigojimus siekiant įvertinti esamą ir prognozuojamą Bendrovės mokumo būklę. Aktuarinės funkcijos atsakomybes sudaro:

- Techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas;
- Tinkamos metodikos ir modelių bei tinkamų prielaidų, taikomų techniniams atidėjiniams skaičiuoti, pasirinkimas;
- Duomenų, naudojamų skaičiuojant techninius atidėjinius, pakankamumo ir kokybės vertinimas;
- Tiksliausių įverčių ir patirties palyginimas;
- Bendrovės Valdybos informavimas apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą;
- Tinkamų aproksimacijos metodų taikymas, jei nepakanka tinkamos kokybės duomenų, užtikrinimas;
- Bendros draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas;
- Perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas;
- Veiksmingas rizikos valdymo sistemos įgyvendinimas, visų pirma tiek, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas, ir prie Bendrovės atliekamo savo rizikos ir mokumo vertinimo.

Aktuarinė funkcija rengia rašytinę ataskaitą, kuri teikiama Bendrovės Valdybai ne rečiau kaip kartą per metus. Ataskaitoje pateikiamos Aktuarinės funkcijos atliktos užduotys ir jų rezultatai, o taip pat aiškiai nurodomi bet kokie nustatyti trūkumai ir pateikiamos rekomendacijos, kaip šie trūkumai gali būti ištaisyti.

B.4.4 Rizikos valdymo funkcija

Rizikos valdymo funkcija yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną, valdymą bei ataskaitų teikimą. Rizikos funkcija yra tiesiogiai atskaitinga Bendrovės Valdybai.

Rizikos funkcijos tikslas yra parengti tinkamą rizikos valdymo sistemą, kuri būtų proporcingai įdiegta.

Rizikos funkcijos atsakomybes sudaro:

- Rizikos valdymo strategijos, atitinkančios ilgalaikę veiklos strategiją rengimas;
- Tinkamos Rizikos valdymo sistemos rengimas bei įdiegimas, o taip pat jos įgyvendinimo stebėjimas Bendrovėje;
- Savo rizikos ir mokumo vertinimo proceso įdiegimas bei koordinavimas Bendrovėje;
- Rizikos valdymą Bendrovėje reglamentuojančių vidaus dokumentų rengimas bei jų įgyvendinimo stebėjimas, o taip pat rizikos valdymo priemonių rengimas;
- Bendrovės Rizikos apetito rengimas ir atitikties nustatytiems limitams stebėjimas;
- Informacijos apie Bendrovei reikšmingą riziką teikimas Valdybai ir Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės Rizikos valdymo sistemos vertinimas;
- Naujų ir išorinių rizikų identifikavimas ir vertinimas.

Rizikos funkcija ne rečiau kaip kas ketvirtį Bendrovės Rizikų komitetui teikia informaciją apie rizikos valdymą ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus Bendrovės Valdybai teikia išplėstinę Rizikų valdymo ataskaitą, apimančią visą Bendrovės veiklą.

B.5 Užsakomosios paslaugos

Bendrovės funkcijų, kurios yra Bendrovei svarbios ar esminės, perdavimas išorės paslaugų teikėjui yra laikomas Užsakomųjų paslaugų (angl. outsourcing) pirkimu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais užsakomųjų paslaugų susitarimų sudarymą, bei Lietuvos banko paaiškinimais, pateiktais finansų rinkos dalyviams.

Įgyvendinant Mokumas II bei Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, užsakomųjų paslaugų pirkimas Bendrovėje aprašytas Užsakomųjų paslaugų politikoje.

Sprendimą dėl Bendrovės esminių ar svarbių funkcijų perdavimo išorės Paslaugų teikėjui priima Bendrovės Valdyba.

Padalinys ar darbuotojas, teikiantis siūlymą perduoti Bendrovės esmines arba svarbias funkcijas ar veiklą išorės partneriui (toliau - Sutarties savininkas), rengia kriterijus ir reikalavimus potencialiam Paslaugų teikėjui. Paslaugų teikėjas vertinamas pateikiant paslaugų teikėjui užpildyti Bendrovės patvirtintą formą. Atitinkamai turi būti užtikrintas

partnerio skaidrumas, t.y. partneriui pasirašytinai užpildant sąžiningumo deklaracijos dokumentą (patvirtintą Bendrovės formą).

Vertinant potencialius Paslaugų teikėjus turi būti atlikta išsami analizė (due diligence), kuri apima visos prieinamos informacijos apie Paslaugų teikėją vertinimą, įskaitant, bet neapsiribojant:

- patirtį bei kompetenciją įgyvendinant ir vykdant perduotą veiklą per visą sutarties galiojimo laiką;
- finansinį patikimumą ir įsipareigojimų vykdymą net ir nepalankiomis sąlygomis;
- verslo kultūrą ir reputaciją, teisės aktų reikalavimų laikymąsi, pareikštus skundus ir vykstančius ar potencialius teismo procesus;
- saugumą ir vidaus kontrolę, audito vykdymą, atskaitomybę ir stebėjimo vykdymą, veiklos tęstinumo valdymą. Bendrovė turi įsitikinti, kad Paslaugų teikėjas turi galimybę tinkamai atskirti Bendrovės klientų informaciją, dokumentus, įrašus ir turtą nuo kitos Paslaugų teikėjo disponuojamos informacijos ar duomenų, siekiant išlaikyti Bendrovės klientų konfidencialumą, bei tinkamas priemones užtikrinti Bendrovės konfidencialios informacijos apsaugą. Pavyzdžiui, tais atvejais, kai Paslaugų teikėjas vykdo kelių draudimo bendrovių perduotas panašias funkcijas, turi būti pasitelktos efektyvios priemonės, kad būtų išvengta kelių bendrovių informacijos/dokumentų, įrašų ar turto supainiojimo;
- išorės veiksnius, tokius kaip valstybės, kurioje veikia Paslaugų teikėjas, politinė, ekonominė, socialinė ir teisinė aplinka bei kiti veiksniai, galintys turėti įtakos perduotų funkcijų tinkamam vykdymui;
- Paslaugų teikėjo vykdomo jo darbuotojų įvertinimo ir atrankos lygį;
- veiksnius, galinčius lemti per didelę koncentraciją, jei pagal kelias sutartis Veiklos rangos paslaugas teikia vienas Paslaugų teikėjas.

Sutarties savininkas, suderinęs su Rizikos funkcija, ir, jei paslaugos teikiamos debesijos būdu, su Kibernetinės saugos vadovu, raštu parengia atliktos išsamos analizės (due diligence) išvadas kartu su papildomais dokumentais (jei yra) pateikia Bendrovės Pirkimų komisijai. Pirkimų komisija iš pateiktų kandidatų išrenka Paslaugų teikėją, kuriam bus perduotos Bendrovės esminės ar svarbios funkcijos arba veikla.

Bent kartą per metus arba kartą per sutarties galiojimo terminą, jeigu sutarties galiojimo terminas yra trumpesnis nei vieneri metai, Bendrovė atlieka Paslaugų teikėjo pagal Užsakomųjų paslaugų sutartį vykdomos veiklos patikrą, kurios tikslas – nustatyti patikėtų veiksmų vykdymo kokybę, atsižvelgiant į teisės aktų, Bendrovės vidaus tvarkų reikalavimus bei kitus Bendrovės reikalavimus, taikomus tokio pobūdžio veiksmams. Ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus Bendrovės Valdybai pateikiama ataskaita apie Užsakomųjų paslaugų sutarčių vykdymą bei atliktas vidaus kontroles ir nustatytus neatitikimus per praėjusius kalendorinius metus.

Siekiant sumažinti Užsakomųjų paslaugų sutarties nutraukimo arba Paslaugų teikėjo likvidavimo riziką, Bendrovė išlaiko atitinkamą perduotos veiklos kontrolės lygį ir pasilieka teisę tam tikru mastu dalyvauti šioje veikloje, kad, susiklosčius minėtoms aplinkybėms, galėtų tęsti savo veiklos operacijas, nepatirdama didelių nuostolių ir nenutraukdama veiklos bei paslaugų teikimo savo klientams.

B.6 Valdymo sistemos vertinimas

Bendrovės Valdymo sistemos peržiūrą atlieka Atitikties funkcija, suderinus su Rizikos valdymo funkcija.

Asmenys, atliekantys Valdymo sistemos peržiūrą, atsižvelgia į vidaus ir išorės veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės valdymui.

Peržiūros metu taip pat atliekamas Bendrovės Stebėtojų tarybos ir Valdybos narių individualios ir kolegialios veiklos bei Bendrovėje veikiančių komitetų veiklos veiksmingumo bei pasiektų strateginių ir veiklos tikslų vertinimas.

Atliktos peržiūros apimtis, rezultatai ir išvados dokumentuojami, Bendrovės Stebėtojų taryba, Valdyba ir administracijos vadovas supažindinami su šia informacija.

Bendrovės Valdyba tvirtina valdymo sistemos tobulinimo planą ir užtikrina, kad būtų atlikti atitinkami valdymo sistemos pakeitimai, ištaisant peržiūros metu nustatytus trūkumus.

Valdymo sistemos peržiūra atliekama ne rečiau kaip kartą per metus.

2023 metais Bendrovės Atitikties ir Rizikų valdymo funkcijos atliko valdymo sistemos peržiūrą. Peržiūros metu reikšmingų neatitikimų nenumatyta: Bendrovė valdoma efektyviai, atsižvelgiant į Bendrovės veiklos pobūdį, mastą ir kompleksumą.

B.7 Kita informacija

B.7.1 Investavimo principai

Bendrovės turto valdymas 2021 metų pabaigoje buvo perduotas valdyti bendrovei TFI PZU SA. Bendrovė vadovaujasi apdairaus investuotojo principu, todėl turtas investuojamas taip, kad būtų užtikrintas viso investicijų portfelio, kaip visumos, saugumas, kokybė, likvidumas ir pelningumas bei jo prieinamumas. Bendrovės turtas yra saugomas komerciniuose bankuose, turinčiuose teisę teikti investicines paslaugas Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje ir registruotą buveinę ar padalinį Lietuvos Respublikoje.

Vadovaujantis saugumo principu, Bendrovės turtas valdomas taip, kad neigiamas investicijų vertės pokytis neviršytų priimtino rizikos lygio, nustatyto rizikos apetito dokumente.

Vadovaujantis kokybės principu:

- Bendrovės turtas yra investuojamas reguliuojamose rinkose;
- Turtas yra pakankamai diversifikuojamas, kad būtų išvengta priklausomybės nuo vieno konkretaus turto, emitento arba įmonių grupės ir rizikos susikaupimo Bendrovės investicijų portfelyje, kaip visumoje. Investicijos į turtą, kurį išleido tas pats emitentas arba tai pačiai grupei priklausantys emitentai, neturi padidinti priimtino rizikos koncentracijos lygio;
- Bendrovė laikosi nuomonės, kad kredito reitingas nėra absoliutus finansinės priemonės kokybės garantas.

Vadovaujantis likvidumo principu Bendrovės turtas yra valdomas taip, kad investicijos galėtų būti greitai ir be reikšmingų sąnaudų parduotos.

Bendrovė, vadovaudamasi pelningumo principu, siekia metiniame biudžete numatytos investicijų grąžos, atsižvelgiant į tai, koks didžiausias neigiamas investavimo rezultatas yra priimtinas. Šis priimtinas dydis - Bendrovės nustatytas rinkos rizikos apetito limitas bei rinkos rizikos tolerancijos ribos.

Bendrovė nuolat stebi finansų rinkos aplinką, vykstančius pokyčius, visas rinkos naujienas. Dėl pokyčių rinkoje Bendrovė susiduria su potencialia investicijų rizika. Rizikų stebėjimas ir kontrolė yra pagrįsti nuolatine rizikos rodiklių peržiūra, siekiant laiku užfiksuoti nukrypimus nuo nustatytų dydžių (įskaitant limitus), tinkamai ir laiku reaguoti į rizikų lygio neigiamą pasikeitimą ir, atitinkamai, priimti sprendimus.

Bendrovė nuolat, nustatytais terminais, nustato rinkos riziką, pagal Rizikų valdymo strategijoje apibrėžtas rizikos kategorijas. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu, Bendrovė įvertina visas patiriamas rizikos rūšis. Vertinimo procesas yra neatskiriama Bendrovės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamoji dalis.

Bendrovė nuolat vykdo investavimo rezultatų, investicijų portfelio ir jo pokyčių, turto pasiskirstymo ir ribų, rinkos rizikų, likvidumo ir valiutų pozicijų stebėjimą. Bendrovės Vadovybei bei Valdybai nustatytais terminais yra teikiamos ataskaitos apie turimą investicijų portfelį bei techninių atidėjinių padengimą turtu.

Su investiciniais vienetais ir indekso vertės pasikeitimu susijusių Bendrovės sutarčių investicijos parenkamos atsižvelgiant į draudėjų ir naudos gavėjų interesus, vadovaujantis Bendrovės Verslo planu bei atitinkamais Valdybos nutarimais. Kilus interesų konfliktui Bendrovė užtikrina, kad investicija būtų naudingiausia draudėjams ir naudos gavėjams.

C. RIZIKOS POBŪDIS

Pagrindinės rizikos kategorijos, kurias apima Bendrovėje taikoma rizikos valdymo sistema, yra draudimo, rinkos, kredito, koncentracijos, operacinė ir atitikties. Be pagrindinių rizikos kategorijų Bendrovė vykdo ir reputacinės, strateginės bei išorinės (emerging) rizikų stebėseną.

Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika, tačiau vykdydama įprastą ir investicijų valdymo veiklą, Bendrovė susiduria ir su įvairia finansine rizika, įskaitant kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką. Bendrovės vadovybė, nustatydamą prisiimamos rizikos ribas, siekia minimizuoti galimą neigiamą finansinės rizikos poveikį Bendrovės finansiniams veiklos rezultatams.

C.1 Draudimo veiklos rizika

C.1.1 Bendrovei kylanti draudimo rizika

Draudimo rizika – tai nuostolių rizika, kuri apibrėžiama kaip galima žala arba kaip neigiamas draudimo įsipareigojimų vertės pokytis dėl netinkamų kainodaros ar atidėjinių formavimo prielaidų. Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika.

Bendrovėje valdomos šios draudimo rizikos:

Mirtingumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl mirtingumo rodiklio lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių, kai dėl padidėjusio mirtingumo rodiklio padidėja draudimo įsipareigojimai.

Sergamumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl negalios, ligų ir sergamumo lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių.

Nutraukimų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl įvairių rodiklių lygio, tendencijų ar kintamumo pokyčių, įskaitant sutarčių nutraukimą ar draudimo polisų išpirkimą.

Sąnaudų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl pasikeitusio draudimo ar perdraudimo sutarčių aptarnavimo išlaidų lygio, jo tendencijų ar nepastovumo.

Ilgamžiškumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl mirtingumo rodiklio lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių, kai dėl sumažėjusio mirtingumo rodiklio išauga draudimo įsipareigojimai.

Katastrofų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl labai netiklaus vertinimo ir prielaidų sudarant atidėjinius kraštutiniams arba išimtiniais įvykiams.

Rezervų rizika – ne gyvybės draudimo nuostolių ar nepalankių draudimo įsipareigojimų pokyčių rizika, atsirandanti dėl išmokėtų žalų skaičiaus, dažnumo ir apimties bei žalos sumų kitimo.

Įmokų rizika – ne gyvybės draudimo nuostolių ar nepalankių draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl draudiminių įvykių dažnumo ir jų apimties pokyčių.

C.1.2 Draudimo rizikos matavimas ir vertinimas

Bendrovės Draudimo rizikos politika nustato reikalavimus efektyviam draudimo rizikos valdymui, įskaitant rizikos identifikavimą, matavimą ir vertinimą bei priežiūrą ir kontrolę.

Bendrovė susiduria su šiomis pagrindinėmis draudimo rizikomis: gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties dėl nelaimingo atsitikimo. Investicinio draudimo klientai dažniausiai renka šiek tiek didesnes draudimo sumas.

Draudimo veiklos rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta draudimo rizikos rodiklių sistema, kuri padeda laiku įvertinti draudimo rizikos lygio pokyčius ir veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės draudimo rizikos lygiui. Tikrinama, ar draudimo veiklos rizikos lygis neviršija nustatyto priimtino draudimo veiklos rizikos lygio. Draudimo rizikos valdymui ir stebėjimui Bendrovė yra nusistačiusi rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitus pagal standartinės mokumo formulės kapitalo reikalavimą bei papildomus pagrindinius draudimo rizikos rodiklius.

Lentelėje apačioje pateikiamas rizikos kapitalo poreikis gyvybės ir sveikatos rizikoms. Ataskaitiniu periodu rizikos kapitalo poreikis gyvybės ir sveikatos rizikoms nuosekliai augo dėl augančio draudimo sutarčių portfelio bei dėl pakeistų

nutraukimų bei mirtingumo ir sergamumo prielaidų. Didžiausia rizika kyla dėl galimo draudimo sutarčių nutraukimų bei mirtingumo ir sergamumo svyravimų.

Draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas	Gyvybės		Sveikatos	
	2023	2022	2023	2022
Mirtingumo rizika	1 270	1 128	114	95
Ilgaamžiškumo rizika	0	0	0	0
Neįgalumo ir sergamumo rizika	0	0	7 115	6 214
Draudimo išlaidų rizika	1 590	1 452	1 590	1 452
Tikslinimo rizika	0	0	0	0
Galiojimo pabaigos rizika	13 401	12 547	6 527	5 247
Katastrofų rizika	520	531	250	250
Draudimo veiklos rizikos modulio diversifikacija	-2 271	-2 088	-4 485	-3 958
Bendras draudimo veiklos rizikos kapitalo reikalavimas	14 510	13 570	10 861	9 299

9 lentelė. Draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas

Be rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitų, Bendrovė papildomai stebi šiuos pagrindinius draudimo rizikos rodiklius (KRI):

- Draudimo sumos išnaudojimo rodiklį;
- Draudimo rizikos prisiėmimo rodiklį;
- Administracinių sąnaudų rodiklį;
- Įsigijimo sąnaudų rodiklį;
- Žalų suregulavimo sąnaudų rodiklį;
- Didžiausių nuostolių koncentracijos rodiklį;
- Bendrąjį nuostolingumą ir grynąjį nuostolingumą pagal rizikų grupes;
- Maksimalaus vienkartinio nuostolio rodiklį;
- Sutarčių nutraukimo rodiklį ir sutarčių nutraukimo rodiklį pagal produktus;
- Įmokų mokėjimo sustabdymo rodiklį ir įmokų mokėjimo sustabdymo rodiklį pagal produktus;
- Dalinio kapitalo atsiėmimo rodiklį ir dalinio kapitalo atsiėmimo rodiklį pagal produktus;
- Sutarčių, kurių draudimo suma liekanti Bendrovei viršija 32 000 eurų vienai rizikai, o NA atveju - 45 000 eurų limitas, rodiklį;

Mirtingumo ir sergamumo rizikos yra kontroliuojamos stebint nuostolingumą. Nuostolingumo dydis parodo santykį tarp apmokėtų žalų ir atitinkamų rizikų mokesčių. Analizuojamos gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties nuo nelaimingo atsitikimo rizikos. Ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo ženklų rodiklio svyravimų.

Gyvybės draudimo bendrovės prisiimamą draudimo koncentracijos riziką galima vertinti pagal didžiausių nuostolių koncentracijos rodiklį, nagrinėjant vienos šimtosios (1 proc.) klientų, pasirinkusių didžiausias gyvybės draudimo sumas, draudimo sumos santykį su bendra portfelio gyvybės draudimo suma. 2022-2023 metais šis rodiklis, išskaidytas pagal draudimo rizikas, kito nežymiai bei neviršijo 10 proc (žalia zona).

Pagrindinė draudimo rizika – tai apdraustojo/apdraustųjų mirtis. Papildomai draudėjas gali pasirinkti draudimo apsaugas nuo kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ar mirties nuo nelaimingų atsitikimų. Beveik visi klientai papildomai renkasi apsidrausti ir nuo nelaimingų atsitikimų. Mažiausiai populiarus papildantysis draudimas – tai mirties nuo nelaimingų atsitikimų draudimas.

Nutraukimų rizika yra stebima pagal nutraukimų ir įmokų sustabdymo lygį, kuris stebimu laikotarpiu svyruoja nuo 3 proc. iki 5 proc.

Išlaidų rizika kontroliuojama pagal administracinių ir įsigijimo sąnaudų rodiklius, kurių dydis 2022-2023 metais buvo vertinamas pagal dviejų apskaitos standartų (TFAS-4 ir TFAS-17) metodikas neviršijo prisiimamos tolerancijos ribos.

C.1.3 Draudimo rizikos valdymas

Bendrovė draudimo riziką valdo stebėdama rizikos profilio, rizikos tolerancijos limitus ir pagrindinius rizikos rodiklius. Jei stebimi limitai ar rodikliai viršija Bendrovės nusistatytą priimtina lygį, Bendrovė gali imtis atitinkamų veiksmų:

- Nebeplatinti produkto;
- Peržiūrėti produkto kainodarą;
- Įsigyti papildomą persidraudimą.

Bendrovės persidraudimo programa ir strategija peržiūrima kiekvienais metais. Siekiant išlaikyti atitinkamą rizikos lygį, Bendrovė reguliariai stebi ir vertina persidraudimo programos pokyčių poreikį.

C.1.3.1 Persidraudimas

Bendrovė draudimo riziką valdo priiimtus įsipareigojimus perdrausdama kitose draudimo/perdraudimo bendrovėse. Persidraudimo programos esmė – maksimali Bendrovės veiklos apsauga, užtikrinanti įsipareigojimų klientui vykdymą. Persidraudimo tikslas – parinkti ir įgyvendinti persidraudimo programas, užtikrinančias kiekvienos draudimo rūšies saugų ir pozityvų vykdymą, sumažinti prisiimamą riziką bei sustiprinti Bendrovės finansinius pajėgumus ir patikimumą. Persidraudimo tikslas gali būti nuostolių dėl prisiimtos draudimo rizikos sumažinimas, būtinosios mokumo atsargos sumažinimas, turimo kapitalo efektyvesnis naudojimas ar galimybės prisiimti kitas draudimo rizikas išplėtimas.

Proporcinis persidraudimas paprastai yra naudojamas pastovių draudimo sumų sutarčių persidraudimui, taip pat naujoms draudimo rūšims, kurių draudiminių įvykių dažnis yra didelis. Neproporcinis persidraudimas naudojamas žemo draudžiamųjų įvykių dažnio draudimo rūšims ir ypač didelės rizikos draudimo sutartims. Persidraudimo programos vykdymo kontrolė yra pastovus procesas, kurį reglamentuoja kontrolės sistema persidraudimo veiklos atžvilgiu.

Pasirinkdama perdraudiką Bendrovė vadovaujasi saugaus, skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo principais. Perdraudiko finansinio pajėgumo reitingas turi atitikti Priežiūros institucijos nutarimu patvirtintus reikalavimus.

Bendrovės gyvybės draudimo sutarčių rizikos yra perdraustos dviejose perdraudimo įmonėse. Draudimo sutartys, sudarytos iki 2012-12-31 dienos, yra perdraustos perdraudimo įmonėje Munich Re (Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft), su kuria persidraudimo sutartis galiojo nuo 2002-05-15 iki 2012-12-31. Draudimo sutartys, sudarytos nuo 2013-01-01, yra perdraustos perdraudimo įmonėje RGA (RGA International Reinsurance company LTD) pagal 2013-01-01 įsigaliojusią sutartį.

Persidraudžiamos rizikos pobūdis, perduodamos draudimo sumos ir maksimalios prisiimamos rizikos pagal draudimo grupes abiejose persidraudimo sutartyse sutampa. Perdraudžiamos Gyvybės draudimo, Kritinių ligų draudimo, Mirties nuo nelaimingo atsitikimo draudimo bei Darbingumo netekimo rizikos.

C.2 Rinkos rizika

C.2.1 Bendrovei kylanti rinkos rizika

Rinkos rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti tiesiogiai ar netiesiogiai dėl turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių rinkos kainų lygių svyravimo ir nepastovumo.

Bendrovė susiduria su šiomis rinkos rizikos subkategorijomis:

- Palūkanų normos rizika;
- Nuosavybės vertybinių popierių rizika;
- Turto rizika;
- Skirtumo rizika;
- Koncentracijos rizika;
- Valiutos kurso rizika.

C.2.2 Rinkos rizikos matavimas, vertinimas ir valdymas

Bendrovės Rinkos rizikos valdymo politika nustato reikalavimus rinkos rizikos valdymui, taip pat pagrindinius reikalavimus rinkos rizikos nustatymui, vertinimui, ataskaitų teikimui ir valdymo veiksams.

Rinkos rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta rinkos rizikos rodiklių ir limitų sistema, kuri padeda laiku įvertinti rinkos rizikos lygio pokyčius ir veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės rinkos rizikos lygiui. Tikrinama, ar rinkos rizikos lygis neviršija nustatyto priimtino rinkos rizikos lygio. Rinkos rizikos valdymui ir stebėjimui Bendrovė yra nusistačiusi rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitus pagal standartinės mokumo formulės kapitalo reikalavimą bei papildomus pagrindinius rinkos rizikos rodiklius ir limitus.

Lentelėje pateikiamas reikalaujamas kapitalas pagal atitinkamus rinkos rizikos submodulius:

Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Viso, tūkst. Eur	5 179	4 381
Palūkanų normos rizika	4 399	3 539
Nuosavybės VP rizika	508	467
Turto rizika	344	72
Skirtumo rizika	1 951	1 973
Valiutos kurso rizika	35	90
Koncentracijos rizika	863	836
Diversifikacija	-2 920	-2 596

10 lentelė. Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas

Pagrindinės Bendrovės rizikos pagal reikalaujamą kapitalą yra nuosavybės VP, palūkanų normos, skirtumo ir koncentracijos rizikos. Bendrovė taiko skaidrumo metodą visiems Kolektyvinio investavimo subjektams, todėl šios investicijos įtakoja visų rinkos rizikos (išskyrus nekilnojamo turto) submodulių rezultatus. Turto rizikos kapitalas išaugo dėl ilgalaikės nuomos sutarties pasirašymo, susijusios su centrinės būstinės biuro vietos pasikeitimu.

Pagal rinkos rizikai reikalaujamo kapitalo pasiskirstymo rezultatus pastebimas reikšmingas diversifikavimo efektas.

Bendrovės rinkos riziką dengiantis turtas, pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams, yra:

Turtas	2023 m. gruodžio 31 d.	2022 m. gruodžio 31 d.
Palūkanų normos rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	42 306	37 535
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	35 177	28 684
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4 534	7 128
Kolektyvinio investavimo subjektai	175	377
Akcijos	39	9
Pinigai	1 007	1 050
Nekilnojamas turtas	1374	287
Valiutos rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	42 306	37 535
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	35 177	28 684
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4 534	7 128
Kolektyvinio investavimo subjektai	175	377
Akcijos	39	9
Pinigai	1 007	1 050
Nekilnojamas turtas	1 374	287
Skirtumo rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	17 883	19 897
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	13 349	12 769
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4 534	7 128
Rinkos rizikos koncentracijos submodulį sudarantis finansinis turtas	18 097	20 283

Vyriausybių skolos vertybiniai popieriai	13 349	12 769
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4 534	7 128
Kolektyvinio investavimo subjektai	175	377
Akcijos	39	9
Nekilnojamas turtas		
Turto rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	1374	287
Nekilnojamas turtas	1374	287
Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	214	386
Kolektyvinio investavimo subjektai	175	377
Akcijos	39	9

11 lentelė. Rinkos riziką dengiantis turtas

Didžiausi turto pokyčiai per 2023 metus fiksuoti vyriausybės ir įmonių skolos vertybinių popierių pozicijose dėl atlikto turto pergrupavimo, perleidžiant įmonių skolos vertybinius popierius ir įsigyjant ilgesnio termino vyriausybės skolos vertybinių popierių pozicijas, tai atlikta siekiant padidinti turto pajamingumą ir trukmę.

Be rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitų, Bendrovė papildomai stebi šiuos pagrindinius rinkos rizikos rodiklius (KRI):

- Investavimo limitų sistemą (pagal turto klases ir subjektus);
- Maksimalaus sukaupto nuostolio rodiklį;
- Faktinį techninių atidėjinių investicinių pajamų rodiklį;
- Turto ir įsipareigojimų neatitikimo rodiklį;
- Turto struktūros pagal pramonės sektorius rodiklį;
- Neinvesticinio reitingo, bet ne žemiau kaip BB-, leistiną skolos vertybinių popierių dalį portfelyje.

Investavimo limitų sistema yra sudėtinė Investavimo strategijos dalis, nustatanti Bendrovės leidžiamų finansinių priemonių tipus ir jų diversifikavimo limitus, likvidumo reikalavimą bei sandorių šalies rizikos ribas, remiantis išorinių kredito reitingų agentūrų vertinimais.

Bendrovė stebi sukauptą nuostolį. Maksimalaus sukaupto nuostolio limitas nustatytas atsižvelgiant į Bendrovei priimtą lygį. Jei pasiekama maksimalaus nuostolio limito riba, Bendrovės vadovybė priima sprendimus dėl tolesnių veiksmų atsižvelgiant į aplinkybes, kurios įtakoja nuostolio atsiradimą.

Turto ir įsipareigojimų valdymo sistema yra sudėtinė Rinkos rizikos valdymo politikos dalis, apibrėžianti Bendrovės turto ir įsipareigojimų valdymo metodus. Turto ir įsipareigojimų valdymas Bendrovėje yra nuolatinis procesas. Turto ir įsipareigojimų neatitikimai daugiausia atsiranda valiutų, terminų ir palūkanų srityse. Valiutų neatitikimas atsiranda, kai turtas ir įsipareigojimai yra pasirašyti skirtingomis valiutomis. Terminų neatitikimas atsiranda, kai įsipareigojimų pinigų srautai pasiskirstę ilgesniu laikotarpiu (Bendrovės atveju), nei atitinkamų investicijų pabaigos terminai.

Turto vidutinė trukmė sumažėjo nuo 5,38 metų 2022 m. iki 3,42 metų 2023 m. Turto ir įsipareigojimų valdymas pagal terminą atliekamas vertinant skirtingų terminų turto ir įsipareigojimų terminų sumas: turto grynujų pinigų srautai apskaičiuojami pagal skirtingas išpirkimo datas, koreguojami atsižvelgus į būsimą reinvestavimą, o įsipareigojimų grynujų pinigų srautai gaunami išskaidžius techninius atidėjinius pagal likusio termino trukmę.

Bendrovė valdydama investicijas vadovaujasi patvirtintais diversifikavimo limitais turto struktūrai. Siekiant sumažinti investicinio portfelio riziką, laikomasi konservatyvios investavimo politikos. Padidėjęs neapibrėžtumas finansų rinkose, neigiamo pajamingumo aplinka sąlygojo pinigų padidėjimą Bendrovės pinigų sąskaitose bankuose.

Toliau pateikiama atskirų rizikos subkategorijų mokumo kapitalo reikalavimo pokyčiai ataskaitiniu laikotarpiu bei kita susijusi informacija.

C.2.3 Palūkanų normos rizika

Palūkanų normos rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus finansinių priemonių ar turto vertei arba svyruojant dabartinei prognozuojamų įsipareigojimų pinigų srautų vertei, pasikeitus rinkos palūkanų normų struktūrai ar svyruojant nerizikingų palūkanų normoms.

Reikalaujamas kapitalas palūkanų normos rizikai yra skaičiuojamas kaip kapitalo įtaka padidėjus ar sumažėjus palūkanų normoms, o reikalaujamas kapitalas paskaičiuojamas kaip didesnis dydis palūkanų normų padidėjimo ar sumažėjimo atveju.

Palūkanų normos rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Palūkanų normos padidėjimo įtaka	-4 399	-154
Palūkanų normos sumažėjimo įtaka	-3 683	304
Reikalaujamas kapitalas	4 399	304

12 lentelė. Palūkanų normos rizikos reikalaujamas kapitalas

Palūkanų normos rizika apima visą, su palūkanų norma susijusį, turtą ir techninius atidėjinius. Investicijos į kolektyvinius investavimo subjektus taikant skaidrumo metodą taip pat įtraukiamos skaičiuojant palūkanų normos rizikos reikalaujamą kapitalą.

Didžiausia įtaka Bendrovės palūkanų normos rizikai siejama su Vyriausybių ir įmonių skolų vertybinių popierių portfeliu.

C.2.4 Nuosavybės vertybinių popierių rizika

Nuosavybės vertybinių popierių rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl akcijų rinkos kainų ar jų svyravimų.

Reikalaujamas kapitalas nuosavybės vertybinių popierių rizikai skaičiuojamas 1 ir 2 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant standartinį nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulį ir lygus nuosavų lėšų nuostoliui, kuris būtų patirtas šiais momentinio sumažėjimo atvejais: 1 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant 39 proc. momentinį vertės sumažėjimą ir simetrinį tikslinimą bei 2 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant 49 proc. momentinį vertės sumažėjimą ir simetrinį tikslinimą.

1 tipo nuosavybės vertybinius popierius sudaro nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į valstybių, kurios yra Europos ekonominės erdvės arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narės, reguliuojamų rinkų biržų prekybos sąrašus. 2 tipo nuosavybės vertybinius popierius sudaro nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į valstybių, kurios nėra Europos ekonominės erdvės arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narės, biržų prekybos sąrašus, nebiržiniai nuosavybės vertybiniai popieriai, biržos prekės, kitos alternatyvios investicijos ir netiesioginės pozicijos.

Atliekant simetrinį standartinio nuosavybės vertybinių popierių kapitalo poreikio patikslinimą naudojamas EIOPA patvirtintas dydis, nustatytas remiantis dabartinio atitinkamų vertybinių popierių kainų lygio indekso ir tų kainų per atitinkamą laikotarpį indekso svertinio vidurkio funkcija, kaip tai apibrėžta EIOPA metodologijoje. Simetrinis tikslinimas negali būti mažesnis negu -10 proc. ir didesnis negu 10 proc.

Nuosavybės vertybinių popierių rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
1 tipo pozicijų reikalaujamas kapitalo po momentinio ir simetrinio įvertinimų	479	429
2 tipo pozicijų reikalaujamas kapitalo po momentinio ir simetrinio įvertinimų	37	49
Diversifikacija	-9	-11
Reikalaujamas kapitalas	508	388

13 lentelė. Nuosavybės vertybinių popierių rizikos reikalaujamas kapitalas

Kapitalo reikalavimas dėl nuosavybės vertybinių popierių rizikos išaugo dėl Bendrovės įsipareigojimų modelio pakeitimo, papildomai sumodeliavus investicijų administravimo sąnaudas, kurių dydis priklauso nuo investavimo kryptyse sukaupto klientų turto. Bendrovė strateginių investicijų į susijusias įmones neturėjo. Bendrovė 2 tipo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms yra priskyrusi tų valstybių nuosavybės vertybinius popierius, kurios nėra EEE ar EBPO narės.

C.2.5 Turto rizika

Turto rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl nekilnojamojo turto rinkos kainų ar jų svyravimų.

Turto rizikos kapitalo reikalavimas yra lygus skirtumui tarp nuosavų lėšų ir momentinio 25 proc. nekilnojamo turto vertės pokyčio.

Turto rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Reikalaujamas kapitalas	344	72

14 lentelė. Turto rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės nekilnojamo turto pozicijas 2023 metų pabaigai sudarė nuosavoms reikmėms naudojamas turtas - 22 tūkst. eurų ir turtas pagal nuomos sutartis - 1 352,7 tūkst. eurų. Nekilnojamo turto vertė nustatyta vykdant konsultacijas su nepriklausomais nekilnojamojo turto ekspertais, išanalizavus nekilnojamojo turto rinką bei atsižvelgus į rinkos pokyčių tendencijas bei atlikus preliminarius skaičiavimus. Mokumo II skaičiavimams nekilnojamo turto vertė pateikiama tikrąja verte.

C.2.6 Skirtumo rizika

Skirtumo rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius, dėl palūkanų normų pokyčio ir jų poveikio įtakos turto ir įsipareigojimų būsimų pinigų srautų neatitikimui laiko atžvilgiu.

Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas apskaičiuojamas kaip obligacijų skirtumų įtakos rezultatas, atsižvelgiant į obligacijų trukmę bei reitingus. Investicijos į kolektyvinius investavimo subjektus taikant skaidrumo metodą taip pat įtraukiamos skaičiuojant skirtumo rizikos reikalaujamą kapitalą.

Bendrovės skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas, pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams, yra:

Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Reikalaujamas kapitalas	1 973	1 951

15 lentelė. Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės investicijų portfelyje Europos ekonominės erdvės valstybių, kurios turi nacionalinę valiutą, obligacijų, kurios išleistos eurais vertė 2023 m. pabaigoje siekė 9,2 mln. Eur.

Bendrovė Europos ekonominės erdvės valstybių valdžios obligacijų, kurios išleistos kita Europos ekonominės erdvės valstybės nacionaline valiuta nei Eurais, neturėjo.

C.2.7 Koncentracijos rizika

Rizika, kylanti dėl turto portfelio diversifikacijos trūkumo arba dėl didelės sandorio šalies rizikos, įskaitant vieno emitento vertybinius popierius, verslo partnerius ar skolininkus traktuojama kaip koncentracijos rizika.

Bendrovė koncentracijos riziką skaičiuoja vienos pozicijos principu.

Koncentracijos rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Reikalaujamas kapitalas	863	836

16 lentelė. Koncentracijos rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės turtas yra gerai diversifikuotas, todėl yra išvengiama per didelės priklausomybės nuo bet kurios turto dalies, emitento ar įmonių grupės arba geografinės teritorijos ir pernelyg didelės viso portfelio rizikos koncentracijos. Koncentracijos rizika kyla dėl per didelės koncentracijos pozicijose, kurios viršija tam tikrą viso turto dalį, kuris priklauso nuo tos pozicijos kredito reitingo. Koncentracijos rizika kontroliuojama taikant papildomus limitus investicijoms į vieno emitento finansinius instrumentus.

C.2.8 Užsienio valiutos rizika

Valiutos kurso rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl valiutos keitimo kurso ar jo svyravimų.

Euras yra dominuojanti valiuta vertinant Bendrovės turto ir įsipareigojimų straipsnius.

Bendra gryna pozicija užsienio valiuta 2023 m. pabaigai siekė 140 tūkst. eurų, o reikalaujamas kapitalas sudarė 35 tūkst. eurų.

Užsienio valiutos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Reikalaujamas kapitalas	35	90

17 lentelė. Valiutos rizikos reikalaujamas kapitalas

2023 metais įsipareigojimų užsienio valiuta Bendrovė neturėjo.

Pagrindiniai valiutos kurso rizikos šaltiniai, pritaikius skaidrumo metodą, yra kolektyvinio investavimo subjektų investicijos kita valiuta.

C.3 Kredito rizika

Kredito rizika - nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ir kitų skolininkų, kurie turi įtakos Bendrovei, mokumo būklės pokyčių ir pasireiškianti sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos, ypač pagrįstų bankrotų atvejais, skirtumo rizikos (angl. *spread risk*) arba rinkos rizikos koncentracijos forma.

Kredito rizikos valdymas, be kitų dalykų, apima:

- Rizikos, susijusios su atskiru ūkio subjektu, subjektų grupe, sektoriaus ar šalies, ribų nustatymą;
- Portfelio diversifikavimą;
- Įkeisto turto nustatymą;
- Sandorių sudarymą, siekiant sumažinti kredito riziką, t. y. finansinės priemonės pardavimą, išvestinės apsidraudimo priemonės uždarymą.

Kredito rizikos valdymas Bendrovėje atliekamas nuolat, įvertinant:

- Papildomą garantiją iš sandorio šalies, siekiant sumažinti prisiimtą riziką iki priimtino lygio;
- Sandorio šalies ar sandorio šalių grupės rizikos dydį, vienos sandorio šalies kredito koncentracijos rizikos dydį, kredito reitingą, pramonės šaką ir šalį, įskaitant ir tikėtinus rizikos dydžių padidėjimus, jei tikėtini rinkos pokyčiai;
- Tikėtiną sisteminę riziką, kylančią iš rinkų tarpusavio priklausomybės ir galinčią daryti įtaką daugeliui sandorio šalių vienu metu.

Turtas, kuris dengia draudimo sutartis, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investuojamas laikantis investavimo kryptų politikose nurodytų kriterijų.

Lentelėje apačioje pateikiamas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos reikalaujamas kapitalas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams.

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	2023	2022
Reikalaujamas kapitalas	168	187

18 lentelė. Sandorio šalies rizikos reikalaujamas kapitalas

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos reikalaujamas kapitalas 2023 m. sumažėjo dėl grynų pinigų pozicijos banko sąskaitose sumažėjimo.

C.4 Likvidumo rizika

Likvidumo rizika – rizika, kad Bendrovė nesugebės laiku ir neprarandant vertės - realizuoti turto, kad įvykdytų savo finansinius įsipareigojimus.

Likvidumo rizika valdoma vadovaujantis Likvidumo rizikos valdymo politika, kuri nustato pagrindinius reikalavimus, principus ir metodus, susijusius su likvidumo rizikos apibrėžimu, identifikavimu, matavimu, stebėjimu ir valdymu, ribojimu ir ataskaitų teikimu Bendrovėje.

Siekiant palengvinti likvidumo rizikos nustatymą ir kontrolę, likvidumo rizika dalinama į tris kategorijas:

- **Finansavimo likvidumo rizika:** rizika, kad Bendrovė gali nesugebėti likviduoti turto, išsaugoti finansavimo ir/ar ypatingųjų atvejų finansavimo susitarimų, ir/ar perteklinių ir/ar neįgyvendinamų tokio finansavimo ir/ar ypatingųjų atvejų finansavimo susitarimų sąlygų rizika, ir/ar finansavimo praradimo ar apribojimo rizika.
- **Užsienio valiutos likvidumo rizika:** rizika, kad realūs ir/ar numatomi būsiami atitinkamos valiutos išeinantys pinigų srautai neatitiks tikėtinų tos pačios valiutos įplaukų.
- **Dienos likvidumo rizika:** rizika, kad išaugs reikalavimai likvidumui darbo dienos metu dėl gaunamų atsiskaitymų užlaikymų ir/ar dėl problemų klientų aptarnavimo vietose ar bankuose, ar kitose atsiskaitymo sistemose.

Bendrovėje suformuotas likvidumo portfelis bei nustatyti limitai jo dydžiui. Vykdoma likvidumo portfelio dydžio stebėseną, įskaitant kiekybinį galimų sąnaudų ir finansinių nuostolių, atsirandančių dėl priverstinio pardavimo, įvertinimas. Bendrovės investiciniame portfelyje laikomi skirtingo termino skolos vertybiniai popieriai.

Toliau pateikiama turto ir įsipareigojimų būsimųjų nediskontuotų pinigų srautų analizė:

Straipsniai	Iki 1 metų	1-2 metai	2-3 metai	3-4 metai	4-5 metai	5-10 metų	>10 metų	Iš viso
Turtas – pinigų srautų analizė	50 707	4 196	4 339	7 603	2 637	18 709	15 272	103 463
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 571	-	-	-	-	-	-	1 571
Gautinos sumos	92	7	7	9	-	20	-	135
Skolos priemonės	2 577	4 189	4 332	7 594	2 637	18 689	15 272	55 290
Akcijos, kiti kintamų pajamų vertybiniai popieriai ir investicinių fondų vienetai	46 467	-	-	-	-	-	-	46 467
Įsipareigojimai – pinigų srautų analizė	6 455	7 580	6 002	4 037	3 113	-778	-101 694	-75 285
Techniniai atidėjiniai	7 583	7 936	6 185	4 192	3 277	409	-99 078	-69 496
Kiti įsipareigojimai (išskyrus sukauptas sąnaudas)	-6	-7	-19	-35	-44	-616	2 616	-3 343
Nuomos įsipareigojimai	-776	-51	-	-	-	-	-	-827
Lizingas								
Skirtumas	57 162	11 776	10 341	11 640	5 750	17 931	-86 422	28 178

19 lentelė. Turto ir įsipareigojimų srautų analizė

Bendrovės investicinis portfelis yra diversifikuotas: investuojama į skirtingo termino finansinius priemonės, atsižvelgiant į numatomus išmokėjimus, taip siekiant subalansuoti finansinius srautus. Bendrovė turi likvidumo portfelį, kuriame laikomos likvidžios finansinės priemonės, kurios galėtų būti parduotos esant nenumatytiems išmokėjimams.

Bendrovė papildomai stebi šiuos pagrindinius likvidumo rizikos rodiklius (KRI):

- Likvidumo portfelio dydį;
- Bendro likvidumo rodiklį;
- Absoliutaus likvidumo rodiklį;
- Skolų turte rodiklį;
- Draudimo sutarčių portfelio skolų rodiklį;
- Draudimo sutarčių skolų rodiklį (visi produktai, išskyrus investicinius);
- Investicinių produktų skolos rodiklį.

C.4.1 Prognozuojamo pelno suma, įtraukta į būsimas įmokas

2023 m. gruodžio 31 d. prognozuojamo pelno sumą, įtrauktą į būsimas įmokas, sudarė 44,2 mln. Eur (2022 m. gruodžio 31 d. 40,0 mln. Eur).

C.5 Operacinė rizika

C.5.1 Bendrovei kylanti operacinė rizika

Operacinė rizika – nuostolių rizika, atsirandanti dėl netinkamų arba klaidingų vidaus procesų, darbuotojų, sistemų ar išorės veiksnių.

Bendrovėje operacinė rizika valdoma atsižvelgiant į rizikų apetitą ir vadovaujantis Rizikų valdymo strategijos reikalavimais. Išskiriamos tokios operacinės rizikos subkategorijos:

Saugumo rizika – nuostolių rizika dėl netinkamų ar neefektyvių saugos sprendimų, kurie skirti apsaugoti įmonės veiklą nuo netinkamų žmonių veiksmų ar išorinių veiksnių bei nusikalstamos veiklos. Tai apima IT saugumo riziką, suprantamą kaip riziką, atsirandančią dėl Bendrovės priimtų politikos, vidaus ir išorės taisyklių, procedūrų, standartų ir geros IT saugumo praktikos nesilaikymo (nukrypimų);

Teisinė rizika – nuostolių rizika dėl veiklos, kai veikla neatitinka vidinių tvarkų ir taisyklių arba sutartinių įsipareigojimų, kurie taip pat gali atsirasti dėl nekorektiškų, pavėluotų, nepriimtų ar klaidingai interpretuotų įstatymo nuostatų;

Žmogiškųjų išteklių (žmonių) rizika – nuostolių rizika dėl nepakankamos ir neveiksmingos personalo politikos, žmogiškųjų klaidų, įskaitant netinkamai parengtus ir įgyvendintus procesus;

Informacinių ir ryšių technologijų rizika – nuostolių rizika, atsiranda dėl:

- Bendrovėje taikomos informacinės ir ryšių technologijos, kurios neatitinka verslo reikalavimų, neužtikrina duomenų vientisumo, konfidencialumo, neatmetimo, prieinamumo Bendrovės siekiamu lygiu arba buvo netinkamai įdiegtos, todėl neveikia atitinka nustatytus reikalavimus;
- aparatinės ir programinės įrangos licencijų nesuderinamumo.

Atitikties rizika – rizika, atsirandanti, kai Bendrovė nesilaiko arba pažeidžia įstatymų nuostatas, vidaus taisykles arba priimtus elgesio standartus (įskaitant etikos standartus), ir dėl to Bendrovei yra arba gali būti taikomos teisinės sankcijos, Bendrovė arba jos vardu veikiančios įmonės gali patirti finansinių nuostolių, prarasti reputaciją ar pasitikėjimą.

C.5.2 Operacinės rizikos matavimas, vertinimas ir valdymas

Operacinės rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta operacinės rizikos incidentų ir rodiklių sistema, kuri padeda laiku įvertinti operacinės rizikos lygio pokyčius ir veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės operacinės rizikos lygiui. Operacinės rizikos valdymas yra ypač susijęs su:

- darbuotojų veikla;
- darbuotojų kvalifikacija ir jos ugdymu pagal Bendrovės poreikius;
- darbuotojų, klientų ir kitų asmenų nusikalstamos veiklos prieš Bendrovę prevencija;
- Bendrovės fizine (turto ir darbuotojų) sauga;
- Informacijos ir/ar duomenų, kibernetine bei aplinkos bei sauga;
- Procesų valdymo rizika:
 - Klientų, produktų ir verslo praktika – nuostoliai, atsirandantys neplanuotai praleidus užduotis; atskiriems klientams netinkamai atlikus jų pareigas (įskaitant reikalavimus būti sąžiningais ir atsakingais); dėl produkto pobūdžio ar struktūros (t.y. netinkamai sukurti produktai, neįgyvendintos procedūros ir t.t.);
 - transakcijų vykdymas, parodymas ir procesų valdymas – nuostoliai, patirti dėl klaidų vykdant sandorius ar valdant procesus, susijusius su santykiais su rangovais ir tiekėjais;

- Rizika, atsirandanti dėl trečiųjų šalių teikiamų paslaugų (užsakomųjų paslaugų), ypač, kai tokios paslaugos yra labai svarbios Bendrovės veiklai.

Operacinė rizika nustatoma:

- renkant ir analizuojant informaciją apie operacinės rizikos incidentus ir jų atsiradimo priežastis. Visi incidentai turi būti registruojami, privalomai nurodant incidento datą, pateikiant jo trumpą aprašą, nurodant jo trukmę, padalinio, kuriame įvyko incidentas, pavadinimą, incidento priežastis, įskaitant ryšį su kitomis rizikos rūšimis, dėl incidento patirtus faktinius ir potencialius nuostolius, laiką incidento padariniams šalinti, taikomus incidento valdymo veiksmus, kitą svarbią informaciją;
- Padariniams pildant įsivertinimo anketas, siekiant nustatyti potencialius operacinės rizikos incidentus.

Operacinė rizika vertinama ir matuojama:

- nustatant įvykusio operacinės rizikos incidento poveikį;
- įvertinant potencialių operacinės rizikos incidentų, kurie gali įvykti Bendrovės veikloje, poveikį.

Bendrovė stebi šiuos pagrindinius operacinės rizikos rodiklius (KRI):

- Personalo kaitos rodiklį;
- Pradelstų atostogų rodiklį;
- Nebaigtų administracinių bylų rodiklį;
- Skundų sakičiaus ir išnagrinėjimo laiku rodiklį;
- Svarbiausių informacinių technologijų sistemų sutrikimų rodiklį;
- Operacinės rizikos incidentų skaičių ir nuostolių sumos rodiklius;
- Materialių informacijos saugos incidentų rodiklį;
- Pagrindinių (KEY) IT sistemų prieinamumo rodiklį;
- Antivirusinės programinės įrangos tinkamumo rodiklį;
- Kritinio serverių pažeidžiamumo rodiklį;
- Sukčiavimo (žalose) rodiklį;
- Fizinės saugos incidentų rodiklį.

Reikšmingos operacinės rizikos nurodomos rizikų žemėlapyje ir aptariamos Bendrovės Rizikų komiteto posėdyje.

Be operacinės rizikos rodiklių, Bendrovėje stebimas ir mokumo kapitalo reikalavimas operacinei rizikai. Lentelėje apačioje pateikiamas operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas:

Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas	2023	2022
Reikalaujamas kapitalas	656	526

20 lentelė. Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas

Ataskaitiniais metais operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas keitėsi dėl padidėjusių verslo apimčių bei dėl naujai įsigaliojusio tarptautinio apskaitos standarto peržiūrėtos išlaidų priskyrimo metodikos.

Platesnis operacinės rizikos įvykių poveikis apima:

- verslo operacijų ir ekonominės veiklos Lietuvoje sutrikdymą ir platesnį poveikį tiekimo grandinėms tiek iš tiekėjų, tiek iš vartotojų pusės;
- reikšmingą verslo tam tikruose sektoriuose sutrikdymą tiek Lietuvoje, tiek rinkose, kurios labai priklauso nuo užsienio tiekimo grandinės, taip pat į eksportą orientuoto ir labai nuo užsienio rinkų priklausomo verslo sutrikdymą; paveikti sektoriai, be kitų, apima prekybos ir transporto sektorių, kelionių ir turizmo, pramogų, gamybos, statybų, mažmeninės prekybos, švietimo ir finansų sektorių;
- pastebimą laikiną nebūtiną svarbos prekių ir paslaugų paklausos sumažėjimą;
- ekonominio netikrumo padidėjimą, kas reiškia didesnę turto kainų ir valiutų kursų svyravimą.

Ataskaitos sudarymo metu Bendrovė nebuvo identifikavusi reikšmingų operacinės veiklos sutrikimų, buvo užtikrintas visų pagrindinių Bendrovės funkcijų nepertraukiamas veikimas.

C.6 Kita reikšminga rizika

Bendrovėje prie kitų rizikų reikšmingų rizikų priskiriamos reputacinė ir strateginė rizikos.

Reputacinė rizika – tai rizika, kad Bendrovės reputacija gali blogėti veikiamą darbų sutrikimų atsiradimo, sistemos saugumo pažeidimų, negebėjimo išspręsti problemų, susijusių su klientais.

Strateginė rizika – tai rizika, kad strateginiai, Bendrovės tikslai, verslo strategijos ir išteklių naudojimas gali būti neteisingi ir nepagrįsti.

Tvarumo rizika - aplinkos, socialinėje ar valdysenos srityse kylantys įvykiai, situacijos ar sąlygos, kurie įvykę galėtų turėti faktinį arba galimą (materialų) neigiamą poveikį Bendrovei, t. y. turėti įtakos investicijų vertei ir finansiniams rezultatams, reputacijai, darbuotojų saugai, trukdyti įgyvendinti strateginius planus.

Bendrovė savo veikloje taiko aukščiausius etikos standartus, todėl siekiant užtikrinti tvarumo rizikos valdymą vadovaujamosi šiais kriterijais:

- Interesų konflikto valdymo;
- Teisės aktų reikalavimų laikymosi;
- Skaidrumo ir sąžiningos konkurencijos užtikrinimu;
- Korupcijos prevencijos;
- Konfidencialumo užtikrinimo;
- Vartotojų teisių apsaugos taikymu.

Tvarumo rizikų kategorijos:

- Aplinkos apsaugos rizika;
- Socialinės atsakomybės rizika;
- Valdysenos rizika.

Bendrovė stebi šiuos tvarumo rizikos rodiklius (KRI):

- Eektros/ vandens / šilumos suvartojimo rodiklis;
- Išlaidų kanceliarinėms prekėms, tame tarpe ir popieriui, rodiklis;
- Investicijų žalias obligacijas rodiklis;
- Priežiūros institucijų baudos, poveikio priemonių taikymo rodiklis (0 -inė tolerancija);
- Skundų sakičiaus ir išnagrinėjimo laiku rodiklį;
- Klientų pasitenkinimo rodiklį.

C.7 Kita informacija

C.7.1 Nebalansiniai straipsniai

2023 m. gruodžio 31 d. Bendrovė nedalyvavo jokiose teisminėse procedūrose, kurios, vadovybės nuomone, turėtų reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms ir Bendrovės veiklos rezultatams.

Bendrovė kito reikšmingo nebalansinio turto ir įsipareigojimų neturėjo.

C.7.2 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus siekiant nustatyti Bendrovės atsparumą tam tikriems nepalankiems pokyčiams ir apskaičiuoti kapitalo pakankamumą. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis taikomas įvairių tipų rizikoms ir siekia įvertinti:

- Su Bendrovės veikla susijusią riziką, užtikrinti tinkamą jos valdymo procesą;
- Ar Bendrovės kapitalas ir jo paskirstymas užtikrina pakankamą rizikos padengimą galimų įvykių atveju;
- Ar Bendrovė galės įgyvendinti strateginiuose planuose numatytus tikslus.

Bendrovė, atlikdama testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, naudojo jautrumo testus, Bendrovės pasirinktas ir nustatytas scenarijaus analizės. Scenarijai testavimui nepalankiausiomis sąlygomis sudaromi taip, kad apimtų skirtingų rizikų kategorijų įvykius, ir vertinami atsižvelgiant į tiesioginius ir netiesioginius veiksnius.

Jautrumo testai ir scenarijaus analizės atliekamos vadovaujantis prielaida, kad rizikos veiksnio pokytis realizuojamas visa apimtimi paskutinę laikotarpio, kuriam buvo taikomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, dieną ir vertinamas tiesioginis šokų poveikis Bendrovės finansinei padėčiai (įsipareigojimų padidėjimas, turto sumažėjimas ar tiesioginis poveikis nuosavoms lėšoms). 2023 metais testavimas nepalankiausiomis sąlygomis buvo atliktas remiantis 2023 m. rugsėjo 30 d. duomenimis.

Standartiniai jautrumo testai taikomi palūkanų normos, nuosavybės vertybinių popierių, išlaidų, mirtingumo, nutraukimų ir kredito (perdraudiko įsipareigojimų nevykdymo ir turto koncentracijos) rizikoms. 2023 metais Bendrovės atliktų jautrumo testų rezultatai pateikiami lentelėje:

Jautrumo testas	Rizikos kategorija	Įtaka mokumo koeficientui p. p.
Palūkanų normos rizika (+200 bp)	Rinkos rizika	-10%
Palūkanų normos rizika (-200 bp)	Rinkos rizika	-23%
Palūkanų normos rizika (-100 bp)	Rinkos rizika	-14%
Krevės pasvirimo pokytis: +50 bp iki 10 metų trukmės, -50 bp virš 10 metų trukmės	Rinkos rizika	-1%
Akcijų kainų kritimas 50%	Rinkos rizika	-1%
Nekilnojamo turto kainų kritimas 30%	Rinkos rizika	0%
Mirtingumo rizika (+15%)	Draudimo rizika	-1%
Sergamumo rizika (+35%)	Draudimo rizika	-37%
Administracinių ir įsigijimo išlaidų lygio padidėjimas (+10%)	Draudimo rizika	-4%
Galiojimo pabaigos rizika (+80%)	Draudimo rizika	17%
Galiojimo pabaigos rizika (-80%)	Draudimo rizika	-23%
Didžiausio perdraudiko kredito reitingo sumažinimas per 1 kredito kokybės žingsnį	Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	0%
Didžiausios pozicijos dviejų emitentų bankrotas	Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	-6%

23 lentelė. Jautrumo testų rezultatai

Jautrumo testo rezultatų analizė parodė, kad palūkanų normų kritimo atveju 200 bp, bendrovės mokumo koeficientas nukristi iki 192% ir išliktų žalioje zonoje. Sergamumo padidėjimas 35% ir nutraukimų sumažėjimas 80% Bendrovės mokumo koeficientui taip pat turėtų svarbią įtaką, tačiau mokumo rodiklis išliktų žalioje zonoje.

Siekiant įvertinti skirtingų rizikos faktorių pokyčių įtaką, sumodeliuotos scenarijų analizės. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, sekantys scenarijai buvo paskaičiuoti ir išanalizuoti:

- Katastrofinis scenarijus – katastrofinė žala didžiausioje grupinėje gyvybės draudimo sutartyje;
- COVID-19 neigiamą įtaką bendrovei (išaugusi kritinių ligų susirgimo tikimybė, nedarbo padidėjimas, operacinės išlaidos organizuojant nuotolinį darbą, didžiausių VP kredito reitingų sumažėjimas vienu investiciniu reitingu, akcijų rinkos nestabilumas);
- Klimato kaitos testas, kuris skaidomas į:

Pasaulinės temperatūros kilimas išlieka žemiau 2°C, ne daugiau kaip 1,5°C:

- 5 m. prognozė: akcijų kainų kritimas 30%, nutraukimų padidėjimas 10%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 5%;
- 10 m. prognozė: akcijų kainų kritimas 30%, nutraukimų padidėjimas 20%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 10%;
- 20 m. prognozė: akcijų kainų kritimas 30%, nutraukimų padidėjimas 30%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%;

Pasaulinės temperatūros kilimas viršija 2°C:

- 5 m. prognozė: palūkanų normų kreivės sumažėjimas -100 b.p., naftos ir energetikos įmonių kredito skirtumo padidėjimas: AAA reitingo - 150 b.p., AA - 170 b.p., A - 200 b.p., BBB - 300 b.p., BB ir žemesnio reitingo - 400 b.p., akcijų kainos sumažėjimas 20%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%, kredito reitingo sumažėjimas per vieną reitingą;
- 10 m. prognozė: palūkanų normų kreivės sumažėjimas -150 b.p., naftos ir energetikos įmonių kredito skirtumo padidėjimas: AAA reitingo - 150 b.p., AA - 170 b.p., A - 200 b.p., BBB - 300 b.p., BB ir žemesnio reitingo - 400 b.p., akcijų kainos sumažėjimas 30%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%, kredito reitingo sumažėjimas per vieną reitingą;
- 20 m. prognozė: palūkanų normų kreivės sumažėjimas -200 b.p., naftos ir energetikos įmonių kredito skirtumo padidėjimas: AAA reitingo - 150 b.p., AA - 170 b.p., A - 200 b.p., BBB - 300 b.p., BB ir žemesnio reitingo - 400 b.p., akcijų kainos sumažėjimas 40%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%, kredito reitingo sumažėjimas per vieną reitingą;
- Palūkanų normų kritimo, nuosavybės vertybinių popierių ir padidėjusio nutraukimo lygio scenarijus;
- Palūkanų normų kilimo, nuosavybės vertybinių popierių ir padidėjusio nutraukimo lygio scenarijus;
- Vyriausybės skolos vertybinių popierių scenarijus - scenarijus įvertino kapitalo poreikį visiems vyriausybės vertybiniais popieriais nepriklausomai nuo išleidimo valiutos;
- Operacinės rizikos scenarijus - scenarijus nagrinėjo įtaką Bendrovės mokumo situacijai, tuo atveju jei Bendrovė gautų 2 proc. ankstesnių finansinių metų bendros metinės apyvartos baudą dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento pažeidimo.

2023 metais Bendrovės scenarijų analizės rezultatai pateikiami lentelėje:

Scenarijus	Rizikos kategorija	Įtaka mokumo koeficientui p. p.
Katastrofinis scenarijus	Draudimo rizika	-4%
Klimato kaitos rizika	Rinkos ir draudimo rizikos	
5 m. prognozė: akcijų kainų kritimas 30%, nutraukimų padidėjimas 10%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 5%;	Rinkos ir draudimo rizikos	-3%
10 m. prognozė: akcijų kainų kritimas 30%, nutraukimų padidėjimas 20%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 10%;	Rinkos ir draudimo rizikos	-6%
20 m. prognozė: akcijų kainų kritimas 30%, nutraukimų padidėjimas 30%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%;	Rinkos ir draudimo rizikos	-16%
Pasaulinės temperatūros kilimas viršija 2°C:	Rinkos ir draudimo rizikos	
5 m. prognozė: palūkanų normų kreivės sumažėjimas -100 b.p., naftos ir energetikos įmonių kredito skirtumo padidėjimas: AAA reitingo - 150 b.p., AA - 170 b.p., A - 200 b.p., BBB - 300 b.p., BB ir žemesnio reitingo - 400 b.p., akcijų kainos sumažėjimas 20%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%, kredito reitingo sumažėjimas per vieną reitingą;	Rinkos ir draudimo rizikos	-36%
10 m. prognozė: palūkanų normų kreivės sumažėjimas -150 b.p., naftos ir energetikos įmonių kredito skirtumo padidėjimas: AAA reitingo - 150 b.p., AA - 170 b.p., A - 200 b.p., BBB - 300 b.p., BB ir žemesnio reitingo - 400 b.p., akcijų kainos sumažėjimas 30%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%, kredito reitingo sumažėjimas per vieną reitingą;	Rinkos ir draudimo rizikos	-63%
20 m. prognozė: palūkanų normų kreivės sumažėjimas -200 b.p., naftos ir energetikos įmonių kredito skirtumo padidėjimas: AAA reitingo - 150 b.p., AA - 170 b.p., A - 200 b.p., BBB - 300 b.p., BB ir žemesnio reitingo - 400 b.p., akcijų kainos sumažėjimas 40%, mirtingumo ir sergamumo padidėjimas 20%, kredito reitingo sumažėjimas per vieną reitingą;	Rinkos ir draudimo rizikos	-96%
Palūkanų normos rizika (+200bp) + Akcijų kainų rizika (-50%) + galiojimo pabaigos rizika (+80%)	Rinkos rizika	10%
Palūkanų normos rizika (+100bp) + Akcijų kainų rizika (-50%) + galiojimo pabaigos rizika (+80%)	Rinkos rizika	8%
Palūkanų normos rizika (-200bp) + Akcijų kainų rizika (-50%) + galiojimo pabaigos rizika (+80%)	Rinkos rizika	-7%
Palūkanų normos rizika (-100bp) + Akcijų kainų rizika (-50%) + galiojimo pabaigos rizika (+80%)	Rinkos rizika	4%
Vyriausybės skolos vertybinių popierių rizika	Rinkos rizika	-15%
Operacinės rizikos scenarijus	Operacinė rizika	-2%

24 lentelė. Scenarijų analizės rezultatai

D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS

Vadovaujantis Mokumo Deleguotuoju reglamentu Bendrovė turta ir įsipareigojimus Mokumo tikslais vertina taip:

- turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsikeisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis;
- įsipareigojimai įvertinami suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys sąžiningos konkurencijos sąlygomis galėtų juos perleisti viena kitai arba apmokėti.

Bendrovė vertindama turta ir įsipareigojimus laikosi toliau nustatytos vertinimo hierarchijos ir atsižvelgia į turto arba įsipareigojimų savybes, jei rinkos dalyviai nustatydami turto arba įsipareigojimų kainą vertinimo dieną atsižvelgtų į tas savybes.

Pagal numatytąjį vertinimo metodą draudimo ir perdraudimo įmonės turta ir įsipareigojimus vertina naudodamos to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Kai to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamų rinkos kainų aktyvioje rinkoje naudoti neįmanoma, Bendrovė turta ir įsipareigojimus vertina atsižvelgdama į skirtumus patikslintas panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje. Patikslinimai atspindi turtui ar įsipareigojimams būdingus veiksnius: būklę, vietą, įvesties duomenų mastą ar pačių rinkų, kuriose stebimi įvesties duomenys, mastą.

Bendrovė naudoja kotiruojamas rinkos kainas remdamasi aktyvioms rinkoms skirtais kriterijais. Jei kriterijai netenkinami, taikomi alternatyvūs vertinimo metodai, kuriuos naudojant daugiau naudojami rinkos įvesties duomenys.

Taikydama alternatyvius vertinimo metodus, Bendrovė taiko vertinimo metodiką, kuri grindžiama:

- rinkos metodu - naudojamos kainos ir kita atitinkama informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties arba panašaus turto, įsipareigojimų arba turto ir įsipareigojimų grupės;
- pajamų metodu, pagal kurį būsimos sumos (pvz., pinigų srautai, pajamos arba išlaidos), perskaičiuojamos į vieną dabartinę sumą, traktuojamą tikrąja verte;
- išlaidų metodu, kuris atspindi sumą, kurios reikėtų turto naudojimo pajėgumui pakeisti.

Priedo S.02.01.02 lentelėje pateikiamas Bendrovės Mokumas II balansas ataskaitos dienai. Šiame skyriuje toliau pateikiami atskirų Bendrovės turimo turto ir įsipareigojimų pozicijų vertinimo principai: nekilnojamojo turto (kito, nei laikomas nuosavoms reikmėms), investicijų į dukterines ir asocijuotas įmones, paskolų, užtikrintų nekilnojamu turto ir perdraudimo veiklos gautinų sumų. Priemonių, kurių Bendrovė ataskaitos dienai neturėjo, vertinimo principai nėra pateikiami.

D.1 Turtas

Mokumo tikslais Bendrovės vertinamo turto metodika atitinka 2009/138/EB direktyvos 75 straipsnį. Turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsikeisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis.

D.1.1 Atidėtos įsigijimo sąnaudos, prestižas ir kitas nematerialusis turtas

Bendrovė nevertina atidėtų įsigijimo sąnaudų, prestižo ir kito nematerialiojo turto, nebent nematerialųjį turta galima parduoti atskirai ir draudimo įmonė gali įrodyti, kad egzistuoja to paties ar panašaus turto vertė – tokiu atveju turtas vertinamas tikrąja verte.

D.1.2 Atidėtieji mokesčiai

Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins mokestinį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri, tikėtina, ateityje sumažins mokestinį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei laikinieji skirtumai yra susiję su prestižu (arba neigiamu prestižu), arba jei

nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai neturi įtakos nei mokestiniam, nei finansiniam pelnui.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas balanso sudarymo dienai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Bendrovė ateityje turės pakankamai mokestinio pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną. Reikšmingi vadovybės sprendimai yra reikalingi apibrėžti atidėtojo pelno mokesčio turto sumas, kurios gali būti pripažintos, remiantis tikėtiniu būsimųjų apmokestinamų pelnų laikotarpiu ir dydžiu, ir būsimomis mokesčių planavimo strategijomis.

Vadovaujantis Deleguotojo reglamento 15 straipsnio 2 dalimi, Bendrovė sudaro atidėtųjų mokesčių įsipareigojimus, remdamasi skirtumu tarp priskirtų turtui ir įsipareigojimams verčių, įvertintų pagal Mokumas II direktyvą ir verčių, įvertintų mokesčių tikslais. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra vertinami jų apskaičiavimui įvertinto skirtumo dydį mažinant sukauptu mokestiniu nuostoliu ataskaitos datai, tačiau ne daugiau nei 70 proc. apmokestinamojo pelno (pagal Pelną mokesčio įstatymo 30 str. 4 dalį) ir taikant 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

D.1.3 Nekilnojamasis ir materialusis turtas, laikomas nuosavoms reikmėms

Nekilnojamąjį ir materialųjį turtą, laikomą nuosavoms reikmėms, sudaro nekilnojamasis turtas nuosavoms reikmėms, ilgalaikis materialusis turtas bei materialusis turtas ir atsargos.

Ilgalaikis materialusis turto, materialiojo turto ir atsargų vertė Mokumas II tikslais yra laikoma lygi nuliui.

Pastatai ir statiniai apskaitomi tikrąja verte, apskaičiuota naudojant palyginamąjį metodą. Pastatų ir statinių tikrosios vertės nustatymas vykdomas užsakant konsultaciją dėl turto vertinimo metų pabaigoje. Esant žymesniems nekilnojamojo turto rinkos svyravimams turto vertinimas turi būti atliekamas ne rečiau kaip kas pusmetį.

D.1.4 Investicijos

D.1.4.1 Akcijos

Listinguojamos akcijos yra vertinamos tikrąja verte, kuri nustatoma pagal uždarymo kainas aktyvioje rinkoje. 2021 metais Bendrovė akcijų portfelio neturėjo, tačiau nedidelę investicijų portfelio dalį sudaro akcijų, esančių gyvybės draudimo investavimo kryptyse dalis, kuri viršija su indeksu ir investiciniais vienetais susijusį gyvybės draudimo techninį atidėjinį.

D.1.4.2 Skolos vertybiniai popieriai

Finansinės būklės ataskaitos sudarymo dieną skolos vertybinių popierių tikroji vertė yra vertinama pagal viešai skelbiamą vidutinę (Mid) kainą Bloomberg informacinėje duomenų bazėje – Bloomberg Generic Pricing (BGN). Jei BGN kaina neskelbiama, naudojama Bloomberg informacinės duomenų bazės skelbiama vidutinė (Mid) kaina (kaina teikėjo kotiruotės) arba kaina, įvertinta naudojant vertinimo modelį.

Bendrovės investicijų portfelyje nelistinguojamų skolos vertybinių popierių nėra.

D.1.4.3 Investiciniai fondai

Investiciniai fondai yra vertinami tikrąja verte, kaip ir nurodyta Direktyvos 2009/138/EB 75 straipsnio 1 dalies a punkte.

D.1.4.4 Indėliai kredito įstaigose

Terminuotiesiems indėliams kredito įstaigose priskiriami visi terminuotieji indėliai nepriklausomai nuo jų termino (išskyrus vienos nakties indėlius, kurie priskiriami pinigams ir pinigų ekvivalentams). Indėliai kredito įstaigose apskaitomi įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Vertės sumažėjimo nuostoliai apskaičiuojami, kai tampa žinoma, kad indėlio grąžinimas yra abejotinas. Palūkanų pajamos kaupiamos naudojant apskaičiuotą palūkanų normą per visą indėlio galiojimo laikotarpį. Sukauptos indėlių palūkanos atvaizduojamos kartu su indėlių likutine verte.

2023 metais tiesioginių indėlių bankuose Bendrovė neturėjo, tačiau nedidelę investicijų portfelio dalį pirmame metų pusmetyje sudarė indėlių, esančių gyvybės draudimo investavimo kryptyse dalis, kuri viršija su indeksu ir investiciniiais vienetais susijusį gyvybės draudimo techninį atidėjinį.

D.1.4.5 Kitos investicijos

Kitas investicijas sudaro visos kitos tikraja verte vertinamos investicijos, nepaminėtos ankstesniuose punktuose.

D.1.5 Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos

Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos yra vertinamos tikraja verte pagal investicinių fondų valdytojų paskelbtas vertes. Kitas turtas, susijęs su šiomis investicijomis:

- Grynieji pinigai, vertinami tikraja verte;
- Gautinos sumos, vertinamos mokėtina suma, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

D.1.6 Gautinos sumos

Gautinos sumos yra apskaitomos jų atsiradimo momento verte. Balanso sudarymo dieną gautinos sumos yra lygios mokėtinai sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius. Blogų ar abejotinių sumų nurašoma suma įvertinama ekonominės ir finansinės skolininkų būklės analizės metu, taip pat vertinant gautinų sumų termino trukmę bei atsižvelgiant į įmonės patirtį, įvertinant tikimybę atgauti gautinas sumas. Draudėjų gautinos sumos įtakoja draudimo įsipareigojimų vertinimą pagal naująjį apskaitos standartą, todėl finansinėse ataskaitose turto dalyje neapskaitomos.

D.1.6.1 Draudimo veiklos gautinos sumos

Draudimo ir tiesioginio perdraudimo gautinos sumos bei gautinos sumos iš draudimo tarpininkų apima tik suėjusio termino gautinas sumas. Dalimis mokamų įmokų gautinos sumos yra apskaitytos tiksliausio techninių atidėjinių įverčio pinigų srautų apskaičiavime. Draudimo veiklos ir tarpininkų gautinos sumos dėl savo trumpos trukmės yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

D.1.6.2 Kitos gautinos sumos

Kitos gautinos sumos apima gautinas sumas iš kitos Bendrovės veiklos, pavyzdžiui, agentinės veiklos gautinas agentavimo komisinio, turto nuomos gautinas sumas, kitas su draudimo veikla nesusijusias gautinas sumas iš darbuotojų, tarpininkų, draudėjų. Balanso sudarymo dieną kitos gautinos sumos yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

D.1.7 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai kelyje ir pinigai bankų sąskaitose bei kitos trumpalaikės, iki trijų mėnesių (nuo sutarties sudarymo datos), labai likvidžios investicijos (išskyrus ilgesnius nei vienos nakties indėlius, kurie priskiriami indėliams kredito įstaigose), kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

D.1.8 Kitas turtas

Kitas turtas apima kitas ateinančio laikotarpio sąnaudas – t.y. iš anksto sumokėtas sumas už turto draudimą, metines licencijų palaikymo sąnaudas, patalpų nuomą. Balanso sudarymo dieną kitas turtas yra lygus nuliui, nebent turtą galima parduoti atskirai ir draudimo įmonė gali įrodyti, kad egzistuoja to paties ar panašaus turto vertė, arba turto įsigijimo sutarties nutraukimo sąlygose yra numatyta dalies turto išpirkimo galimybė – tokiu atveju turtas vertinamas tikraja verte.

D.2 Įsipareigojimai

D.2.1 Techniniai atidėjiniai

Techniniai atidėjiniai dengia visus draudimo ir perdraudimo įsipareigojimus draudėjams ir naudos gavėjams, kylančius iš draudimo ar perdraudimo sutarčių. Apskaičiuojami techniniai atidėjiniai yra suderinti su turto ir kitų įsipareigojimų vertinimu, rinka bei tarptautine apskaita. Techninių atidėjinių skaidymas pagal Mokumas II draudimo rūšis pateikiamas lentelėje apačioje bei Priedo S.12.01.02 lentelėje.

Techninių atidėjinių dydis yra lygus tiksliausio įverčio, techninio atidėjinio, skaičiuojamo kaip visuma, ir rizikos maržos sumai.

Naudojami techninių atidėjinių vertinimo supaprastinimai nekelia jokios reikšmingos rizikos. Vertinant techninius atidėjinius nebuvo naudojamos jokios ilgalaikių garantijų korekcijos, nebuvo taikomos pereinamojo laikotarpio priemonės, suderinimo ir svyravimo korekcijos.

	Tiksliausias įvertis	TA, skaičiuojamas kaip visuma	Rizikos marža	Techniniai atidėjiniai, VISO
D. Gyvybės draudimo įsipareigojimai				
29. Sveikatos draudimas	-17 329		5 206	-12 123
30. Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį	29 555		1 318	30 874
31. Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas	-35 227	49 498	5 515	19 785
32. Kitas gyvybės draudimas	-453		80	-372
Iš viso:	-23 453	49 498	12 119	38 163

25 lentelė. Techniniai atidėjiniai pagal draudimo rūšis 2023-12-31, tūkst. Eur

Pagrindinės techninių atidėjinių vertinimui naudojamos prielaidos yra: draudimo rizikų nuostolingumas (mirtingumas ir sergamumas), administracinės ir įsigijimo sąnaudos, nutraukimų lygis, nerizikingų palūkanų norma.

Techninių atidėjinių jautrumas naudojamiems parametrams bei jų neapibrėžtumai yra vertinamas tiek pagal kiekybinius rodiklius, tiek pagal kokybinius. Lentelėje apačioje pateikiama analizė, kiek techniniai atidėjiniai yra jautrūs prielaidose naudojamų draudimo rizikos parametru pasikeitimui 10 proc. Visais atvejais techninių atidėjinių pokytis neviršijo 10 proc. Tuo tarpu pakeitus finansinės rizikos parametru – nerizikingų palūkanų normą – 100 bazinių punktų, įtaka techniniams atidėjiniams yra ženklėsnė ir siekia 7 proc.

Kokybinis prielaidų neapibrėžtumo ir reikšmingumo lygio įvertinimas yra atliekamas tiek atsižvelgiant į kiekybinio vertinimo rezultatus, tiek prielaidų analizės rezultatus. Mirtingumo, sergamumo ir išlaidų parametru istorinių verčių lygis bėgant laikui smarkiai nesvyruoja, atsirandantys nuokrypiai paaiškinami išskirtiniais įvykiais ar atsitiktine šių dydžių prigimtimi. Tuo tarpu nutraukimų istorinis lygis svyruoja kur kas ženkliau ir nustatyti parametru dydį yra sudėtingiau, nes kiekvienais metais atsiranda nuokrypių į kurią nors pusę, stebima priklausomybė nuo makroekonominių faktorių, tačiau išsamesnė statistinė analizė yra ribojama nepakankamo duomenų kiekio. Tad nutraukimų prielaidos neapibrėžtumo lygis yra vidutinis. Nerizikingų palūkanų normų kreivė yra pateikiama EIOPA institucijos, tačiau atsižvelgiant į pastovų jos kitimą laike ir jos didelę įtaką diskontuojamiems pinigų srautams, šios prielaidos neapibrėžtumo lygis irgi vertinamas kaip vidutinis. Išleidžiamų pinigų laiko prielaida apibrėžia skirtumą tarp prognozuojamo įvykio datos ir išmokos datos. Gyvybės draudimo žalų vėlavimas nėra didelis, modeliuojami įvykiai mėnesio tikslumu, tad nesutapimai tarp prognozuojamo įvykio datos ir išmokos datos nelaikomi reikšmingais.

Būsimo valdymo veiksmai laikomi riziką mažinančiu veiksmu, tačiau jų imamas ne iš karto pasireiškus rizikai, todėl jų svarba auga bėgant laikui. Neapibrėžtumo lygis laikomas vidutinis, nes būsimo valdymo veiksmai nėra konkretūs, nėra iš anksto tiksliai apibrėžti. Be to, testavime nepalankiausiomis sąlygomis nenumatoma jokių būsimo valdymo veiksmų pasikeitimo įvykus įvykiui, tad įvykio įtaka gali būti pervertinama.

Kita neapibrėžta prielaida yra susijusi su naujų sutarčių apimčių prognoze. Augant Bendrovės sutarčių portfeliui, naujų sutarčių dalis jame mažėja, todėl reikšmingumo lygis šiuo metu vertinamas kaip vidutinis. Naujų pardavimų lygis yra ganėtinai neapibrėžtas ir gali priklausyti ne tik nuo ekonominės situacijos, tačiau ir nuo politinių sprendimų, ką ir buvo galima stebėti pastaraisiais metais.

Naujai vertinama tvarumo rizika apima riziką dėl tvarių investicijų ar kainodaroje taikomų prielaidų, priklausančių nuo aplinkos, socialinių ar valdysenos rizikų, tačiau gyvybės draudimo produktų techninių atidėjinių vertinimui ši rizika nėra stebima kaip aukšto reikšmingumo lygio; neapibrėžtumo lygis irgi vertinamas kaip žemas.

Assumption	Reikšmingumo lygis	Neapibrėžtumo lygis
Mirtingumo	vidutinis	žemas
Sergamumo	vidutinis	žemas
Nutraukimų	vidutinis	vidutinis
Išlaidų	vidutinis	low
Nerizikingos palūkanų normos	aukštas	vidutinis
Išleidžiamų pinigų laikas	žemas	žemas
Būsimų valdymo veiksmų	vidutinis	vidutinis
Naujų sutarčių apimčių	vidutinis	vidutinis
Tvarumo	vidutinis	vidutinis

26 lentelė. Techninių atidėjinių jautrumas prielaidų pasikeitimui

D.2.1.1 Tiksliausias įvertis

Tiksliausias įvertis atitinka būsimųjų pinigų srautų tikėtiną svertinį vidurkį, atsižvelgiant į numatomą būsimųjų pinigų srautų dabartinę vertę, taikant atitinkamą nerizikingų palūkanų normų struktūrą pagal terminą.

Apskaičiuojant tiksliausią įvertį naudojama pinigų srautų prognozė apima visus pinigų srautus, susijusius su galiojančiomis draudimo ir perdraudimo sutartimis:

- mokamas išmokas draudėjams ir naudos gavėjams;
- mokėjimus, kuriuos draudimo arba perdraudimo įmonė atliks teikdama natūra mokamas sutartines išmokas;
- išlaidų, nurodytų Direktyvos Mokumas II 78 straipsnio 1 punkte, mokėjimus;
- mokamas įmokas ir dėl tų įmokų atsirandančius papildomus pinigų srautus;
- draudimo arba perdraudimo įmonės ir tarpininkų tarpusavio mokėjimus, susijusius su draudimo arba perdraudimo įsipareigojimais;
- draudimo arba perdraudimo įmonės ir investicinių įmonių tarpusavio mokėjimus, susijusius su sutartimis, kurių išmokos susietos su indeksu ir investiciniais vienetais;
- mokėjimus už antrinį panaudojimą ir subrogaciją, jei jie nelaikomi atskiru turtu ar įsipareigojimais pagal tarptautinius apskaitos standartus, patvirtintus Europos Komisijos pagal Europos Parlamento ir tarybos Reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 tarptautinių apskaitos standartų taikymo;
- mokesčių mokėjimus, kuriuos apmoka arba apmokės draudėjai arba kurie reikalingi draudimo arba perdraudimo įsipareigojimams įvykdyti.

Naudojamos pinigų srautų prognozės yra rengiamos atskirai kiekvienai draudimo sutarčiai. Draudėjui numatyti galimybių nustatyti, atnaujinti, išplėsti, padidinti arba tęsti draudimo arba perdraudimo apsaugą nėra, todėl viso portfelio sutarties ribos sutampa su sutarties galiojimo trukme, išskyrus tuos atvejus, kai Bendrovė turi teisę peržiūrėti sudarytos draudimo sutarties mokamą įmoką atsižvelgiant į nuostolingumą (pvz. grupinio darbuotojų draudimo sutartyse).

Pinigų srautai tiksliausio įverčio radimui yra modeliuojami pagrindinėms draudimo produktų grupėms. Sutarčių, kurių produktų neapima pinigų srautų modelis, techninių atidėjinių tiksliausias įvertis lygus matematiniam techniniam atidėjiniui pagal verslo apskaitos standartus.

Draudimo produktai priskiriami vienai iš keturių draudimo rūšių:

- Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas;
- Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį;
- Kitas gyvybės draudimas;
- Sveikatos draudimas, apskaičiuojamas pagal panašius į gyvybės draudimo metodus.

Gyvybės draudimo įsipareigojimai priskiriami tokiai draudimo rūšiai, kuri labiausiai atitinka kylančių rizikų techninę prigimtį. Sutartys, pagal kurias draudėjai prisiima investavimo riziką, priskiriamos su indeksu ir investiciniais vienetais susietam draudimui. Sutartys, turinčios pelno paskirstymą, yra priskiriamos prie draudimo, suteikiančio gauti pelno dalį. Kitos sutartys be galimybės gauti pelno, yra priskiriamos prie kito gyvybės draudimo. Be to, papildantieji draudimai (kritinių ligų, mirties nuo nelaimingų atsitikimų, nelaimingų atsitikimų ir darbingumo netekimo) yra atskiriami nuo pagrindinės sutarties ir priskiriami prie sveikatos draudimo, apskaičiuojamo pagal panašius į gyvybės draudimo metodus.

Išmokų atidėjinį įvykusioms žaloms apmokėti sudaro atidėjiniai įvykusioms ir praneštomis bei įvykusioms, bet dar nepraneštomis žaloms apmokėti, taip pat atidėjinys įvykusių žalų sureguliuavimo sąnaudoms. Laikoma, kad išmokų atidėjinys sutampa su patirtų žalų įsipareigojimu, sudaromu pagal verslo apskaitos principus.

Pinigų srautų diskontavimui naudojama EIOPA skelbiama euro nerizikingų palūkanų normų struktūra pagal terminą. Nei suderinimo, nei svyravimo korekcija nenaudojama.

D.2.1.2 Rizikos marža

Rizikos marža užtikrina, jog techniniai atidėjiniai būtų lygūs sumai, kurios draudimo ir perdraudimo įmonės galėtų reikalauti, siekdamas perimti ir įvykdyti draudimo bei perdraudimo įsipareigojimus. Rizikos marža apskaičiuojama aproksimuojant visą kiekvienų būsimų metų mokumo kapitalo reikalavimą, naudojant būsimų metų įverčio ir vertinimo dienos įverčio santykį.

D.2.1.3 Techninis atidėjinys, skaičiuojamas kaip visuma

Kaip visuma skaičiuojamų techninių atidėjinių vertė yra nustatoma remiantis finansinių priemonių, naudotų atliekant pakartojimą, rinkos kaina. Šis atidėjinys yra sudaromas tik su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo sutarčių portfeliui, t.y. investiciniam gyvybės draudimui. Pinigų srautai, susieti su draudimo įsipareigojimais, priklausantys nuo tikimybės, kad draudėjai pasinaudos sutartyse numatytais pasirinkimo galimybėmis, priklausantys nuo mirtingumo, invalidumo, ligų ir sergamumo lygio, taip pat visos išlaidos, kurios bus patirtos vykdant draudimo ir perdraudimo įsipareigojimus, yra vertinami sudarant su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo tiksliausią techninio atidėjinio įvertį.

D.2.1.4 Perdraudimo ir persidraudimo veiklos turtas / įsipareigojimai

Gyvybės draudimo, mirties nuo nelaimingų atsitikimų, kritinių ligų ir darbingumo netekimo rizikos yra persidraudžiamos perviršio persidraudimu, kai perdraudikas apmoka išmokos dalį, viršijančią persidraudimo sutartyje numatytą sumą.

Perdraudimo ir persidraudimo veiklos turtą sudaro perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose, apskaičiuota remiantis tokiais pačiais principais kaip ir techniniai atidėjiniai. Perdraudikams tenkanti techninių atidėjinių dalis nustatoma pagal atitinkamų persidraudimo sutarčių sąlygas prognozuojant perduodamos rizikos pinigų srautus – perdraudimo įmokas, išmokas, išlaidas. Taikomos tokios pačios prielaidos kaip ir techninių atidėjinių skaičiavimui.

Sutarčių su specialiosios paskirties įmonėmis sudaryta nėra.

D.2.1.5 Reikšmingi skirtumai tarp techninių atidėjinių pagal TFAS ir Mokumas II

Pagal įsigaliojusius TFAS 17, techninius atidėjinius sudaro Patirtų žalų įsipareigojimas bei Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimas, kuriuos savo ruožtu sudaro Dabartinė būsimų pinigų srautų vertė, Rizikos korekcija bei Sutarties paslaugų marža. Lyginant su Mokumas II techniniais atidėjimais, Patirtų žalų įsipareigojimas atitinka Žalų atidėjinį, Rizikos korekcija atitinka Rizikos maržą, o Dabartinė būsimų pinigų srautų vertė atitinka Tiksliausio įverčio techninį atidėjinį (atsižvelgiant į skirtumus modeliuojant draudimo sutarčiai tenkančias išlaidas bei diskontavimui naudojamas palūkanų normas). Tuo tarpu Sutarties paslaugų marža atitiks Mokumas II balanse neturi, visi būsiami sutarties pelnai atvaizduojami Mokumas II Nuosavybėje, ir tai sudaro pagrindinį skirtumą tarp bendro techninių atidėjinių dydžio pagal TFAS 17 ir Mokumas II.

	Techniniai atidėjiniai pagal Mokumas II	Techniniai atidėjiniai pagal TFAS	Skirtumas
D. Gyvybės draudimo įsipareigojimai			
29. Sveikatos draudimas	-12 123	0	12 123
30. Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį	30 874	36 642	5 769
31. Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas	19 785	35 653	15 868
32. Kitas gyvybės draudimas	-372	-174	198
33. Iš ne gyvybės draudimo sutarčių atsirandantys anuitetai, susiję su sveikatos draudimo įsipareigojimais	0	0	0
34. Iš ne gyvybės draudimo sutarčių atsirandantys anuitetai, susiję su draudimo įsipareigojimais, išskyrus sveikatos draudimo įsipareigojimus	0	0	0
Iš viso:	38 163	72 121	33 958

27 lentelė. Techninių atidėjinių 2023-12-31 pagal Mokumas II ir TFAS palyginimas

D.2.2 Kiti įsipareigojimai

D.2.2.1 Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla

Įsipareigojimus, susijusius su draudimo veikla, sudaro mokėtinos sumos draudėjams ir draudimo tarpininkams, pavyzdžiui, komisiniai, grąžintinos draudimo įmokos. Draudimo ir tiesioginio perdraudimo mokėtinas sumas apima tik tie mokėjimai, kurių terminas yra jau suėjęs. Būsimos mokėtinos sumos yra įvertintos skaičiuojant tiksliausio techninių atidėjinių įverčio pinigų srautus. Dėl trumpos trukmės draudėjams ir tarpininkams mokėtinos sumos yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai.

D.2.2.2 Įsipareigojimai, susiję su perdraudimo ir persidraudimo veikla

Įsipareigojimus, susijusius su perdraudimo ir persidraudimo veikla, sudaro mokėtinos sumos perdraudikams, kurių terminas yra suėjęs.

D.2.2.3 Kitos mokėtinos sumos

Kitos mokėtinos sumos apima mokėjimus darbuotojams, tiekėjams, valstybės institucijoms. Kitų įsipareigojimų straipsnyje apskaitytas ir sudarytas atostogų rezervas. Balanso sudarymo datai kitos mokėtinos sumos vertinamos mokėtina/įsipareigojimo suma.

D.2.2.4 Kiti įsipareigojimai - sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos

Sukauptos sąnaudos ir ateinančio laikotarpio pajamos sudaro kitus įsipareigojimus. Sukauptos sąnaudos sudaro ataskaitiniam laikotarpiui priskirtinas sąnaudas, kurios nebuvo apskaitytos kaip įsipareigojimai ar atidėjimai. Balanso sudarymo datai kiti įsipareigojimai vertinami mokėtina/įsipareigojimo suma. Ateinančio laikotarpio pajamų Bendrovė 2021 m. gruodžio 31 d. neturėjo.

D.3 Metodų ir prielaidų vertinimo pagal TFAS ir MII skirtumų aprašymas

Didžioji dalis balansinių straipsnių, vertinant finansinės atskaitomybės pagal TFAS ir mokumo tikslais metodais, nekinta. Pagrindiniai skirtumai tarp metodų ir prielaidų, kuriuos Bendrovė naudoja vertinimui mokumo tikslais ir finansinių ataskaitų vertinimui atlikti, atsiranda tose turto rūšyse, kurios finansinėse ataskaitose yra apskaitomos ne tikraja, o amortizuota ar įsigijimo verte, apskaičiuotų palūkanų normos metodu.

Straipsnis	TFAS naudojamas vertinimo metodas	Mokumo tikslais naudojamas vertinimo metodas
Atidėtos įsigijimo sąnaudos	Draudimo sutartims nepripažįstama, vertė lygi 0 Investiciniams kontraktams atidėtos įsigijimo sąnaudos skaičiuojamos kiekvienai sutarčiai atskirai, komisinį atlygį pripažįstant sąnaudomis per 5 metus pagal Bendrovės patvirtintą tvarką atsižvelgiant į draudimo produkto taikomus įmokos mokesčius.	Nepripažįstama, vertė lygi 0
Nematerialusis turtas	Bendrovės nematerialųjį turtą sudaro programinė įranga ir įsigytos teisės (licencijos programinei įrangai). Nematerialusis turtas, kurio įsigijimo savikaina yra ne mažesnė nei 100 eurų, yra priskiriamas ilgalaikiam nematerialiajam turtui.	Nepripažįstama, vertė lygi 0
Amortizuota savikaina vertinami skolos vertybiniai popieriai	Ilgalaikis nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Amortizacija yra skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą per įvertintą turto naudingo tarnavimo laiką, kuris programinei įrangai ir licencijoms yra 3 – 4 metai. Ilgalaikio nematerialiojo turto vertės sumažėjimo, turto nurašymo nuostoliai bei amortizacijos sąnaudos priskiriamos Bendrovės veiklos sąnaudoms. Vertinimas amortizuota savikaina atitinka Bendrovės verslo modelį ir tikslus, išlaikyti skolos vertybinius popierius iki išpirkimo, siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus. Bendrovė skolos vertybinių popierių įsigijimo metu nustato atitinkamą jų grupavimą, t.y. vertinimą amortizuota savikaina, ar vertinimą tikraja verte, jos pokytį pripažįstant pelne (nuostoliuose).	Tikroji rinkos vertė
	Investicijos apskaitoje yra pripažįstamos sandorio dieną ir pirmiausia apskaitomos įsigijimo savikaina. Skolos vertybiniai popieriai, kuriuos Bendrovė ketina ir turi galimybę laikyti iki išpirkimo termino, yra apskaitomi amortizuota savikaina, nustatyta naudojant apskaičiuotų palūkanų normos metodą, atėmus bet kokius pripažintus vertės sumažėjimo nuostolius, kurie atspindi neatgaunamas sumas. Metinė gautų nuolaidų ar vertės perviršio įsigyjant vertybinius popierius, laikomus iki išpirkimo termino, amortizacija yra kaupiama su kitomis investicijų pajamomis (sąnaudomis) per visą investicijų terminą tokiu būdu, jog pripažįstamos pajamos (sąnaudos) yra pastovios ir tolygios per visą investicijų laikotarpį.	
Pastatai ir statiniai	Pastatai ir statiniai apskaitomi perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir turto vertės sumažėjimą, jei tokių yra.	Tikroji rinkos vertė

Materialusis turtas	Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai, išskyrus pastatus, yra apskaitomi įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio po nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų įvedimo į eksploataciją ir yra skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo metodą per įvertintą turto naudingo tarnavimo laiką. Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai, įsigyti išperkamosios nuomos būdu, yra nudėvimi per naudingo tarnavimo laikotarpį, taikant tą patį nusidėvėjimo skaičiavimo metodą kaip ir nuosavam turtui.	Nepripažįstama (išskyrus pastatus ir statinius), vertė lygi 0
Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	Vertinama pagal TFAS apskaitos principus.	Vertinama kartu su techninių atidėjinių tiksliausiu įverčiu
Kitas turtas	Kitas turtas apima kitas ateinančio laikotarpio sąnaudas – t.y. iš anksto sumokėtas sumas už turto draudimą, metines licencijų palaikymo sąnaudas, patalpų nuomą. Balanso sudarymo dieną kitas turtas yra vertinamas tikrąja verte, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.	Nepripažįstama, Vertė lygi 0
Techniniai atidėjiniai	Vertinami pagal TFAS apskaitos principus.	Lygūs tiksliausio įverčio, techninio atidėjinio, skaičiuojamo kaip visuma, ir rizikos maržos sumai
Atidėtieji mokesčiai	Nepripažįstama, Vertė lygi 0	Sudaromi remiantis skirtumu tarp priskirtų turtui ir įsipareigojimams verčių, įvertintų pagal Mokumas II ir verčių, įvertintų mokesčių tikslais

28 lentelė. Vertinimo prielaidų pagal Mokumas II ir TFAS kokybinis palyginimas

Didžiausi kiekybiniai skirtumai tarp turto bei įsipareigojimų pozicijų pagal TFAS ir Mokumas II atsiranda dėl techninių atidėjinių metodikos skirtumų, atidėtųjų įsigijimo sąnaudų nurašymo bei sudaryto atidėtųjų mokesčių įsipareigojimo.

Straiptas	Vertinimas TFAS tikslais	Vertinimas Mokumas II tikslais	Skirtumas (TFAS - MII)
Turtas			
Atidėtos įsigijimo sąnaudos	454	0	454
Nematerialusis turtas	1 035	0	1 035
Materialusis turtas	99	0	99
Iki išpirkimo laikomi skolos vertybiniai popieriai	42 392	39 699	2 693
Pastatai ir statiniai	1 814	1 412	403
Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	0	-1 030	1 030
Kitas turtas	131	0	131
Įsipareigojimai			
Techniniai atidėjiniai	72 121	38 163	33 958
Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimas	0	741	-741

29 lentelė. Vertinimo prielaidų 2023-12-31 pagal Mokumas II ir TFAS kiekybinis palyginimas

D.4 Kita informacija

D.4.1 Prielaidos dėl būsimų valdymo veiksmų

Bendrovė nenaudoja vidinio modelio, kuriame įsipareigojimų pinigų srautai būtų nuosekliai suderinti su turto pusės pinigų srautais, todėl Bendrovės sutarčių portfelio pinigų srautų prognozėse nėra daroma jokių būsimų valdymo veiksmų prielaidų pokyčių skirtinguose scenarijuose, t.y. laikoma, kad Bendrovės pozicija esant skirtingiems palūkanų normų scenarijams ar pasikeitus draudėjų elgsenai nesikeičia. Tokiu būdu Bendrovė nenaudoja būsimų valdymo veiksmų pakeitimo kaip techninių atidėjinių mažinimo priemonės esant nepalankių sąlygų scenarijams.

D.4.2 Prielaidos dėl draudėjų elgesio

Daugiausia rizikų, įtakojančių skaičiavimų neapibrėžtumą, yra susiję su draudėjų elgsenos prognozėmis. Visų pirma, naujai sudaromos sutartys gali svyruoti priklausomai nuo ekonominės situacijos ir jų skaičiaus padidėjimas ar sumažėjimas įtakoja techninių atidėjinių lygį. Neapibrėžtumas taip pat susijęs su nutraukimų lygio prognozavimu, kadangi istoriniai duomenys rodo, kad nutraukimų lygio kintamumas yra gana didelis, priklauso nuo politinės bei ekonominės situacijos ir skirtumas tarp prognozės ir realaus stebimo lygio gali svyruoti į skirtingas puses su gana reikšminga paklaida. Prognozuojant pinigų srautus, naudojamos nutraukimų lygio prognozės apima tiek dalinį sutarties nutraukimą, t.y. įmokų mokėjimų sustabdymą, tiek pilną sutarties nutraukimą pagal draudimo rūšį (papildančiojo sveikatos draudimo nutraukimo tikimybės sutampa su pagrindinio draudimo nutraukimo tikimybėmis).

E. KAPITALO VALDYMAS

Bendrovės pagrindiniai kapitalo valdymo tikslai yra užtikrinti pakankamas lėšas Bendrovės įsipareigojimų klientams padengimui bei efektyviai valdyti kapitalą optimizuojant jo naudojimą. Bendrovė yra įdiegusi kapitalo valdymo politiką ir procesus, kurie užtikrina iškeltų kapitalo valdymo tikslų įgyvendinimą. Bendrovės kapitalo valdymo politika užtikrina reikalavimus kapitalo pozicijos vertinimui, valdymui, stebėsenai ir kontrolei, bei atskaitomybei, tuo pačiu numato ir Bendrovės vadovybės veiksmų planą nenumatytų aplinkybių atveju. Bendrovė yra nusistačiusi pasiekti ir nuolat vykdyti mokumo reikalavimus, padengiančius prisiimamą riziką, kylančią iš Bendrovės vykdomos veiklos.

Vadovaudamasi draudimo veiklą reguliuojančių teisės aktų reikalavimais ir kapitalo valdymo politika, Bendrovė ruošia vidutinės trukmės kapitalo valdymo planą, kuris analizuoja esamą kapitalo poziciją, kapitalo elementų išleidimo ar išpirkimo ir prognozuojamų rezultatų įtaką Bendrovės kapitalo pozicijai. Prognozinis laikotarpis sutampa su verslui planuoti taikoma trijų metų laiko perspektyva.

Kapitalo valdymo procesą sudaro šie etapai:

- planavimas;
- organizavimas;
- stebėjimas;
- koreguojamieji veiksmai.

Kapitalo planavimas

Kapitalo planavimo etapo tikslas – nustatyti kapitalo tikslus ir apibrėžti veiksmus, kurių reikia imtis planavimo laikotarpiu. Kapitalo planavimo laikotarpis apima bent jau dabartinės Bendrovės strategijos laikotarpį, kuris yra ne trumpesnis nei 3 metai. Planuojant kapitalą atsižvelgiama į savo rizikos ir mokumo vertinimą. Analizuodama būsimą kapitalo poreikį Bendrovė vertina ir daro prielaidas planuojamuoju laikotarpiu dėl:

- tikėtino dividendų mokėjimo lygio;
- bet kokių planuojamų kapitalo emisijų;
- numatytų kapitalo priemonių išpirkimo terminų;
- kapitalo būklės poveikio kapitalo priemonių emisijai, išpirkimui ar grąžinimui;
- rezultatų paskirstymo.

Kapitalo organizavimas

Kapitalo organizavimo etapo tikslai:

- pasiekti mokumo koeficiento lygį, apibrėžtą Bendrovės Rizikos apetito dokumente;
- užtikrinti, kad Bendrovė turi pakankamą kapitalo lygį pasiekti veiklos tikslus, numatytus Bendrovės strategijoje.

Bendrovė organizuoja kapitalo valdymą atsižvelgdama į:

- finansinio rezultato paskirstymą;
- kapitalo padidinimo ar sumažinimo poreikį;
- mokumo reikalavimų vykdymą.

Kapitalo stebėjimas

Siekiant užtikrinti tinkamą ir savalaikį kapitalo pokyčių stebėjimo procesą, Bendrovėje įdiegtos sekančios kontrolės:

- išankstinio perspėjimo apie kapitalo pakankumą kontrolės procesas:
 - Jeigu Bendrovės mokumo koeficientas patenka į „geltoną zoną“ (nustatytą Bendrovės Rizikos apetite) arba vadovaujantis prognozėmis gali patekti į „geltoną zoną“ per artimiausius 12 mėnesių, Bendrovės Valdyba turi per tris mėnesius parengti ir pateikti veiksmų planą Stebėtojų tarybai bei kitiems atsakingiems asmenims. Įgyvendinus plane numatytus veiksmus turi būti pasiekiamas mokumo koeficientas, numatytas „žalioje zonoje“ per planuojamą laikotarpį.
 - Jeigu Bendrovės mokumo koeficientas patenka į „raudoną zoną“ (nustatytą Bendrovės Rizikos apetite), arba vadovaujantis prognozėmis gali patekti į „raudoną zoną“ per artimiausius 3 mėnesius, Bendrovės Valdyba turėtų per vieną mėnesį parengti ir pateikti veiksmų planą Stebėtojų tarybai ir kitiems atsakingiems asmenims. Įgyvendinus plane numatytus veiksmus per šešis mėnesius turi būti pasiekiamas „geltonos zonos“ mokumo koeficientas.
 - Periodinis ataskaitų teikimas apie Kapitalo pakankumą Bendrovės Valdybai, Stebėtojų tarybai ir kitiems atsakingiems asmenims;
 - Periodinis kapitalo pozicijos pokyčių analizavimas ir aptarimas Bendrovės Rizikų komitete.

Koreguojamieji veiksmai

Koreguojamųjų veikslių pobūdis nustatomas atsižvelgiant į galimybę praktiškai taikyti priemones, laiką, reikalingą konkretiems koreguojamiesiems veiksliams įgyvendinti, nuosavų lėšų kokybę ir reputacijos riziką. Koreguojami veiksmai gali apimti nuosavų lėšų padidėjimo būdus arba rizikos mažinimo priemones. Siekiant padidinti nuosavų lėšų lygį Bendrovė gali:

- gauti subordinuotą skolą;
- atsisakyti arba laikinai sustabdyti priemonių, kurios gali būti priskiriamos nuosavoms lėšoms, išpirkimą, jeigu tokia galimybė numatyta pagal emisijos ar sutarties sąlygas;
- atsisakyti paskirstyti dalį ar visą pelną sumažindama mokėtinų dividendų sumą;
- atlikti mokėjimus papildomomis nuosavomis lėšomis pagal direktyvos Mokumas II 89 straipsnį;
- padidinti kapitalą, pvz., išleidžiant akcijas.

Siekiant sumažinti riziką gali būti taikomos tokios priemonės:

- rizikos vengimas – kai atsisakoma arba nustojama vykdyti riziką didinančią veiklą;
- rizikos perdavimas – dalis rizikos pozicijų perleidžiama trečiajam šaliai; tai nereiškia, kad taip pat perduodama atsakomybė už riziką - rizika ir toliau vertinama, vykdoma jos stebėseną, teikiamos ataskaitos, ypač dėl rizikos apetito;
- rizikos mažinimas – mažinama rizikos realizavimosi tikimybė ir ribojamas tokios rizikos poveikis;
- rizikos prisiėmimas – prisiimama rizika, vadovybė neturi galimybės atlikti kitų veikslių, arba kai tokių veikslių įgyvendinimo sąnaudos yra pernelyg didelės palyginus su gaunama nauda (tačiau rizika ir toliau reguliariai vertinama, vykdoma jos stebėseną ir teikiamos ataskaitos);
- įgyvendinamos priemonės, padedančios realizuoti kitus vadovybės veiksmus, perdraudimo programos, nuolatinė draudimo veiklos peržiūra.

Pirmenybė skiriama veiksams, kuriais siekiama sumažinti Bendrovės prisiimamą riziką.

E.1 Nuosavos lėšos

Bendrovė turi pakankamai lėšų norminių kapitalo reikalavimų vykdymui. Nuosavos lėšos yra visiškai padengtos tinkama 1 lygio elementų suma. Bendrovė neturi nuosavų lėšų tinkamumo ar kitokių apribojimų. Informacija apie nuosavas lėšas pateikiama lentelėje apačioje bei Priedo S.23.01.01 lentelėje.

	Viso	1 lygis – neapriboti elementai	1 lygis – apriboti elementai	2 lygis	3 lygis
Istatinis (pasirašytasis) kapitalas	7 169	7 169			
Istatinio kapitalo akcijų priedai					
Pradinis kapitalas, narių įnašai lygiaverčiai pagrindiniam nuosavam kapitalui savidraudos ar panašaus tipo įmonėse					
Subordinuotos dalyvaujančių narių sąskaitos					
Perviršis					
Privilegiuotosios akcijos					
Akcijų priedai susiję su privilegiuotomis akcijomis					
Išlyginimo rezervas	41 981	41 981			
Subordinuoti įsipareigojimai					
Atidėtojo mokesčių turto vertė					
Kiti nuosavų lėšų elementai, patvirtinti priežiūros institucijos kaip nuosavos lėšos, nenurodyti aukščiau					
Nuosavos lėšos, kurios neatskleidžiamos kaip išlyginimo rezervas, ir neatitinka Mokumas II nuosavų lėšų kriterijų					
Atskaitymai už dalyvavimą finansinių ir kredito institucijų rinkoje					
Pagrindinės nuosavos lėšos po atskaitymų, iš viso	49 150	49 150	0	0	0

30 lentelė. Nuosavos lėšos 2023-12-31 pagal lygius

Visos turimos nuosavos lėšos yra tinkamos minimalaus ir mokumo kapitalo padengimui.

	Turima	Tinkama
Nuosavos lėšos SCR padengimui	49 150	49 150
Nuosavos lėšos MCR padengimui	49 150	49 150

31 lentelė. Nuosavos lėšos 2023-12-31 pagal tinkamumą SCR ir MCR padengimui

E.2 Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas

Mokumo kapitalo reikalavimas (SCR) yra lėšų suma, kurią Bendrovė turi laikyti tam, kad atitiktų Mokumas II direktyvos reikalavimus. SCR dydis yra vertinamas atsižvelgiant į visas kiekybiškai galimas įvertinti rizikas. Bendrovė SCR dydžio vertinimui naudoja standartinę formulę, netaiko nei pilno, nei dalinio vidaus modelio. Nenaudojamos jokios ilgalaikių garantijų priemonės, be to, Bendrovė netaiko supaprastinto apskaičiavimo formulių. Atlikus analizę jokių reikšmingų rizikos pobūdžio nuokrypių nuo standartinę formulę pagrindžiančių prielaidų nerasta. Esminiai pokyčiai Bendrovės rizikos profilyje nėra numatomi.

E.2.1 Minimalaus kapitalo reikalavimas

Bendrovės minimalaus kapitalo reikalavimas (MCR) yra lygus apatinei ribai (5.779 tūkst. Eur). Detalesnis MCR pateikiamas lentelėje apačioje bei Priedo S.28.01.21 lentelėje.

MCR skaičiavimai	Tūkst. Eur
Tiesinis MCR	1 400
SCR	23 117
MCR viršutinė riba	10 403
MCR apatinė riba	5 779
Sudėtinis MCR	5 779
Absoliuti MCR apatinė riba	4 000
Minimalaus kapitalo reikalavimas	5 779

32 lentelė. Minimalaus kapitalo reikalavimo įvertinimas 2023-12-31

E.2.2 Mokumo kapitalo reikalavimas

Mokumo kapitalo reikalavimo vertinimas naudojant standartinę formulę remiasi gyvybės, negyvybės, rinkos, sveikatos ir sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikų moduliais, susijusiais su atitinkamais submoduliais, kurie yra įtraukiami į standartinę formulę naudojant koreliacijų matricas tiek pagrindinio modulio, tiek ir submodulių lygmenyje. Vėliau įtraukiamas (nekoreliuojantis) nematerialaus turto modulis, taip apskaičiuojant BSCR. Galiausiai atsižvelgiama į operacinės rizikos komponentę, patikslinimą dėl galimybės padengti nuostolius techniniais atidėjiniais ir atidėtaisiais mokesčiais tam, kad būtų gaunamas bendras SCR.

2023 m. gruodžio 31 d. Bendrovės didžiausios rizikos buvo rinkos, gyvybės ir sveikatos draudimo veiklos. Detalesnis SCR skaidymas pateikiamas lentelėje apačioje bei Priedo S.25.01.21 lentelėje.

	Mokumo kapitalo reikalavimas, tūkst. EUR
Rinkos rizika	5 179
Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	168
Gyvybės draudimo veiklos rizika	14 510
Sveikatos draudimo veiklos rizika	10 926
Ne gyvybės draudimo veiklos rizika	0
Diversifikacija	-8 322
Nematerialaus turto rizika	0
Pagrindinis mokumo kapitalo reikalavimas	23 117
Mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimai	
Korekcija dėl RFF/MAP nSCR sujungimo	0
Operacinė rizika	656
Patikslinimas dėl galimybės padengti nuostolius techniniais atidėjiniais	0
Patikslinimas dėl galimybės padengti nuostolius atidėtaisiais mokesčiais	0
Kapitalo reikalavimas verslui, veikiančiam pagal 2003/41/EC direktyvos 4 str.	0
Mokumo kapitalo reikalavimas be papildomo kapitalo	23 117
Jau nustatytas papildomas kapitalas	0
Mokumo kapitalo reikalavimas	23 117

33 lentelė. Mokumo kapitalo sudėtis 2023-12-31 pagal rizikas

2023 m. gruodžio 31 d. Bendrovės mokumo rodiklis siekė 215 % (2022 m. gruodžio 31 d. 217%). SCR ir mokumo padengimo rodiklio pokytį per 2023 metus įtakojo šie veiksniai:

- Draudimo sutarčių pinigų srautų prognozėms sudaryti naudojamų prielaidų peržiūrėjimas;
- Pasikeitusios nerizikingų palūkanų normos;
- Akcijų rinkų svyravimai.

E.2.3 Informacija apie naudojamus standartinės formulės parametrus

Ataskaitos sudarymo metu Bendrovė taikė standartinius standartinės formulės parametrus, t.y. apskaičiuodama gyvybės, ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizikos modulius, standartinės formulės struktūroje jokių naudojamų parametrų nekeitė atitinkamais Bendrovei būdingais parametrais bei nenaudojo supaprastinimų.

E.3 Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant kapitalo reikalavimą

Apskaičiuodama kapitalo reikalavimą, Bendrovė netaikė įsipareigojimų trukme pagrįsto nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio.

E.4 Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimui vidaus modelio netaikė.

E.5 Kapitalo reikalavimų nesilaikymas

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovėje nebuvo kapitalo reikalavimų nesilaikymo atvejų.

E.6 Kita informacija

Visa reikšminga su Bendrovės kapitalo valdymu susijusi informacija yra pateikta aukščiau.

PRIEDAS. Kiekybinės informacijos lentelės.

Priede pateikiamos kiekybinės informacijos lentelės. Lentelėse pateikiami duomenys 2023 m. gruodžio 31 d., jei nenurodyta kitaip. Lentelėse visi skaičiai pateikiami tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip. Atskleidžiama tik Bendrovės veiklai aktuali informacija ir neaktualios kiekybinės informacijos lentelės (S.04.05.21, S.17.01.02, S.19.01.21, S.22.01.21, S.25.05.21, S.28.02.01) pateikiamos nėra.

Lentelės numeris	Lentelė
S.02.01.02	Balansas
S.05.01.02	Įmokos, išmokos ir sąnaudos pagal draudimo rūšis
S.12.01.02	Gyvybės ir sveikatos draudimo, apskaičiuojamo pagal panašius į gyvybės draudimo metodus, techniniai atidėjiniai
S.22.01.01.21	Ilgalaikių garantijų priemonių ir pereinamojo laikotarpio priemonių poveikis
S.23.01.01	Nuosavos lėšos
S.25.01.21	Mokumo kapitalo reikalavimas, apskaičiuojamas taikant standartinę formulę
S.28.01.01	Minimalaus kapitalo reikalavimas – tik gyvybės draudimo arba tik ne gyvybės draudimo ar perdraudimo veikla

35 lentelė. Kiekybinių lentelių sąrašas